

Inhoudsopgave

Gemeenteraad	2
1. <i>Opening en mededelingen</i>	2
2. <i>Vaststellen agenda</i>	3
3. <i>Gemeenterekening 2021 en voorjaarsdebat 2022</i>	3
• Gemeenterekening 2021.....	85
• Financieel Meerjarenbeeld 2023-2026	86
• Meicirculaire 2022.....	86
- M1: Geen vlaktaks	86
- M2: Eerlijke herverdeling gemeentefonds	87
- M3: Ex-ante onderzoek gemeentelijke bedrijven	87
- M4: Waakzaam en Weerbaar	87
- M5: Een woning voor jong en oud	88
- M7: Jaarlijkse drugscampagne	88
- M8: Meer geld naar sportaccommodaties	88
- M9: Groningen uitgevapet	89
- M15: Het bestuur komt naar u toe	89
- M17: Groene toekomst voor iedereen.....	89
- M18: Huiselijk geweld en kindermishandeling preventiever en zonder wachtlijst aanpakken.....	90
- M19: Beboeten illegaal opkopen en verhuren woningen	90
- M21: Verbeteren leefbaarheid en veiligheid in wijken en buurten	90
- M23: Ons Eigen Huis.....	90
- M24: Huppie huppie in Groningen is mijn cluppie.....	90
- M25: Quicksan Nieuwe Poort – zomer 2022	91
- M26: Aandacht voor dorpen	91
- M29: Geen kuub aardgas naar Duitsland	91
- M32: Maximaliseren inzet Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG).....	93
- M33: Gebiedsgericht blijven werken.....	93
- M34: Een Groningse LHBTI+ monitor	93
- M35: Toekomst voor Culturele Suikerondernemers	93
- M36: Shelter City een tijdelijk thuis voor mensenrechtenverdedigers	94
- M37: Een Groningse Energiedag	94
- M38: Voorbereid de winter in	94
- M39: Verschil in beleefde en werkelijke slagvaardigheid	94
- M40: Behoud middelen voor collectieve zorgverzekering voor de doelgroep	95
- M41: Hoorzitting aanpak Noordelijke wijken	95
- M42: Uitwerken OZB voor eigenaren niet-woningen	95
- M43: Woonwensen en behoeften jongeren en studenten.....	95
4. <i>Raadsvoorstel 7-7-22</i>	96
5. <i>Sluiting</i>	96

GEMEENTERAAD VAN WOENSDAG 13 JULI 2022 16.30 UUR

Voorzitter: K. Schuiling (burgemeester)

Namens de raad: J. van Hoorn (GroenLinks), F. Folkerts (GroenLinks), E. Hillekens (GroenLinks), J. Jones (GroenLinks), B. Leemhuis (GroenLinks), S. Middelhuis (GroenLinks), H. Sietsma (GroenLinks), P. Swart (GroenLinks), J. Bushoff (PvdA), R. Gierkerk (PvdA), I. Huitema (PvdA), R. Pestman (PvdA), J. van Veen (PvdA), E. van der Weele (PvdA), T. Rustebiel (D66), M. Gietema (D66), J. Lo-A-Njoe (D66), M. Martinez Doubiani (D66) A. Poelstra-Bos (D66), W. Pechler (PvdD), J. Bosma (PvdD), B. Hekkema (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij 100%), Y. Menger (Stadspartij 100%), H. Moerkerk (Stadspartij 100%), M. Sloot (Stadspartij 100%), J. Dijk (SP), D. Brandenburg (SP), H. de Waard (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), E. Akkerman (VVD), S. Bosch (Student&Stad), M. Goodijk (Student&Stad), K. de Groot (Student&Stad), S. Wennink (ChristenUnie), P. Rebergen (ChristenUnie), J. de Haan (CDA), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens het college: M. Wijnja (wethouder), C. Bloemhoff (wethouder), K. de Wrede (wethouder), E. Eikenaar (wethouder), I. Jongman (wethouder), P. Broeksma (wethouder), R. van Niejenhuis (wethouder), M. Molema (wethouder)

Namens de griffie: J. Spier

Gemeenteraad

1. Opening en mededelingen

00:22:49

Voorzitter: Dames en heren, ik stel u voor dat we de vergadering beginnen. De vergadering is om twee redenen uitermate gedenkwaardig. In de eerste plaats omdat het voorlopig de laatste keer is dat we in Topweer zitten. Dat zal iedereen met gemengde gevoelens doorstaan. En de tweede reden, niet onbelangrijk, is dat ons lid Benni Leemhuis vandaag jarig is. Ik zal niet zeggen welke leeftijd hij heeft bereikt. Hij begint wel tot zeer sterken te behoren. Wij feliciteren hem daarbij.

00:23:37

De heer Leemhuis: Dat doen mijn fractiegenoten al door een bordje voor mijn sprekersapparaat te zetten.

00:23:45

Voorzitter: Ongelooflijk! Wat blijft nog geheim in deze wereld? Naar beste tradities van de Tour de France toch even: wat ging er door je heen?

00:24:01

De heer Leemhuis: Ik werd vanochtend door een deel van mijn (oude) fractie getrakteerd met zingen voor mijn deur. En toen ging er heel veel vrolijkheid door mij heen.

00:24:13

Voorzitter: Dat is heel aardig van die fractie. Ik ben benieuwd of ze beetje toon konden houden. Wij laten het vergezeld gaan van een volstrekt verantwoord, duurzaam... hoe heet dat? Ja, boeket.

00:24:43

De heer Leemhuis: Als het goed is, gaat in de loop van de komende tijd, iedereen wat te eten krijgen.

00:24:50

Voorzitter: Heel hartelijk dank daarvoor. Dan meld ik dat afwezig met bericht zijn: Tim van de Vendel, Floor Mertens en Rik Heiner. Rita Pestman is iets verlaat, maar zal zo aanschuiven. Ook wethouder Jongman is iets verlaat, maar zal ook nog aanschuiven bij deze vergadering.

2. Vaststellen agenda

Voorzitter: Dan gaat deze vergadering onder agendapunt twee over zowel de rekening als de voorjaarsbrief. Ik kijk even in verband met het tijdschema of het raadsvoorstel onder agendapunt vier conform besloten kan worden, want dat zullen we aan het einde van de vergadering doen? Daar bent u mee akkoord. Dan doen we dat zo. Kunt u akkoord gaan met de agenda voor het overige? Ook akkoord.

3. Gemeenterekoning 2021 en voorjaarsdebat 2022

Voorzitter: Mooi, dan zijn we bij behandeling van agendapunt drie: de gemeenterekoning en het voorjaarsdebat. Ik stel u voor om dat te doen in de volgorde, zoals ik heb aangegeven: we beginnen met GroenLinks, dan de PvdA, D66, enzovoort. Indien gewenst doen we kort even een adempauze tussendoor, maar we kijk wel even hoe het loopt. Er is een schorsing voor de eetpauze rond half zeven. De spreektijd is de normale spreektijd, en dan zo het college gaan antwoorden. Is dat voor dit moment helder en overzichtelijk? Vragen? Geen vragen. Dan stel ik voor dat we beginnen met de fractievoorzitter van GroenLinks, de heer Van Hoorn.

00:27:29

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter, nog niet zolang geleden ben ik geboren in Groningen. Dankzij enkele dubieuze woonplaatskeuzes van mijn ouders, heb ik ook enige tijd in Hoogeveen gewoond maar toch sta ik hier vandaag als fractievoorzitter, als student en als geboren en getogen en Groninger. Groningen is met recht de mooiste gemeente van Nederland, dankzij de mooie dorpen en een fijne stad. Het is een plek die wij allemaal ons thuis noemen. Niet alleen moeten we dit bewaken, maar we moeten ook tegelijkertijd investeren om Groningen nog mooier te maken. De afgelopen jaren, Voorzitter, werden gedomineerd door corona. Dat bleek ook ditmaal uit de jaarrekening. Net als de rest van de wereld, werd ook Groningen hard geraakt door de pandemie. Onze ondernemers werden getroffen door grote mate van onzekerheid en ook de andere sectoren, zoals de cultuur en horeca, werden platgelegd. Corona maakte veel van wat ons menselijk maakt, onmogelijk. Het ondermijnden ontmoeting en zaagden aan de poten van sociaal contact. De afgelopen jaren waren voor veel mensen - veel zwaarder dan voor mij - ontzettend zwaar en toch, Voorzitter, heeft de gemeente niet stilgezeten. Zo goed en zo kwaad als dat kon, heeft de gemeente verder gebouwd aan het mooie Groningen. Denk aan de uitvoeringsagenda Groenplan, de leidraad leefkwaliteit openbare ruimte, de stappen die we zetten om stil te staan bij het slavernijverleden, de toename van de uitvoering van de aantal initiatieven in het gebiedsgericht werken. Ondertussen werden er plannen gemaakt en uitgevoerd om te herstellen van corona. GroenLinks is blij om te zien wat de gemeente heeft gedaan, samen met haar inwoners, partners en medewerkers. En toch, Voorzitter, we zijn er nog niet. We staan als Groningen, als Nederland, als samenleving voor enorm grote uitdagingen: afnemend vertrouwen in de overheid, toenemende polarisatie, nog altijd één op de acht

kinderen die opgroeien in armoede, de woon-, de klimaat- en biodiversiteitscrisis. Zoals ik al zei, Voorzitter, we staan voor een aantal crises. Het zijn grote maatschappelijke problemen die vragen om een overheid die regie durft te pakken. Een overheid die pal naast haar inwoners staat en die met lef en oplossingen werkt. Dat is dan ook waar deze coalitie voor staat, zoals we allemaal hebben kunnen zien in het coalitieakkoord wat we nog niet zo heel lang geleden hebben besproken. Het is hier in Groningen waar groene en linkse politiek samenkomen Groningen is koploper in de energietransitie. In 2035 zijn wij CO2-neutraal. We zijn niet voor niets geselecteerd als één van de 100 climate neutral cities. Allereerst betekent dat dat we in gaan zetten op energiebesparing want dat wat niet verbruikt wordt, hoeven we ook niet duurzaam op te wekken. We investeren flink en we investeren met publieke regie, een woord dat vermoedelijk vanavond vaker terug zal komen. Opbrengsten delen we eerlijk met omwonenden en gebruiken we via het Fonds Energietransitie om verder te gaan met investeren in de energietransitie. Want een gemeentelijk energiebedrijf, Voorzitter, is groene politiek, het is linkse politiek. Het is noodzakelijk omdat we allemaal een leefbare wereld willen en nodig hebben en tegelijkertijd helpt het om energiearmoede tegen te gaan.

00:30:48

Voorzitter: De Stadspartij.

00:30:51

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter, ik deel de analyse van de heer Van Hoorn over dat men dingen samen moeten gaan doen. U heeft ook iets gezegd over de kloof tussen politiek en de inwoner en dat we samen aan een aantal dingen moet oppakken. Maar het stoort mij dan een beetje dat u het steeds heeft over linkse en groene politiek. Vindt u niet dat we veel inclusiever zouden moeten gaan denken en die focus daarop misschien moeten laten varen?

00:31:21

De heer Van Hoorn: Voorzitter, het zal de heer Sijbolts niet geheel verbazen dat ik die analyse niet deel. Allereerst, ik sta hier namens GroenLinks, dus dat ik waarde hecht aan zowel groene als linkse politiek zal u geen verrassing zijn. Tegelijkertijd is het vanuit deze waarden dat ik vind dat wij inclusiviteit bereiken. Want het inzetten op een eerlijke wereld die voor iedereen van belang is, waarin iedereen mee kan doen, is linkse politiek. Het inzetten op een wereld die over tien, twintig, vijftig jaar nog steeds betaalbaar is, is groene politiek en dat is samen inclusiviteit. Dus nee, Voorzitter, die analyse deel ik niet. Voorzitter, ik hervat mijn woordvoering. Zoals ik al zei, we zetten in op een leefbaar Groningen waar iedereen meedoet en iedereen ertoe doet. Inclusiviteit zoals gezegd en Voorzitter, dat betekent flink investeren in het bestrijden van armoede, investeren in onacceptabele verschillen die er nog altijd zijn tussen onze Groningers tegen te gaan. Dan gaat het om het eerder toekennen van regelingen waar mensen recht op hebben, individuele inkomenstoeslag eerder toe kennen, maar ook om problematische schulden niet alleen eerder te erkennen herkennen, maar om die actief tegen te gaan. Voorzitter, we gaan van woningmarkt naar volkshuisvesting. Alle Groningers, jongeren of studenten en ook ouderen, hebben recht op een fijne woning en een betaalbare plek om te wonen. Vanzelfsprekend betekent dit investeren in meer woningen, maar het betekent ook investeren in een groene, leefbare en veilige openbare ruimte. Ik zei het al eerder en dat zal vaker terugkomen: groene politiek is linkse politiek en linkse politiek is groene politiek. In ongelijke gevallen investeren we ongelijk. Dat houdt in dat we extra aandacht en flink extra middelen benutten voor de

Noordelijke wijken. We zetten in op het gebiedsgerichte werken en we zetten het onverminderd voort, net als de wijkvernieuwing in Beijum, de Wijert of de Hoogte, maar breiden we uit naar Vinkhuizen, de Oosterparkwijk, Leeuwenborgh en Paddepoel. Op deze manier kunnen we werken aan groener wonen door te bouwen met oog voor duurzaamheid en biodiversiteit, en zetten we verder in op het herwinnen van de openbare ruimte door uitvoering van de ontwerpleidraad en te kiezen voor een leefruimte voor fietsers en voor voetgangers.

00:33:35

Voorzitter: D66.

00:33:39

De heer Rustebiel: Dank, Voorzitter, een pleidooi wat mijn fractie enorm aanspreekt vooral als het gaat om inclusieve politiek. Ik ben benieuwd of u ook kennis heeft genomen van het SCP-rapport over acceptatie van de LHBTI+ gemeenschap en of u die zorg deelt dat die acceptatie daalt of stagneert, en of u ons voorstel ook steunt om die problemen in Groningen aan te pakken?

00:34:00

De heer Van Hoorn: Voorzitter, daar heb ik helaas kennis van genomen. Het is in deze positie prettig om te weten, maar wat erin staat is allesbehalve prettig. Het gaat nog steeds niet goed met mensen van mijn gemeenschap. Dus ja, ik deel uw zorgen daarin. Het is alleen even de vraag: wat kunnen we op dit moment het best te doen? Kunnen we op zoek gaan naar de informatie die we hebben, dat zo goed mogelijk bundelen en volle kracht vooruitgaan met beleid? Of moeten we middelen inzetten voor verder onderzoek? Ik denk dat wij met de kennis van nu voldoende weten om verder te gaan met beleid en niet met extra onderzoek.

00:34:38

De heer Rustebiel: Wat zouden we dan volgens GroenLinks moet doen qua beleid om die acceptatiegraad omhoog te krijgen?

00:34:44

De heer Van Hoorn: Voorzitter, allereerst begint het bij het goede voorbeeld te geven. Je dient een inclusieve werkgever te zijn en ook binnen de gemeente zelf dienen we uit te stralen dat we een regenbooggemeente zijn. Het houdt in dat we transitieverlof voor onze medewerkers faciliteren, dat we de diversiteitsagenda in volle vaart uitvoeren en ik kan nog wel een paar dingen noemen, maar het lijkt me goed om dat op die momenten te bespreken. Maar wat ik met u deel is dat wij voor een inclusieve samenleving zijn. Daar moeten we volle bak mee verder. Voorzitter, tegelijkertijd moeten we de biodiversiteits- en de klimaatcrisis tegengaan. We moeten opkomen voor wat er al is en dit ook uitbreiden waar mogelijk. Dit kan door onze inzet op alle vlakken te combineren, want het is de aanpak in het fysieke, het sociale en het groene domein samen, wat ons de mogelijkheid geeft om goed te investeren. Voorzitter, we hebben de inspanning en medewerking van iedere inwoner nodig om de klimaat- en biodiversiteitscrisis ten goede te keren. Daarom dringen wij er dan ook aan op een betere positionering van de subsidieregelingen die hier al voor bestaan. Voorzitter, ook pleiten wij voor verbreding van de beoordeling of op de goede weg zitten. De ambitie om CO₂-neutraal te zijn in 2035 heeft flinke gevolgen voor ons dagelijks

leven. Dus laten we niet alleen kijken naar de droge cijfers CO2 en het aantal zonnepanelen, maar laten we ook kijken naar: het aantal hectaren groen, autokilometers, fietsgebruik, vlees eten of misschien juist niet, het afval dat we weggooien, het aantal groene, woningen en de kilometers geveltuinen. Voorzitter, wij gaan graag met het college in gesprek over wat zinvolle parameters zijn om met de bevolking, onze inwoners, te praten: waar staan we nu en hoe kunnen we daarover beter communiceren? Daarom steunen wij dan ook de motie van D66 daarover.

00:36:38

Voorzitter: VVD.

00:36:40

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. U had het over afval en de hoeveelheid afval die we weggooien. We weten dat het diftarsysteem invloed heeft op de hoeveelheid afval die wordt weggegooid en in het kader van drie keer is scheepsrecht, bent u ook deze periode van plan om een diftar-voorstel in te dienen dan wel te steunen?

00:37:00

De heer Van Hoorn: Het zal geen verrassing zijn, Voorzitter, dat onze grootste prioriteit - zoals ik al zei - een leefbare en groene wereld is. Daarbij hoort zo min mogelijk afval. Wat ons betreft is nog steeds het meest geijkte systeem daarvoor diftar en daar is ons standpunt ook niet in veranderd. Wat ook niet veranderd is, is dat wij niet per definitie daar allemaal hetzelfde over denken.

00:37:28

Voorzitter: CDA.

00:37:29

De heer De Haan: Voorzitter, bedankt voor het woord. Dan ga ik toch even door op de vraag van mijn collega van de VVD, mevrouw Jacobs, want u geeft niet helemaal duidelijk antwoord: gaat u zelf met een voorstel komen? Hoe gaan we diftar terugzien op de agenda?

00:37:49

De heer Van Hoorn: Voorzitter, op dit moment heb ik hier nu niet concreet voorstellen om in te dienen over diftar, maar wat ik tegelijkertijd zei is dat het nog steeds in ieders belang is om zo min mogelijk afval te produceren en daar zo goed mogelijk mee om te gaan. Dus op het moment dat daar ideeën voor zijn, en die zijn er want laten we eerlijk zijn dat is diftar, zullen we daar ook op die manier naar kijken en dat met de gehele raad bespreken, en zullen we elk goed voorstel ten alle tijden steunen. Voorzitter, ik heb zojuist al het één en ander genoemd waar we mee bezig gaan en dit kost geld. Geldt dat schaars is en dat kan je risicovol noemen. Het alternatief is echter dat we niet doen of minder goed doen, dat we niet volle bak investeren in Groningen. Voorzitter, dat alternatief is niet alleen echt riskant is, maar is voor GroenLinks onaanvaardbaar. De laatste jaren hebben wij als gemeente steeds meer taken overgenomen van het Rijk zonder dat we daar altijd op een rechtvaardige manier voor zijn gecompenseerd. Sterker nog, plannen als de opschalingskorting maakt het op zijn zachtst gezegd niet makkelijker op. En omdat het onacceptabel is dat wij onze taken niet op de juiste wijze uitvoeren, blijven wij investeren met de middelen die we hebben. Samen met de SP dienen wij ook een motie in om te kijken naar de wijzen waarbinnen wij kunnen differentiëren op de OZB-tarieven, zodat wij het zo in kunnen richten dat de mensen

die wel profiteren maar niet evenredig of te weinig bijdragen, dit op een eerlijke manier gaan doen. Tot slot, Voorzitter, GroenLinks ziet het als volgt: de grootste problemen, de uitstaande rekeningen vragen eerst onze aandacht en als deze rekeningen zijn voldaan, kijken we naar het potje onvoorzien. We doen allereerst dat wat moet en wat niet wachten kan. Voorzitter, wij investeren met lef en durf, maar wij investeren ook verantwoord. Voorzitter, Groningen is met lef en durf en het verdient een overheid die met deze zelfde lef en durf samen met haar inwoners werkt aan een toekomst voor iedereen. Dank u wel, Voorzitter.

00:40:03

Voorzitter: Dank u zeer. Ik stel voor dat we dit tussentijdse hoogtepunt even voltooien, zodat we ons vol energie straks kunnen richten op het betoog van de PvdA.

00:43:41

Voorzitter: Mijn indruk is dat de enige die nu niet op zijn gemak mag zitten, de heer Bushoff is. Wij lijden allemaal in stilte met hem mede, maar zullen wel met extra aandacht luisteren naar het betoog van de PvdA.

00:44:18

De heer Bushoff: Dank u wel, Voorzitter, en terwijl iedereen nog geniet, ga ik even terugblikken want dat doe je bij een jaarrekening, dan blik je terug op het afgelopen jaar. Alleen ik neem dit keer een iets langere periode, omdat ik nog niet zo heel erg lang geleden iemand sprak die inmiddels meer dan 50 jaar lid was van de Partij van de Arbeid. En dat gebeurt wel vaker, want elk jaar reiken wij aan onze jubilarissen speldjes uit, soms zelfs aan mensen die al 75 jaar lid zijn van de PvdA. Als je dan vraagt: hoe houd je dat in godsnaam vol om 75 jaar lid zijn van de PvdA, is het antwoord meestal: "Er is altijd wel een betere reden om je lidmaatschap op te zeggen." Naast dat ze dat advies meegeven aan iemand die jong is zoals ik, komen er heel vaak mooie herinneringen omhoog, zoals bijvoorbeeld de herinnering aan de opening van de Grote markt in 1958. Dat gebouw had op een gegeven moment van die iconische roltrappen die mensen automatisch omhoog gebracht. Kan je je wel een sterker voorbeeld voor de geest halen dan een roltrap die mensen automatisch omhoog brengt naar vooruitgang? Dat is toch een krachtig symbool van vooruitgang. Die vooruitgang was de afgelopen eeuw kolossaal. Als je kijkt naar het ruimtelijk domein, hoef je het alleen maar te hebben over de wederopbouw van onze wijken en buurten na de Tweede Wereldoorlog. De technologische vooruitgang spreekt tot de verbeelding. En vanuit sociaal oogpunt hebben we misschien in Nederland de mooiste verzorgingsstaat ter wereld gebouwd met: emancipatie, vrijheid en verheffing. Die vooruitgang die we hier hebben we met z'n allen meegemaakt, is kolossaal maar niet eerlijk verdeeld. Want als je vandaag de dag kijkt, zie je dat een kleine groep mensen in weelde leeft, terwijl een veel grotere groep mensen twijfelt aan hun bestaanszekerheid. Als je om je heen kijkt in Groningen, zie je dat een aantal buurten floreren, terwijl in andere buurten armoede en onveiligheid aan de orde van de dag zijn. Voorzitter, dat vraagt om een antwoord, want vooruitgang gaat niet over het succes van de rijkste, maar hoe we als samenleving omgaan met de mensen die in het begin minder kansen hadden. Een sterke samenleving is ook een solidaire samenleving. Voorzitter, daarom zal de PvdA zich de komende periode blijven inzetten op het bieden van bestaanszekerheid aan iedereen en het bestrijden van de tweedeling. De afgelopen periode hebben we dat gedaan door bijvoorbeeld het invoeren van basisbanen en de komende

periode gaan we dat aantal fors uitbreiden. De vorige periode hebben we kwijtscheldingsregelingen verruimd en deze periode zullen we de inkomensondersteuning veel eerder toekennen. Daarmee gaan we armoede tegen en om te voorkomen dat mensen in armoede belanden, willen we als gemeente - waar dat kan - het minimumloon verhogen naar 14 euro. Voorzitter, deze inhoudelijke voorstellen vragen om een financiële dekking en als je kijkt naar het financieel meerjarenbeeld van de gemeente Groningen, zie je dat er veel meer en genoeg ruimte is om de opgaven die in ons coalitieakkoord staan van een financiële dekking te voorzien. Voorzitter, je ziet ook dat er nog best wel wat onzekerheden zijn in deze tijd. De vraag is: gaat het Rijk wel al het geld uitgeven dat ze nu begroot hebben of minder? Krijgt de gemeente Groningen minder geld? Ook daar hebben we rekening mee gehouden in de vorm van een risicobuffer.

00:48:07

Voorzitter: Stadspartij.

00:48:10

De heer Sijbolts: Dank u wel, Voorzitter. Ik ben dan geen 50 jaar lid van de PvdA - ook nooit geweest overigens - maar ik heb nog wel een grijsgedraaide plaat van mezelf in de kast gevonden. Het zijn mooie ambities die de PvdA uitsprekt en in de kern steunen wij die ook. Maar we weten ook dat 75 jaar PvdA bewind - zou ik bijna zeggen - in de gemeente Groningen niet geleid heeft tot het terugdringen van die tweedeling, want die is alleen maar meer gegroeid de laatste jaren. Spreekt de PvdA nu de ambitie uit, is het een zekerheid of krijgen wij de garantie dat die tweedeling de komende vier jaar met de PvdA in dit college gigantisch ver wordt teruggedrongen?

00:48:54

De heer Bushoff: Voorzitter, daarover dan ook grijsgedraaid twee dingen. In de eerste plaats denk ik dat Groningen er ontzettend mooi bijligt en we trots zijn op onze gemeente. Dat is niet alleen met dank aan de PvdA, maar deels dank aan de PvdA en vele andere partijen in deze gemeenteraad dat wij zo'n mooie gemeente hebben. Twee, ik ben er wel degelijk van overtuigd dat we met de PvdA in het gemeentebestuur de afgelopen 75 jaar heel veel goede dingen zijn gerealiseerd. De afgelopen jaren is de tweedeling bestreden door: het invoeren van de basisbanen, een verlengde schooldag en de wijkvernieuwing. Al die punten zetten we de komende periode door en zelfs nog een plus zodat we die tweedeling die groeit, nog verder terug kunnen dringen. Voorzitter, zoals ik al zei dat vraagt financiële middelen en ik zei het al, het financieel meerjarenbeeld geeft ons die ruimte om onze opgave in het coalitieakkoord te kunnen realiseren. Toch zie je dat er onzekerheid is en hebben we daar rekening mee gehouden in de vorm van bijvoorbeeld een risicobuffer die ik al noemde. Maar ook door een weerstandsvermogen dat robuust genoeg is om dat te kunnen doen waar het voor bedoeld is, namelijk als er tegenvallers zijn deze opvangen.

00:50:10

Voorzitter: D66.

00:50:12

De heer Rustebiel: Dank, Voorzitter. IK hoor dat de coalitie genoeg middelen heeft aangetroffen in gemeentelijke kas om de ambities vorm te geven. Dat is goed. Er is de afgelopen acht jaar ook goed op de centen gepast. Dus ik hoop dat u daarmee doorgaat.

Alleen, het coalitieakkoord is twee weken geleden besproken en nu sorteert u al voor op een OZB-verhoging. Hoe kan ik dat rijmen met uw constatering dat momenteel wel ruim genoeg in hun jasje zit om de opgave te realiseren? Hoe past het bij elkaar? Want dit gaat bijvoorbeeld weer ten koste van mogelijkerwijze een aantal ondernemers die net een crisis hebben gehad.

00:50:47

De heer Bushoff: Voorzitter, wij sorteren nog niet voor op een OZB-verhoging of iets dergelijks. Ik denk dat D66 doelt op de motie voor het in kaart brengen van het differentiëren van de OZB-tarief en dat is heel zinvol, want mocht het nodig zijn om onze inkomsten te vergroten, kan het wel fijn zijn als we weten dat dat op zo'n eerlijk mogelijke manier kan, bijvoorbeeld door de OZB voor huizenbeleggers te verhogen en niet voor gewone woningeigenaren. Het is fijn als we weten of zo iets kan of niet. Daarom willen we dat in kaart brengen en is dat helemaal niet voorsorteren op een OZB-verhoging. Voorzitter, ik noemde al dat we op zich genoeg middelen hebben om de opgaven die in het coalitieakkoord staan ook te realiseren. Tegelijkertijd zijn we een ambitieuze gemeente en coalitie en zien we dus dat er meer middelen nodig zijn om onze ambities verder waar te maken en beter te kunnen realiseren. Daarom is het goed dat we als coalitie inzetten op het halen van financiële middelen uit Den Haag en Brussel, want vanuit financieel en ondernemend oogpunt is het zonde als je die middelen op de plank laat liggen. Bovendien is het nodig omdat we ambitieus zijn en nog meer van onze doelen willen realiseren. Daarvoor kunnen we die gelden goed gebruiken en moeten we daar vol op inzetten. Voorzitter, het is best logisch dat we tijdens het voorjaarsdebat onze ambities en prioriteiten over het voetlicht brengen en vooruitblikken naar de toekomst.

00:52:14

Voorzitter: CDA.

00:52:17

De heer De Haan: Voorzitter, de heer Bushoff triggerde mij toch een beetje toen hij het had over de subsidies vanuit het Rijk en Brussel. De vorige wethouder Benjamins zei daar tijdens de commissie een paar weken geleden ook wat over: "Als we kijken naar onze solvabiliteit, zie je dat dat slecht voor staat, zeker als je het vergelijkt met andere gemeenten in het land. En dat dat ook als risico met zich kan dragen, dat we daardoor minder in aanmerking komen voor subsidies en cofinancieringen. " Ziet de heer Bushoff dat probleem ook? We willen die doelstellingen behalen, maar door de slechte financiële positie die we hebben, wordt het lastiger om daar in aanmerking voor te komen?

00:53:00

De heer Bushoff: Voorzitter, mijn vraag aan het CDA zou dan zijn: noemt u mij een voorbeeld van geld dat we niet hebben binnen kunnen halen omdat we een slechte solvabiliteit volgens het CDA hebben? Of noemt het CDA mij dan een voorbeeld van een lening die we wel hebben aangevraagd, maar niet hebben gekregen omdat ons solvabiliteitsratio niet mega hoog is. Ik ben benieuwd.

00:53:20

De heer De Haan: Voorzitter, dit is weer zo'n 'ik kaats hem terug'. Nummer één, twee, drie.

Ik vraag of u de problemen die ik en de wethouder hier twee geleden schetsen, ziet en daar kan simpelweg het antwoord 'nee' op zijn. Dat hoeft niet meteen een aanval te zijn.

00:53:33

De heer Bushoff: Voorzitter, het is geen aanval maar het feit dat er geen voorbeelden genoemd worden, is een antwoord op mijn vraag. Het is dus geen probleem omdat er nog steeds leningen verstrekt worden aan de gemeente Groningen. Het is nog steeds mogelijk om een cofinanciering te krijgen, zelfs met die lage solvabiliteitsratio. U geeft zelf al een antwoord op uw eigen vraag doordat u geen enkel voorbeeld kan noemen van een lening die we niet hebben gekregen of van een cofinanciering die niet onze kant opkwam.

00:53:58

Voorzitter: Student en Stad.

00:54:01

De heer Bosch: Dank, Voorzitter. Ik ga hier nog eventjes op door, want de PvdA ziet geen problemen in een lagere solvabiliteit, maar ziet de PvdA dan wel een probleem in een gemeenteraad die het ene zegt en het andere doet? Dus die het ene vraagt van het college, namelijk een solvabiliteit van minstens 10 procent, maar vervolgens staat u hier en zegt u dat het prima is dat u zich niet aan die afspraak houdt. Wat vindt u daarvan?

00:54:27

De heer Bushoff: Voorzitter, ja, wij hebben een relatief lage solvabiliteit in de gemeente Groningen en streefwaarden afgesproken om die te verbeteren. Dat zouden we het fijn vinden als het kan en volgens mij loopt de solvabiliteitsratio ook wat op. Maar wil je dat solvabiliteitsratio enorm verbeteren, kan je twee dingen doen: of je gaat alle grondposities die we in de gemeente Groningen hebben verkopen en dan verbetert het solvabiliteitsratio enorm, of je gaat het sociaal domein kapot bezuinigen, haalt daar 10 of 20 miljoen uit wat je gebruikt om je eigen vermogen te versterken en het vreemd vermogen naar beneden te brengen. Dan verbeter je dat solvabiliteitsratio. Het is een politieke keuze van deze raad om dat eventueel te doen en ik zeg er ook bij dat het een politieke keuze van gelukkig de meerderheid van deze raad is, om dat niet te doen.

00:55:16

De heer Bosch: Voorzitter, wat de PvdA hier doet is verre van mijn vraag beantwoorden. Het gaat over het technische, de solvabiliteit en wat je moet doen om het op te lossen of niet. Maar dat vraag ik niet. Ik vraag: wat vindt de Partij van de Arbeid ervan dat we als gemeenteraad het één zeggen en het ander doen?

00:55:32

De heer Bosch: Voorzitter, dat doen we niet, want we streven naar een hoger percentage van de solvabiliteitsratio en dat stijgt ook. Wil je het meer laten stijgen, moet je ongeveer doen wat ik net zei, namelijk: het sociaal domein kapot bezuinigen om heel veel geld daar vandaan te halen en moet je de grondposities van de gemeente Groningen verkopen. Al dat soort maatregelen zou je dan kunnen treffen en dat willen wij niet. Dus het is een politieke keuze als je zegt: "We willen dat solvabiliteitsratio op een heel korte termijn heel erg omhoog krikken", en dan moet je dat doen. Gaat u vooral daar een voorstel voor indienen, ik zal het niet steunen want ik denk dat het veel beter is om het geld uit te geven aan de noden

in de samenleving. Voorzitter, daar wil ik het zo nog even in mijn betoog over hebben voordat ik hierop doorga.

00:56:11

Voorzitter: De Partij voor de Dieren is iets te enthousiast in het nu al afbreken van de polonaise. Als u er geen bezwaar tegen heeft, halen we het scherm weg? Geen bezwaar tegen? Akkoord. We komen nog wel terug op de solvabiliteit in andere betogen. Meneer Bushoff.

00:56:30

De heer Bushoff: Voorzitter, ik noemde het al: in dit laatste voorjaarsdebat geef je de inhoudelijke prioriteiten en ambities van je partij weer. Het is tegelijkertijd - u refereerde er ook al aan - een soort bijzondere raadsvergadering omdat het de laatste voor de zomervakantie is. Daarmee is er een schooljaar ten einde en zullen we volgend jaar zien dat kinderen misschien wel voor het eerst naar de lagere school gaan, zoals het dochtertje van Rik die voor het eerst naar de lagere school gaat. We zullen ongetwijfeld kinderen op fietsers zien, heel grote groepen fietsers met van die rugtassen die zo groot zijn als zichzelf. De welbekende brugpiepers die nerveus op weg gaan naar een eerste schooldag op de middelbare school en jongeren zullen het ongekende nachtleven van Groningen gaan ontdekken, gaan studeren en een opleiding volgen. Dan heb ik het over een nieuwe generatie. Als je de balans opmaakt van de afgelopen tijd, van de enorme vooruitgang van de afgelopen eeuw en het neoliberalisme van de afgelopen decennia die die vooruitgang oneerlijk heeft verdeeld en je jezelf de vraag stelt: wat gaan wij betekenen voor die nieuwe generatie, is het antwoord dat wij blijven hangen in dat idee dat als je geen baan hebt, je geen kansen hebt gepakt. Dat die ZZP'er met een klein en onzeker inkomen in de culturele sector een vrije ondernemer is in een slecht werkende sector, terwijl we weten dat dat niet waar is en er behoefte is aan een ander verhaal en visie dan die ene schrale neoliberale visie. Sterker nog, ik denk dat het hoog tijd is dat we een einde maken aan het dominante neoliberalisme en dat begint in Groningen doordat we kiezen voor wat echt van waarde is, namelijk voor: onderlinge solidariteit, het bieden van bestaanszekerheid en het tegengaan van de tweedeling. Voorzitter, dat doen we door publieke voorzieningen op te bouwen en de marktwerking verder terug te dringen. Dat doen we bijvoorbeeld met twee voorstellen van de PvdA vandaag om huurders beter te kunnen steunen, door het steunpunt huren te versterken en anderzijds door huizenbeleggers te beboeten die illegale huizen opkopen en verhuren. Op die manier gaan we de doorgeslagen marktwerking tegen. En Voorzitter, dat hebben we de afgelopen periode gedaan doordat we gekozen hebben voor het in dienst nemen van schoonmakers en gaan we de komende periode doen doordat we een publiek woon- en ontwikkelbedrijf gaan oprichten. Voorzitter, misschien ben ik nog wel het meest trots op de lange traditie die Groningen heeft als het gaat om wijkvernieuwing. Daarin hebben we in Groningen al forse stappen gezet en zullen we met dit coalitieakkoord de aanpak van de noordelijke wijken een forse impuls geven. Voorzitter, dat brengt mij bij twee andere voorstellen van de PvdA vandaag, namelijk één, dat wij mede de motie indienen voor het organiseren van een gesprek of een hoorzitting over die aanpak van de noordelijke wijken en twee een voorstel indienen om de leefbaarheid en veiligheid in de buurten en wijken in Groningen te verbeteren. Voorzitter, als je je niet veilig voelt in je eigen buurt, heb je ook geen bestaanszekerheid. Veiligheid is een randvoorwaarde voor bestaanszekerheid.

En niet alleen bestaanszekerheid is ongelijk verdeeld, ook veiligheid. Je ziet dat mensen die het slachtoffer zijn van onveiligheid, in armere buurten wonen en dat in diezelfde buurten de veroorzakers van die onveiligheid wonen.

01:00:22

Voorzitter: CDA.

01:00:24

De heer De Haan: Voorzitter, als we het over veiligheid hebben, hebben we het wat het CDA betreft ook over de bestrijding van drugscriminaliteit in die wijken die u noemt en is dat wat mij betreft een erg groot probleem. Ziet de heer Bushoff dat ook en wat wil de heer Bushoff aan die dingen doen?

01:00:39

De heer Bushoff: Voorzitter, daar ging ik nu naartoe werken, dus wellicht geeft dat een antwoord op de vraag van het CDA. Voorzitter, die veiligheid is oneerlijk verdeeld en wat je ziet is - als antwoord op het CDA - dat criminele bendes jongeren proberen te ronselen die graag erkenning en gezien willen worden maar niet die kansen krijgen die we ze willen bieden. Daarom is het wat mij betreft cruciaal voor het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in wijken, om armoede tegen te gaan, om kinderen die nu weinig perspectief en kansen hebben wel kansen te bieden, in te zetten op het zichtbaar zijn van een overheid. In die wijken en buurten is het belangrijk om het buurt-, opbouw- en welzijnswerk weer in ere te herstellen en dat willen we doen met de motie die we daarvoor indienen. Maar, Voorzitter, een veilige buurt en wijk alleen is niet voldoende. Je moet je ook veilig voelen in je eigen huis en laat dat nu voor veel mensen in Groningen op dit moment dat niet het geval zijn. We zien elk jaar weer dat er wachtlijsten zijn bij veilig thuis en er onveilige thuissituaties zijn voor mensen die op tijd worden opgelost. Dat baart de PvdA enorm veel zorgen en daarom dienen wij een motie in om erop toe te zien dat die wachtlijsten worden aangepakt, zodat iedereen een veilige thuissituatie heeft.

01:02:04

Voorzitter: PVV.

01:02:05

De heer Ram: Dank u wel, Voorzitter, even terug op de drugsoverlast en de aanpak van de PvdA. Als het gaat om de bestrijding daarvan, heeft de PvdA jarenlang meegewerkt aan het gedogen en het normaliseren van drugsgebruik. Gaat de PvdA samen met de PVV die normalisering tegen?

01:02:29

De heer Bushoff: Voorzitter, volgens mij is het zo dat we in Nederland al heel lang een gedoogbeleid hebben als het gaat om softdrugs. Als PvdA zeggen we: "Laten we dat gedoogbeleid eens herzien en kijken of we die softdrugs legaal kunnen maken." Daarom is het een goede zaak als er zo'n wietproef wordt gedaan. Volgens mij moeten we daar meer de oplossing in zoeken dan in nog veel hardere en repressieve maatregelen. De oplossing voor het vergroten van de veiligheid en leefbaarheid in wijken ligt dus niet in meer repressie maar in het zichtbaar zijn in de wijk en buurt. Voorzitter, een jongere die tot laat op straat rondzwerft er heeft niet zo heel veel aan dat die naar een jeugdgevangenis moet of dat er tien hulpverleners om dat kind heen staan. Die heeft veel meer aan een buurt- of

jongerenwerker die in de haarvaten van die zit en op tijd signaleert dat er een kind 's avonds om tien uur op straat rondzwerft, en er dan voor zorgt dat het kind geholpen wordt door naar een voetbalvereniging te gaan of zorgt voor een veilige thuissituatie.

01:03:40

Voorzitter: Nog één aanvullende vraag en wilt u dan tot uw afronding komen?

01:03:46

De heer Ram: Dank u wel, Voorzitter. De situatie in het uitgaansleven is zo dat harddrugs op dit moment genormaliseerd wordt. Het loopt de spuigaten uit in het uitgaansleven. Ziet de PvdA dit probleem en wat gaat de PvdA hieraan doen?

01:04:06

De heer Bushoff: Voorzitter, het drugsgebruik neemt toe en daarom is het belangrijk dat we landelijke campagnes hebben om mensen daarover te informeren. Volgens mij is dat ook wat we doen, is dat voor nu voldoende en moeten we vooral voorkomen dat mensen in de verleiding komen om in de drugscriminaliteit terecht te komen. Dat kunnen we doen door in te zetten op het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in buurten en wijken. Daarnaast is het cruciaal dat we voorzien in een veilige thuissituatie. Voorzitter, u vroeg mij om tot een einde te komen en daar ben ik ook bijna. Als je het hebt over een veilige thuis en huis, kan je de mensen in ons aardbevingsgebied niet onbesproken laten. Want op het moment dat jouw huis onveilig is, versterkt of gesloopt moet worden, raakt dat aan je bestaanszekerheid. Op het moment dat je in die ambtelijke molen terecht komt van al die procedures als je huis versterkt of gesloopt moet worden, raakt dat aan het vertrouwen in de overheid. Daarom, Voorzitter, heb ik het heel vaak over een overheid die moet leveren, concrete resultaten moet boeken en zichtbaar moet zijn in de wijken en buurten. Ik denk dat dat voornamelijk geldt in het aardbevingsgebied, want als er één plek is waar wij als overheid zichtbaar naast onze inwoners moeten staan en ervoor moeten zorgen dat ze het gevoel hebben dat de overheid niet tegenover staat maar met hen samenwerkt, is dat in het aardbevingsgebied. Dank u wel.

01:05:33

Voorzitter: Dank u zeer. Mevrouw Pestman komt inmiddels binnen. Hartelijk welkom. Misschien dat er nog een traktatie voor u ligt van de heer Leemhuis die een kroonjaar viert, maar we zeggen niet welk. We gaan over tot de woordvoering van D66 en die zal gevolgd worden door de Partij voor de Dieren. Eerst D66.

01:06:15

De heer Rustebiel: In 2016 was Nagham Mohanna te gast in Groningen. Nagham werkt voor het Gaza Center for Media Freedom. Israël maakt voor haar een normaal leven onmogelijk. In de Gaza maakt de Hamas haar journalistieke werk onmogelijk. Dat soort mensenrechtenverdedigers hebben wij de afgelopen paar jaar steeds in Groningen uitgenodigd. Ze kwamen niet alleen uit Gaza, maar ook uit Gambia Polen, Ethiopië, Kenia, Nigeria, Brazilië en Egypte. Dankzij Shelter City leerden ze ons hoe belangrijk vrijheden en democratische waarden zijn en we boden hun tijdelijk een fijne en veilige thuis. Wat D66 betreft, gaan we vanaf volgend jaar nieuwe mensenrechtenactivisten uitnodigen. Helaas zijn ook in Nederland democratie en vrijheid niet vanzelfsprekend. We hebben net de rechtszaak gehad over de aanslag op Willem Groeneveld. Willem Groeneveld beschouw ik toch als één

van ons omdat hij aan hetzelfde eind trekt als ons en de lokale issues die hier in Groningen spelen, op een succesvolle manier agendeert. Zo zie je maar weer dat ook in Nederland op lokaal niveau vrijheid en democratie helaas niet vanzelfsprekend staan. Wij moeten voor dit soort mensen gaan staan. We moeten onze rug rechten, maar ook onze vrijheid koesteren. Want vrij zijn zorgt voor vrij denken en in vrij denken, daar zijn Groningers ongelooflijk goed in. Daarom willen we ook dat het college doorpakt met het gebiedsgericht werken. Inwoners, verenigingen, coöperaties weten zelf over het algemeen heel goed wat zij nodig hebben. Met het gebiedsgericht werken stellen wij hen in staat om invloed te hebben op hun eigen leefomgeving. Ik ben het met bepaalde partijen eens dat zich liberaal noemen, de politici te lang hebben geloofd dat minder overheid meer vrijheid betekent. Dat is niet per se zo, want te veel markt kan ook minder vrijheid betekenen en daarom moet je als liberalen ook gaan staan voor het beperken van de markt als dat nodig is. En de woningmarkt is daar denk ik een goed voorbeeld van. Echter, je kunt ook doorschieten naar de andere kant, want te veel publieke regie werkt ook niet altijd. We hebben net de starre houding gezien van de gemeente als het gaat om de discussie aan de Suikerzijde. Een hele strakke publieke regie die, denk ik, heeft geleid tot rechtszaken die er niet hoefden te komen en een vertraging die niet nodig was geweest. Wij verwachten van het nieuwe college dat die partijen en inwoners vroegtijdig mee laten denken over het probleem en ze niet meteen de gemeentelijke oplossing gepresenteerd. Want Voorzitter, D66 denkt op basis van gelijkwaardigheid inwoners, overheid, bedrijfsleven, iedereen doet ertoe. In dat samenspel moet de maatschappelijke problemen worden opgelost. Daarom is het goed dat er een voorstel ligt om de risico's van het oprichten van gemeentelijke bedrijven te onderzoeken. Daarop aansluitend hebben wij een voorstel geschreven om een Groningse energiedag in het leven te roepen. De gemeente wordt steeds actiever op het gebied van energie, dat moedigen wij aan, maar de gemeente moet ook verantwoording afleggen of doelmatig omgaan met die publieke middelen. Tegelijkertijd kan zo'n energiedag ook heel enthousiasmerend werken als je alle energicoöperaties en buurtinitiatieven op zo'n dag een plek geeft om te laten zien wat ze doen, om zo het vliegwielt nog sneller te doen draaien. Want ook die energietransitie kunnen wij als gemeente niet alleen

01:09:29

Voorzitter: SP.

01:09:31

De heer Dijk: Voorzitter, ik zat even na te denken over wat de heer Rustebiel van D66 precies zei over dat liberalen te lang de oplossing alleen bij de markt hebben gezocht. Vervolgens had u het in uw betoog erover dat iedereen en alles gelijkwaardig behandeld moet worden. Maar vindt u dan wel dat er meer publieke regie moet komen? Ja of nee, want als we iedereen gelijkwaardig gaan behandelen, krijg je een soort status quo en geen verandering. Mijn vraag is: vindt u dat er nu meer publieke regie moet komen en dat we daar bij verre van in zijn doorgeslagen? En dat we wellicht, als we publieke WC-papierfabrieken gaan oprichten, we dan te ver doorslaan, maar dat we tot die tijd wel die kant op moeten werken.

01:10:10

De heer Rustebiel: Zoals aangegeven in de afgelopen jaren en ook in recente debatten, steunen wij de richting van meer publieke regie. Alleen, ik verdenk de coalitie er toch wel van dat ze daar wat dogmatisch inzitten. Als het de markt niet lukt, kan de gemeente het per

definitie beter en daar geloof ik helemaal niets van, omdat in het samenspel met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties gewerkt moet worden en daar waarschuw ik u voor. Verder is de richting an sich goed en we zullen de voorstellen bekijken.

01:10:33

De heer Dijk: Maar Voorzitter, de heer Rustebiel zegt dat de richting goed is. Is er dan één van die publieke voorzieningen/bedrijven waar meer regie op wordt genomen door het nieuwe college waarvan D66 zegt dat dat onverstandig is?

01:10:50

De heer Rustebiel: Niet op voorhand, daarvoor zullen we die voorstellen moeten zien. U schrijft ze alvast op, terwijl u nog wil onderzoeken of het wel een goed idee is. Dat vinden wij op zich ook een bijzondere volgorde. Het woonbedrijf is er ook een voorbeeld van.

01:10:59

De heer Dijk: Voorzitter, dat is een totale tegenspraak met het begin van uw betoog. U zegt net dat de liberalen te lang hebben gezegd dat de markt een oplossing biedt. En nu zegt u dat het allemaal eerst onderzocht wil zien. Dus u pretendeert dat er meer publieke regie moet komen, en vervolgens zegt u dat het eerst allemaal onderzocht moet worden voordat we dingen gaan veranderen. Wat wilt u nu?

01:11:20

De heer Rustebiel: U zegt dat er meer publieke regie moet komen en dat is per definitie goed. Ik zeg dat wij uw voorstellen voor publieke regie graag tegemoet zien, en we gaan kijken of dat op dat moment de beste oplossing is en of iedereen daar voldoende bij betrokken is geweest. Voorzitter, mijn fractie was best wel positief over het coalitieakkoord, maar wat ons betreft meer aandacht had kunnen hebben is preventie. Preventie van kansenongelijkheid, van armoede, maar ook van gezondheid. Want hoe voorkom je dat mensen in armoede komen? Hoe voorkom je dat er ondergeadviseerd wordt? Hoe voorkom je dat verschillen in gezonde leefstijl zo hoog oplopen als in Groningen in sommige wijken het geval is? Op de laatste punt dient D66 vandaag een voorstel in. Wij zouden graag zien dat huisartsen - die dat willen - een praktijkondersteuner jeugd en gezin krijgen. Zo kunnen kinderen en ouders op een laagwaardige manier hulp krijgen bij gedrags- en opvoedingsissues zonder dat ze direct in dure gespecialiseerde hulp terechtkomen en daarmee voorkomen wij, denk ik, een hoop ellende en kunnen wij een luisterend oor bieden en aan de voorkant problemen signaleren voordat ze echt escaleren. Tot slot, Voorzitter, de titel van ons verkiezingsprogramma is Vrij en Verbonden in Groningen, en zo zullen wij hier de komende vier jaar dan ook staan. Maar hoe vrij ben je als je niet met je geliefde hand in hand over straat durft? Hoe vrij ben je als je je buitengesloten voelt vanwege je seksuele geaardheid. Het SCP beschrijft dat het niet goed gaat met de acceptatie van seksuele diversiteit in Nederland. Wij vragen van het college om de Groningse situatie in kaart te brengen, zodat we als er aanleiding toe is in de toekomst, daarop in kunnen grijpen. Maar voor D66 is het van fundamenteel belang dat iedereen in Groningen zichtbaar zichzelf kan zijn en het beste uit zichzelf kan halen.

01:12:56

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar de Partij voor de Dieren, de heer Pechler en vervolgens de Stadspartij 100% Groningen. De heer Pechler.

De heer Pechler: Dank Voorzitter, onze eerste voorjaarsdebat als coalitiepartij en mijn eerste als fractievoorzitter. Ter inspiratie las ik gisteren de woordvoeringen van de vorige voorjaarsdebatten van mevrouw De Wrede terug, om te kijken of er iets was wat wij als partij voor de dieren nog niet hadden genoemd. Hitterecords van 50 graden in Canada, de trofeejacht op 500 olifanten in Afrika, het funeste Cartesiaanse dierbeeld, de plundering van de Amazone om veevoer te verbouwen en natuurlijk de daaruit vloeiende bittere noodzaak van de eiwittransitie. Het was lang zoeken naar iets algemeen om nog te kunnen beschouwen, maar volgens mij is het gelukt. Ik houd het wat dicht bij huis en blijf bij de dieren die voorkomen in onze eigen gemeente en dat zijn er nogal wat: van de hommel tot de otter, honden en koeien, de Kievit en de vos. Sommige van die dieren aaien we omdat we ze lief vinden, andere worden doodgemaakt en opgegeten omdat mensen ze lekker vindt en weer anderen worden verjaagd of afgemaakt omdat mensen ze vervelend vindt. De lijn tussen leuk en lekker is dun en arbitrair, niet een natuurlijk gegeven, maar historisch gegroeid en toe aan vernieuwing. Dierenethicus Maarten Reesink, docent aan de Universiteit van Amsterdam en oprichter van het Centrum van Dier- en mensstudies, deelt de dieren op onze aarde op in drie categorieën. Als eerste de gedomesticeerde dieren: huis- en landbouwhuisdieren. Dat zijn de dieren waar wij als mensen een zorgplicht voor hebben, qua voedsel, verzorging en medische aandacht. Die dieren zijn zo gewend aan het gezelschap van mensen dat ze het niet meer redden zonder ons. Gedomesticeerde dieren hebben we genoeg, en Groningen maar met die zorgplicht gaat het nog niet altijd even goed. Op hete dagen zoals vandaag, zien we bijvoorbeeld in meerdere weides nog dieren staan zonder schaduw- of schuilmogelijkheden. Daarom gaan we na het zomerreces bezig met een initiatiefvoorstel schuilstallen, waar andere fracties natuurlijk welkom bij zijn om bij aan te haken. De wilde dieren, de tweede categorie, zoals reeën en otters. Wilde dieren zorgen voor zichzelf en moet vooral zo veel mogelijk met rust gelaten worden, zonder inmenging van de mens. Het enige wat zij van ons nodig hebben is dat we hun leefgebied intact laten of herstellen, dat we hun voedsel en milieu niet verontreinigen met landbouwgif en ammoniak en dat we ze niet afschieten. Op dit vlak heeft de vorige coalitie mede op ons initiatief al stappen gezet met het verbieden van glyfosaat en de plezierjacht op gemeentelijke gronden. De komende vier jaar ontwikkelen we het beleid verder in deze richting. Tot slot, Voorzitter, zijn er de tussendieren. Ze zijn niet echt wild want ze gedijen juist goed in menselijke omgevingen maar zijn ook niet echt gedomesticeerd, denk aan: de steenmarter, de slechtvalken van het Gasunie gebouw, maar ook aan insecten als wespen die maar al te graag een nestje bouwen onder onze dakranden of in onze tuinhuisjes. Wespen ebben van alle insecten misschien wel de allerslechtste reputatie: agressieve steekbeesten die je niet bij je in de buurt moet hebben, terwijl er vele soorten wespen in Nederland voorkomen, waarvan de meeste ons mensen met rust laten, behalve als je een bedreiging bent voor het nest. Ook de beruchte limonadewespen komen niet op frisdrank van je vegan tuinbarbecue af, als je ervoor zorgt dat ze vlak bij hun eigen nest standaard wat suikerwater kunnen vinden. Wespennesten inspuiten met gif, zoals nu nog de standaard is, is niet alleen wreed maar ook doodzonde. Wespen zijn belangrijke bestuivers en predatoren met een cruciale functie in allerlei ecosystemen. Net als bijennesten zijn wespennesten er goed te verplaatsen indien ze overlast veroorzaken. Binnenkort gaan we daarom bezig met een voorstel om deze diervriendelijke manier van het oplossen van woonconflicten tussen

mens en west in te burgeren binnen onze eigen milieudienst en ook daar zijn mede-initiatiefnemers welkom. Voorzitter, genoeg over dieren. Een voorjaarsbrief die een maand na de presentatie van het nieuwe coalitieakkoord wordt gepresenteerd, is een beetje lastig, want de algemene koers die we met de gemeenten willen varen hebben we daarin net vastgelegd en hebben we twee weken geleden al het debat over gevoerd. Daarom zal ik me nu verder beperken tot een aantal van de moties die wij mede indienen. In de voorjaarsbrief valt te lezen dat we ons moeten voorbereiden op meer hittegolven en wateroverlast bij noodweer. Het is dan ook zaak om onze versteende omgeving zoveel mogelijk te vergroenen en daarom dienen we de GroenLinks motie 'Een groene toekomst voor iedereen' mede in, waarbij wij onder iedereen niet alleen de mensen verstaan, maar ook de extra bloemen voor de bijen die dit soort voorstellen realiseren. Wij maken ons als fractie, net als de rest van de raad, al langer zorg om de wachtlijsten bij Veilig Thuis. Die is het afgelopen jaar gekrompen ten opzichte van 2020, maar alsnog onacceptabel lang. Daarom dienen we de PvdA motie over de preventie van huiselijk geweld en het mogelijk vaker inzetten van huisverboden mede in. De sociale samenhang in met name de wijkvernieuwingswijken staat onder druk door ondermijnende criminaliteit. Daarom dienen we de PvdD motie om middelen van het nationaal programma leefbaarheid en veiligheid mede in om deels in te zetten voor jongeren en opbouwwerkers. Landelijk zien we dat de acceptatie van lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, queers, aseksuelen en intersekse personen onder druk staat. D66 heeft daar een motie over ingediend en wij zijn erg benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop, want wij zijn er wel wat in om de Groningse situatie eens echt goed te onderzoeken en te kijken of wij wel of niet afwijken van het landelijke beeld van de SCP. Wat ook onder druk staat, is mijn spreektijd. Ik had iets meer interrupties verwacht, maar dat valt reuze mee. De andere moties die we indienen vinden we vanzelfsprekend ook een goed idee, zoals het behoud van de middelen van de collectieve zorgverzekering voor die doelgroep, het onderzoeken van de woonwensen van jongeren en het besparen van gas in ons maatschappelijk vastgoed. Dan heb ik tot slot nog een opmerking en hopelijk komen er daarna nog een paar vragen, anders wordt het wel een heel saai voorjaarsdebat. Die slotvraag aan het college is dat er inmiddels alweer meer dan 1000 coronapatiënten in het ziekenhuis liggen. Hoe bereiden de verschillende domeinen zich voor op een mogelijke nieuwe golf en vrijheidsbeperkende maatregelen in het najaar?

01:18:56

Voorzitter: Welke vraag is niet gesteld waar u zich wel op had geprepareerd, dan organiseren we dat even. Heel hartelijk dank. We gaan naar de Stadspartij en die zal gevolgd worden door de SP. Eerst de Stadspartij.

01:19:26

De heer Sijbolts: Voorzitter, een bijzonder moment. Wij bespreken zowel de jaarrekening van het vorige college en raad, en de voorjaarsbrief. Misschien zouden we die naam wel eens moeten veranderen, want voorjaar is het immers allang geweest. We kijken wel vooruit en dat is lastig, want de tijd tussen de presentatie van het coalitieakkoord en deze brief is zo kort dat de noodzakelijke verdiepingsslag nog gemaakt moet worden. Op dit moment kunnen wij nog niet overzien hoe verschillende ambities uit het coalitieakkoord in de begroting van 2023 tot uiting gaan komen. We zijn in dat opzicht benieuwd hoe het college, maar ook de coalitie, ruimte laat voor de raad als geheel, de oppositie in aanloop naar de

begroting van 2023. Als het gaat om ruimte gegeven, denken wij ook aan ruimte gegeven voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen. Zij zijn vaak bereid om hun verantwoordelijkheid te nemen en tonen zich betrokken bij hun omgeving. Daarom willen wij samen plannen maken en iedereen betrekken bij nieuwe plannen voordat ze definitief zijn, door ruimte en vertrouwen aan initiatieven te geven. We gaan als raad aan een participatievisie werken. Bij ons staat voorop dat we de groeiende afstand tussen de overheid en inwoners willen verkleinen. Wij maken plannen samen met de Groningers, plannen die niet al in beton gegoten zijn. Elkaar horen en ruimte gegeven, meedenken en serieus gehoord worden. Samen met de gebiedsteams kunnen wij die ruimte geven, dat is onze overtuiging. Zeggenschap valt en staat niet meer met de overheid alleen, want dat rinkt naar wij weten wat goed voor u is. Zeggenschap valt en staat met samenwerken en dan is het belangrijk om de verbinding te zoeken, te maken en vast te houden. Meer zeggenschap geven over het beleid dat gevoerd wordt, daar wordt Groningen mooier van. Daarom dienen wij bijvoorbeeld met D66 een motie in om met minimaal dezelfde middelen, het gebiedsgericht werken voort te zetten en dat dit geldt daadwerkelijk daaraan wordt uitgegeven. Ook hebben wij extra ogen en oren voor onze heringedeelde dorpen. Sinds de herindeling zijn er regelmatig discussies geweest. Kijk ook naar de recentelijke voorbeelden van de Bietsweek of het Huttenbouwdorp. Wij dienen dan ook een motie in om deze collegeperiode meer aandacht te hebben voor de inwoners, vrijwilligers en ondernemers in de dorpen, en om ervoor te zorgen dat er een vast aanspreekpunt komt voor bewoners en bedrijven per dorp of wijk, met als doel eenvoudigere en vlotte procedures. Een soortgelijke motie 'Het bestuur komt naar u toe' van de VVD, dienen wij ook mee in, want wij kijken liever naar wat mogelijk is en gooien niet op voorhand de kont tegen de krib. Laat de gemeente het, in tegenstelling tot de belastingdienst, nu eens leuker en makkelijker maken.

01:22:33

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

01:22:36

De heer Bushoff: Toch even een vraag daarover, Voorzitter, want op zich deel ik de uitgangspunten die de heer Sijbolts van de Stadspartij heeft benoemd, dat je voldoende budget wil hebben voor het gebiedsgericht werken. Maar dan vraag ik mij af: is dat nu niet geregeld en voorziet het coalitieakkoord niet in het continueren van voldoende of zelfs meer middelen voor het gebiedsgericht werken? Het tweede dat ik mij afvraag over de motie van een luisterend oor bieden en een vast aanspreekpunt hebben: wat zou u anders willen dan hoe het nu georganiseerd is met een gebiedsmanager, gebiedsteams en wijkwethouders die naar de wijken gaan?

01:23:12

De heer Sijbolts: Voorzitter, om met die laatste vraag te beginnen: het college heeft twee weken geleden erkend dat een aantal procedures best wel wat sneller kunnen, dat zaken ook veel dichter met onze inwoners geregeld kunnen worden. De dorpsaanpak was altijd iets anders dan de stadse aanpak en volgens mij kunnen we daar veel meer aansluiten bij wat lokaal in het dorp nodig is. Uw eerste vraag: het coalitieakkoord heeft iets opgeschreven over de budgetten voor de gebiedsteams of in elk geval gebiedsgericht werken, en dat gaat nu nog iets omhoog maar zie ik tot 2024 minder worden. Daar maken wij ons zorgen over. Wij denken dat dat budget beschikbaar moet blijven. De Stadspartij 100% voor Groningen

vindt dat de tweedeling die in Groningen is toegenomen teruggedrongen moet worden. In een welvarend land mogen de verschillen in gezondheid tussen wijken, dorpen en groepen inwoners niet zo groot zijn als in Groningen, en dat kan het college niet alleen. Daar kan de raad een belangrijke rol bij spelen en wij begrijpen ook dat de handreiking die voormalige lijsttrekker en inmiddels wethouder Mirjam Wijnja deed aan het begin van de vorming van het college, dat de gehele raad met onze inwoners in gesprek moet gaan en daarbij hebben we elkaar en onze inwoners hard nodig, schouder aan schouder. Maar wij zien ook tegelijk dat de landelijke overheid gigantisch tekortschiet. De versterkingsagenda werkt door en de gigantische bureaucratische molen werkt te traag en vaak ook niet. Een oplossing vanuit Den Haag hoeven wij dan waarschijnlijk niet te verwachten en dan hebben we het nog niet eens gehad over de asiel-, de woon-, de toeslagen-, de arbeidsmarkt-, de stikstof-, klimaatcrisis en zo kan ik nog wel even doorgaan, waarbij de landelijke overheid de boel bij de gemeenten en provincies over de schutting kiepert, mogen wij het oplossen. Vaak met minder of zonder geld, maar wel met vanuit Den Haag opgelegde onuitvoerbare kaders zonder oog voor de uitvoerbaarheid maar wel met landelijke afdwingbaarheid. De lokale politiek staat dan meestal machteloos, maar door deze stuurloosheid staat ook de lokale politiek bij het uitoefenen van ons ambt steeds verder onder druk. Politiek is ook keuzes maken, zeker als er tegenslagen zijn of wanneer je simpelweg de poen er niet meer voor hebt. De makkelijkste keuze is lastenverzwaringen. Die zullen voor ons, na een lange geschiedenis van verzwaringen, in deze gemeente onbespreekbaar zijn, zeker wanneer er niet gesproken mag worden over bezuinigingen op bestaande plannen, ambities of versoberingen en besparingen. Voorzitter, dan kom ik bij de financiële positie van de gemeente Groningen, want die blijft evenals voorgaande jaren uiterst kwetsbaar en zorgwekkend. Deze constatering en zorgen van ons zijn daarover niet nieuw. De solvabiliteit was, is en blijft slecht en wij vragen ons af, zeker als ik de vorige bijdrages gehoord van een aantal coalitiepartijen, of deze nieuwe coalitie wel in staat is om deze problemen adequaat op te pakken en of ze die ook willen oppakken. Temeer belangrijk omdat we mogelijk ook nog een recessie tegemoet gaan en de rentelasten stijgen.

01:26:51

Voorzitter: SP.

01:26:53

De heer Dijk: Voorzitter, de heer Sijbolts van de Stadspartij zei net dat voor de Stadspartij lastenverzwaringen uit den boze zijn en vervolgens zei die in een bijzinnetje dat het bespreken van bezuinigingen niet ter sprake zou kunnen komen en dat daar hier geen plek voor is. Doe eens een paar voorstellen. Op welke voorzieningen zouden we kunnen bezuinigen volgens de Stadspartij?

01:27:25

De heer Sijbolts: Ik heb niet gezegd dat er niet bezuinigd zou mogen worden of ik weet ook niet of er bezuinigd moet worden. Ik moet eerst nog zien wat er straks in de begroting komt of u dekking heeft voor al uw plannen en waar u dat geld vandaan gaat halen. Als er meer geld nodig is voor dingen die wij belangrijk vinden, gaan we daar een goede voorstellen voor doen. Maar wij horen vandaag ook iets over het onderzoek naar het differentiëren van OZB-tarieven op niet-woningen. Dan hebben we het ook over de bakker, de slager en de groenteboer en dat is niet de keuze waar wij snel naar zullen grijpen.

01:28:02

De heer Dijk: Voorzitter, vlak voor u het over een eventuele lastenverzwaring had, soms u een heleboel dingen op waarvan de Stadspartij zegt dat dat moet gebeuren, zoals= bestrijden van tweedeling, investeren in buurten en wijken, gebiedsgericht werken... een enorme opsomming van allerlei ambities. Ik ken u ook als een partij die zegt dat we een kerntakendiscussie moeten voeren. Ik wil die best voeren, maar kom met een paar concrete voorstellen waardoor de solvabiliteit in deze gemeente gaat verbeteren en waarmee u al die ambities, die u net opsomde, mogelijk gaat maken. Waarop gaat u bezuinigen? Welke taken gaan we niet meer doen en welke taken wil de Stadspartij wel doen? Ik vind het nu een beetje gratis om te zeggen: "We gaan hoe dan ook nooit de lasten verzwaren, maar al die ambities van het college kunnen ook niet."

01:28:55

De heer Sijbolts: Ik heb niet gezegd dat we hoe dan ook geen lasten gaan bezwaren en ik vind dat we dan ook moeten mogen praten over bezuinigingen op andere gebieden.

01:29:03

De heer Dijk: Welke gebieden?

01:29:03

De heer Sijbolts: Nee, dat ga ik nu niet doen. Ik heb eerder gezegd dat wij benieuwd zijn naar de begroting. Ik heb bij de vorming van het college en de bespreking van het coalitieakkoord gezegd, namens de Stadspartij 100% voor Groningen, dat wij best de vele en mooie ambities steunen. Daar moet nog een begroting bij en volgens mij moeten we dan het gesprek voeren, maar het gaat over de solvabiliteit. Ik ben niet de wethouder van Financiën en ik heb geen gigantisch ambtenarenapparaat achter mij. Ik heb wel een motie die oppositie breed wordt ingediend waarin wij vragen aan het college om te komen met een stip aan de horizon.

01:29:38

Voorzitter: De heer Bushoff.

01:29:40

De heer Bushoff: Voorzitter, dan kan ik de Stadspartij wel een beetje helpen, want als je de solvabiliteit heel erg wil verbeteren, moet je daar tientallen miljoenen voor uittrekken. Dus kom dan met één plan, één voorstel, één ding, waarvan u zegt: "Daar ga ik die tientallen miljoenen halen."

01:29:57

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik zit hier al 12 jaar en constateer dat we het hier al 12 jaar over hebben. En dat veel oppositiepartijen die financiën goed --

01:30:06

De heer Bushoff: Voorzitter, we hebben het er 12 jaar lang over en dan 12 jaar lang is het niet meer zeggen dan dat de solvabiliteit slecht is. Maar er komt geen enkel concreet voorstel van de Stadspartij.

01:30:15

De heer Sijbolts: Voorzitter, we hebben de afgelopen jaren meerdere voorstellen gedaan met meerdere oppositiepartijen. U heeft op dit punt oogkleppen op. Dat zal ik u niet verwijten, dat is een politieke keus. Wij hebben oppositie breed een motie ingediend - doe ik

dan nu - waarin wij het college vragen om te kijken naar de solvabiliteitspositie en die te verbeteren. Komt nog bij dat ook de accountant wijst op de niet rooskleurige financiële situatie. Wij zijn één van de grootste gemeenten met een slecht solvabiliteitspercentage. De wethouder Financiën heeft daar twee weken geleden hele zinnige en nuttige dingen over gezegd.

01:31:05

Voorzitter: Nog een afrondende vraag.

01:31:08

De heer Bushoff: Deze coalitie ziet ook wel dat de solvabiliteitsratio niet heel goed is en de financiële positie beter kan. Maar komt u dan met een concreet voorstel in plaats van te vragen: aten we het beter maken. Een kind van twee maakt een verlanglijstje, vraagt de hele wereld en dient zo'n motie in. Maar een motie indienen waar geen concreet voorstel instaat hoe je die solvabiliteit gaat veranderen, is ontzettend gratis en zal nooit helpen om die door u gewenste goede financiële positie te bereiken. Ik daag u uit om deze periode met betere voorstellen te komen.

01:31:41

Voorzitter: U kunt uw betoog vervolgen.

01:31:42

De heer Sijbolts: Dank u, Voorzitter. Dan heb ik al één ding bereikt en dat is dat de PvdA eindelijk zegt dat ze zich ook zorgen maakt op dat punt. Mijn ervaring na twaalf jaar raadslidmaatschap is dat als ik nu met een voorstel kom voor een dekking, bent u of uw coalitiepartner het niet eens met de dekking. Volgens mij is dat niet de manier waarop we zulke grote problemen het hoofd moeten bieden, en ligt daar een taak voor het college. Die hebben we daarover een vraag gesteld, laat die eerst met plannen komen en dan gaan wij kijken of wij vinden dat ze voldoende als een bok op de haverkist zitten of, zoals de ChristenUnie het twee weken geleden treffend verwoordde: "We hebben te weinig vet op de botten om tegenvallers op te kunnen zetten." We moeten het dak repareren als de zon schijnt, heb ik al vaker in de raad betoogd. Over het stukje financiën heb ik nu al genoeg gezegd. De motie 'Waakzaam en weerbaar' heb ik net al aangestipt. Dan wilde ik verder gaan naar misschien wat leukere dingen - althans ik vind ze leuk - en dat gaat over die toekomstige oprichting van verschillende BV's. Daarbij constateert ook de accountant dat daar best wel wat risico's op de loer liggen. En dan is het nog niet eens of je voor of tegen het oprichten van een woon- of energiebedrijf bent, maar is het wel de taak aan de gemeenteraad om zelf tegenkracht en tegenmacht te creëren, om onze controlerende en kaderstellende taak goed uit te voeren. Dus hebben wij een motie ingediend - en die heeft u waarschijnlijk allemaal al gelezen - over het doen van een ex ante onderzoek door de rekenkamer. Niets spannends en niets engs, want ik heb al gezegd: "Het gaat er niet om of je voor of tegen bent. Het gaat erom dat je je werk als raadslid op een bepaalde manier invult zoals wij denken als oppositie - want volgens mij is die ook oppositie [onhoorbaar 01:33:32] - kunnen doen." Risico's zien wij ook waar het de Nieuwe Poort betreft. Over enkele maanden zal er een zeer forse investeringsbeslissing voorliggen en daarover dienen wij samen met de Partij Voor het Noorden en de PVV een motie in om QuickScans te laten uitvoeren waarin alternatieven voor een nieuw muziekcentrum en de Nieuwe Poort worden beoordeeld op hun kwaliteit, haalbaarheid en betaalbaarheid.

01:33:55

Voorzitter: Er is nog een afsluitende vraag van GroenLinks.

01:34:01

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Het worden er toch twee want er komt ook een QuickScan over de Oosterpoort. Even beginnen met de ex ante: behalve dat de rekenkamer dat in uw geval gaat doen, vraagt u niet om de essentie van een raadsvoorstel? Dat het college komt met een voorstel waar de voor- en nadelen in staan en ons die ter afweging geeft. Vraagt u niet enorm naar de bestaande weg?

01:34:28

De heer Sijbolts: Nee, want een ex ante - ik wil niemand nu verwijten maken - onderzoek is een iets abstracter onafhankelijker advies aan de raad waarin wij meekrijgen waar je als raad op letten en welke risico's zich voor doen. Wij vinden dat een rekenkamer daar een uitstekend instrument toe is. We hebben dat vaker laten doen door de rekenkamer, dus daarom deze motie. Ik begreep dat u nog een tweede vraag had over de Nieuwe Poort.

01:34:58

De heer Van Hoorn: Dank u wel, de heer Sijbolts. Nog even los van het eerste deel waar u en ik het niet eens over zullen zijn, maar in het kader van de bekende weg: hebben we aangaande het nieuwe muziekcentrum inmiddels al niet tot in den treure alle mogelijke scenario's overwogen en gekeken wat de mogelijkheden zijn, waar ze moeten, hoeveel elk scenario zou kosten? Wat vraagt u nieuw in deze motie?

01:35:26

De heer Sijbolts: Voorzitter, in tegenstelling tot een eerdere motie waarin wij zeiden dat onze ambtelijke organisatie dat waarschijnlijk prima kan onderzoeken - en daar was destijds behoorlijk wat kritiek op - is dat we nu in een crisis zitten en dat de financiële situatie in onze ogen nogal broos is. We zien ook globale geopolitieke problemen, inflatie, energiecrisis, stikstof, stijging van bouwkosten en het lijkt ons goed om dat toch nog eens een keer tegen het licht te houden. Ik heb het vermoeden dat wij het daar ook niet ver eens gaan zijn, Voorzitter. Ik wilde graag nog een compliment maken aan de wethouder Sport voor het [onhoorbaar 01:36:04] van Sport050 die op onze tafels ligt. Zo sportief zijn wij dan weer wel. Bewegen en sport zijn van grote betekenis en daarom steunen wij een aantal moties op dat punt. Voorzitter afrondend, wij zijn benieuwd naar de komende gemeenterekening en de keuzes die worden voorgesteld. Wij zullen die op inhoud vanuit een positief-kritische grondhouding beoordelen. Of dat positief is, dat laat ik dan aan u. De Stadspartij 100% voor Groningen zet ook tijdens en na deze zomer Groningers op één. Dank u wel.

01:36:35

Voorzitter: Dank u zeer. Mooi in de tijd, en dan komen we bij de SP die zal gevolgd worden door de VVD. Meneer Dijk.

01:37:01

De heer Dijk: Dank u wel, Voorzitter. Wie weet waar hij vandaan komt, kan ook beter zien waar hij naartoe moet. En toen ik twaalf jaar geleden gemeenteraadslid werd hier in Groningen - ik had het er net met de heer Sijbolts ook al even over - ging het over een kerntakendiscussie en waren er vrij veel partijen in deze gemeenteraad die - wat de SP betreft - de boel kapot wilden privatiseren. Het ging bijvoorbeeld over het verzelfstandigen

van onze sociale werkplaatsen en het op afstand zetten daarvan. Sommige partijen wilden dat privatiseren. Het ging over de milieudienst die ook op afstand kon worden gezet en geprivatiseerd worden, ook aan de markt overgelaten. Het ging over stadsbeheer, dat had ook in de uitverkoop gekund. Het ging over de ICT. Er waren enkele partijen in deze gemeenteraad die het een goed idee vonden om onze ICT te privatiseren. Deze partijen waren met name D66, het CDA en de VVD. Ik heb overigens nooit een heel concreet voorstel gezien om dit ook daadwerkelijk te doen. Waarschijnlijk vond men dat iets te spannend en alleen bij de ICT is er een concreet voorstel gekomen, is dat ook gebeurd en zien we daar nu de ellende van. Het is ook niet gek dat --

01:38:18

Voorzitter: Dat was uitlokkend. De VVD.

01:38:20

De heer Dijk: Ik vond het best meevallen tot nu toe.

01:38:24

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Ik zat toen niet in deze raad, dus misschien kunt u mij even meenemen. Wanneer was de tijd dat de VVD, D66 en het CDA hier de meerderheid hadden en alleen dat besluit konden nemen?

01:38:35

De heer Dijk: Gelukkig is dat niet gebeurd. Dat klopt en is het fijne aan Groningen. Helaas is dat bij de ICT wel gebeurd en daar plukt de gemeentelijke organisatie dagelijks de wrange vruchten van.

01:38:48

Mevrouw Jacobs: Hadden die partijen in die periode een meerderheid voor ICT? Ik snap het niet, er waren volgens mij meerdere partijen voor [onhoorbaar 01:38:54].

01:38:56

De heer Dijk: De VVD zat toen in een coalitie met D66 en heeft dat er toen doorheen gedrukt. Ik kan me niet voorstellen dat de PvdA en GroenLinks dat toentertijd een goed plan vonden, maar dat moet u hen vragen. Dit is zomaar een inschatting van mijn kant, want wij zaten toen in de oppositie.

01:39:13

Mevrouw Jacobs: Nog één slotvraag, Voorzitter, zou het dan zomaar kunnen zijn dat u straks ergens voor stemt waar u tegen bent, want dat schijnt in coalitieverband te gebeuren?

01:39:23

De heer Dijk: Absoluut, dat klopt als een bus.

01:39:29

Mevrouw Jacobs: Een nare situatie.

01:39:30

De heer Dijk: Ik probeer hier een geschiedenis te schetsen van een politiek die voor stond, waarbij je zaken moest gaan privatiseren en in Groningen is dat redelijk beperkt gebleven, maar nog wel veel te veel. Daarom zijn we nu weer allerlei nieuwe publieke voorzieningen aan het opbouwen. Ik was net geëindigd bij 40 jaar neoliberalisme, wat nogal wat gevolgen heeft gehad, ook binnen politieke partijen en dan heb ik het met name over de VVD, D66 en

het CDA, maar ook meerdere partijen hier die daar gevoelig voor zijn en mee zijn gegaan in het dogma van de vrije markt lost alles op. Daarbij gaf ik twee weken geleden al aan dat dit denken het eigen verantwoordelijkheidsdenken vooropstelde oftewel dat de factor pech voor mensen ontkend werd, maar dat vooral de permanente inzet van mensen: als je maar goed je best doet word je succesvol en is dat je eigen verdiensten. Ik ben heel blij om te zien en te horen hier in deze gemeenteraad, maar ook in de samenleving, dat er een kentering plaatsvindt in dat denken. Want ik hoorde onze burgemeester vorige week nog zeggen: "Leg maar eens uit waarom een kind dat geboren wordt in Paddepoel 7 jaar minder lang leeft en 15 jaar in een slechtere gezondheid leeft dan een kind dat nu wordt geboren in één van de zuidelijke wijken." En als de burgemeester dat zegt, is dat waar. Maar zei hij daarbij: "Het is knap als iemand dat kan rechtvaardigen." Dit mensbeeld van de afgelopen jaar heeft veel stukgemaakt, want als ik zeg '7 jaar minder lang leven en 15 jaar in minder gezondheid', is politiek uiterst persoonlijk. En dan heeft de politiek het ook uiterst persoonlijk gemaakt om deze tweedeling en ongelijkheid zo toe te laten nemen. Voorzitter, de huidige context waarin we nu leven. Ik was gisteren in Vinkhuizen op pad met een team partijgenoten, gingen we langs de deuren en kwamen we gesprek met mensen over de steeds verder stijgende kosten. De verhalen waren echt schrijnend. Ik liep in een flat waarbij de helft van de mensen de deur dichtgooit omdat ze schijtziek zijn van de politiek. Heel eerlijk gezegd, ik begrijp die mensen wel. De andere helft van de mensen die wel met ons het gesprek wilde voeren, maakte zich ongelooflijk druk over stijgende levenskosten en de boodschappen die onbetaalbaar zijn geworden. Waar voor de ene persoon in Groningen de stijging van de bierprijs een groot probleem is, is voor de andere persoon de stijging van voedsel in de supermarkt een groot probleem, omdat ze wel aan het werk zijn, maar niet meer boodschappen voor hun kinderen kunnen kopen en soms zelf een warme maaltijd over moeten slaan. Al die zorgen zitten er zowel bij mensen in de lagere inkomensgroepen maar ook in de lagere tot middenklassen die hogere kosten hebben voor levensonderhoud. Ook daar zie je de zorgen over de toekomst. Waar gaat het heen met dit land? Waar gaat het met Groningen? Waar gaat het heen met onze samenleving? Komt het wel goed? In Vinkhuizen mensen maken zich daar ontzettend druk over: wat betekent dat voor mijn kinderen als zij later volwassen worden? Kunnen zij een huis kopen? In wat voor samenleving komen zij terecht? Kijken mensen dan nog wel naar elkaar? En geloof me in al die gesprekken die wij voeren aan de deur en ondanks dat mensen dit soort verhalen aan ons vertellen, is het wantrouwen in de politiek en de overheid enorm groot geworden. We hebben hier een grote opgave liggen. Ik heb aangegeven dat de SP vindt dat we publieke voorzieningen moeten gaan bouwen. Het is een enorme uitdaging om dat sentiment in die samenleving en met name in buurten waar mensen niks te makken te hebben, dit te keren, want we hebben de mensen hierbij nodig.

01:43:19

Voorzitter: CDA.

01:43:21

De heer De Haan: Voorzitter, over dat wantrouwen in een politiek. Ik ben benieuwd hoe de heer Dijk daar tegenaan kijkt. Hij zegt dat de VVD, D66 en CDA alles kapot hebben gemaakt. Voedt u dat wantrouwen niet doordat elke keer te zeggen? Kunnen we niet beter met elkaar op zoek gaan naar oplossingen in plaats van u hier iedere keer staat aan te vallen en te

roepoeteren? Is het niet beter om aan oplossingen te bouwen met al deze partijen in plaats van iedere keer oude koeien uit de sloot te halen?

01:43:53

De heer Dijk: Voorzitter, de heer De Haan van het CDA heeft wel een beetje gelijk, maar ik was de geschiedenis aan het beschrijven. Ik kom zo meteen bij het heden en het debat wat wij twee weken geleden hadden. En dan zal ik op uw vraag ingaan, want ik heb het antwoord hier namelijk wel op mijn papiertje staan en daar komt u ook hiervoor. Voorzitter, dat wantrouwen in de politiek en de overheid wat er nu heerst, is niet zo gek, want aan de ene kant zijn de boodschappenprijzen met 12,2 procent gestegen en aan de andere kant zien wij winstpakkers en crisisprofiteurs als Ahold Profiteurs 2,25 miljard euro winst maken in het eerste kwartaal van 2022. Een winst van zes miljard euro voor Unilever. Zij profiteren wel van deze zogenaamde crisis. Energiebedrijven, de mensen beginnen er gelijk over. De energiekosten schieten de deur uit en zijn 83,5 procent gestegen. Niet zo gek als je ziet dat Eon 2,33 miljard euro winst heeft gemaakt. Eon is het oude Essent, wat de Nederlandse overheid geprivatiseerd heeft. En Vattenfall, het voormalige Nuon, heeft 2,68 miljard euro winst gemaakt. Al die energiebedrijven die gemeenten en provincies in 2006 allemaal privatiseerden.

01:45:10

Voorzitter: De Stadspartij.

01:45:11

De heer Sijbolts: Voorzitter, wat ik wilde zeggen geldt niet voor het allerlaatste punt wat de heer Dijk aanstipt, maar ik heb het gevoel dat de heer Dijk dit betoog in de Tweede Kamer zou moeten houden en niet hier.

01:45:22

De heer Dijk: Alles hangt met elkaar samen, Voorzitter. Brandstofprijzen 34,8 procent gestegen, Shell 19,6 miljard euro winst, ExxonMobil 22,34 miljard euro winst. En dan heb ik het nog niet eens over de zorg- en de huurkosten die jaarlijks bij mensen enorm stijgen en de inkomens die achtergebleven zijn. Want, de heer Sijbolts, dit is namelijk wel de context waarin mensen ook in Groningen leven. Dit is de context waar wij als lokale politici - u zei het net - tegen op moeten gaan boxen, als wij het hebben over het bestrijden van een tweedeling, het opbouwen van publieke voorzieningen en het herstellen van vertrouwen van mensen in de politiek. En dan een positieve noot, Voorzitter, in mijn bijdrage: de totstandkoming van deze coalitie en dit akkoord stemt mij positief, want het is meer dan ooit nodig dat er linkse, sociale, progressieve politiek is die werk gaat maken van het bestrijden van die tweedeling en van het opbouwen van die publieke voorzieningen - daar kom ik zo meteen nog op terug - waar mensen meer zeggenschap over krijgen, zodat we hen betrekken bij het opbouwen van die samenleving. In één keer begeef ik mij twee weken geleden in een gemeenteraad waarin het overgrote deel van de partijen zegt: "Het klopt, de markt is niet de oplossing voor alle problemen. We moeten weer publieke regie gaan nemen." De GroenLinks- en PvdA-fractie waren een soort van ontketend. In één hoorde ik zo'n linksradicale politieke uitingen waarvan mijn hart sneller ging kloppen. Den Uijl kwam voorbij. Dat vind ik fantastisch als die in deze gemeenteraad genoemd wordt. Ik hoor D66, die na jarenlang van neoliberale politiek, nog een beetje twijfelt of ze überhaupt liberaal zijn of niet. Ik probeerde het net in een interruptie en dat stemt mij heel positief. Ik hoor de

Partij van het Noorden zeggen: "Hier ligt best wel een goed akkoord en wij kunnen instemmen met het overgrote deel." Student en Stad had het over de nachtcultuur. Het spijt mij zeer, Voorzitter, maar als de nachtcultuur een probleem is wat niet in het coalitieakkoord staat, staan er heel veel andere goede dingen wel in. Als ik de Stadspartij hoor --

01:47:36

Voorzitter: D66. U bent lekker bezig. Ik moet steeds aan de conference van Wim Sonneveld denken en [onhoorbaar 01:47:44] 'Ik prijs hem regelrecht het graf in'.

01:47:49

De heer Dijk: Ik meen het wel, Voorzitter.

01:47:50

De heer Rustebiel: Dank Voorzitter. De heer Dijk doet net alsof hier twee weken geleden de revolutie is uitgebroken, nu meneer Dijk onderdeel uitmaakt van de coalitie.

01:47:58

De heer Dijk: Dat zou ik niet willen zeggen, meneer Rustebiel. Overdrijft u niet een beetje?

01:48:02

De heer Rustebiel: Bent u het niet met mij eens dat wij een geleidelijke transitie in zijn gegaan op het gebied van die publieke regie die al jaren aan de gang is en waaraan u nu uw steentje mag bijdragen?

01:48:14

De heer Dijk: Ik zou het nooit een transitie noemen, maar ik heb het op mijn blaadje een keerpunt genoemd, omdat ik dat namelijk wel zo ervaar. Als ik de afgelopen 12 jaar raadlidmaatschap bekijk, zie ik wel degelijk dat de verandering nu de goede kant op gaat in plaats van de afgerond in. Voorzitter, ik ging een paar partijen langs en ben er nog maar eentje vergeten. Ik heb de VVD hierover nog niet gehoord. Sterker nog, ze gaan in een soort overdrive het vrijgeven van de woningmarkt en de huismelkers weer alle ruimte geven. Ik heb het CDA ook nog niet gehoord en daarom sluit ik bij u af, meneer De Haan, maar daarvan heb ik wel gehoord dat de overheid meer regie moet nemen zodat de samenleving weer meer tot bloei kan komen. Als wij op die manier de komende jaren kunnen bouwen aan Groningen, word ik daar heel enthousiast van. Voorzitter, ik heb een heleboel dingen nog helemaal niet genoemd. Ik heb nog ongeveer één minuut en drieëndertig seconden. Ik ga naar een aantal plannen voor de middellange termijn voor de SP, want komende zomer zullen wij als linkse locomotief met ideeën, plannen en initiatieven komen. Ons raadslid Brandenburg gaat deze zomer aan de slag met een voorstel voor het uitbreiden van democratische zeggenschap over onze publieke voorzieningen. Ons raadslid, Hans De Waard, gaat deze zomer werken aan voorstellen om de aanpak van huisjesmelkerij te intensiveren. Ikzelf zal aan een plan werken voor meer gemengd wonen in Groningen-Zuid en in Haren. Samen met de heer Bushoff en de Partij van het Noorden zullen wij op korte termijn met een initiatief komen voor 14 euro per uur voor mensen die direct of indirect in opdracht van de gemeente werken. Voor de begroting nu heeft iedereen gezien dat wij een motie komen waarbij de collectieve zorgverzekering, waar wij normaal gesproken 950.000 aan uitgaven en zo op de bankrekening van mensen werd gedumpt, voor doelgroepen behouden blijft. En ja, wij willen dat het college voor ons uitwerkt wat het betekent als wij

de OZB met name voor vastgoedbeleggers... want verhuurders betalen op het inkomen van de huur niet eens belasting en dat is toch krankzinnig als je ziet wat voor prijsstijgingen er zijn en welk lijstje ik net heb opgesomd. We willen graag een woonwensenonderzoek voor studenten, maar ook voor werkende jongeren, want daartussen zit een wereld van verschil. Ik kan me goed voorstellen dat studenten - horen wij ook vaker - gemengd willen wonen, terwijl werkende jongeren wel een zelfstandige studio willen met eigen voorzieningen. Tot slot een hoorzitting over de noordelijke wijken. Eén van de mooiste punten in dit coalitieprogramma vind ik Vinkhuizen, waar wij gisteren langs de deur zijn gegaan. Daar zien wij als partij - en andere partijen zien dat ook - dagelijks dat mensen het daar niet makkelijk hebben en daar moet flink in geïnvesteerd gaan worden. Dan rond ik af. Ieder jaar in deze gemeenteraad - de afgelopen twaalf jaar - is mij gezegd dat het een onzekere tijd is. Iedereen voorjaars- en begrotingsdebat werd mij dat weer gezegd. Het is de liberalen altijd gelukt om deze onzekerheid zelf aan te grijpen en om hun politieke plannen en ideeën uit te voeren. Dat stopt nu. Dit is de tijd dat onzekere tijden moeten leiden tot sociale in plaats van liberale politiek.

01:51:44

Voorzitter: Dank u zeer. Komen we nu bij de VVD en dan is de volgende Student en Stad. Mevrouw Jacobs.

01:52:09

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, Voorzitter. Even eerst een huishoudelijke mededeling. Ik wil even de aandacht vestigen op het feit dat mijn fractiegenoot Rik Heiner er niet is. Die zou hier niet zijn om een hele heuglijke belevenis, want hij zou zijn diploma halen vandaag. Maar opa en oma gingen ook mee, dus deed hij een coronatest en helaas, hij luistert nu naar ons en gaat niet naar zijn diploma-uitreiking. Dus ik wil hem vanaf deze kant heel veel sterkte wensen en geniet van dit theater. Voorzitter, ik sta hier voor een overwegend vrouwelijk college met een groot aantal vrouwen, geen meerderheid meer in de raad en als enige vrouwelijke fractie, Voorzitter. Gelet op het feit dat mijn mannelijke collega's zich graag hullen in varianten van wit, blauw dan wel zwart, zal ik de komende periode zorgen voor kleur in dit gezelschap, want als we het alleen moeten doen met de doorgaans rode blazer van Jimmy Dijk, wordt het ook wel vrij saai. Voor mijn fractie, Voorzitter, is het van belang dat het goed leven in Groningen is. Dat betekent voor mijn fractie: goed wonen, studeren, werken, ondernemen en recreëren. Wij willen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de vrijheid bieden om hun keuzes te maken en ze te helpen en te ondersteunen als dat nodig is. Wat ons betreft staan onze inwoners centraal en het is mijn fractie inmiddels duidelijk dat we onder inwoners ook dieren verstaan. Wat ons betreft zou het niet uit moeten maken of je in het noorden, het oosten, het westen of in het zuiden van de gemeente woont. Volgens mijn fractie moet de gemeente er voor alle inwoners zijn. Wat de VVD betreft gaan we zonder uitputtend te zijn - ik heb immers maar beperkte tijd - in op een aantal punten: banen voor mensen, baanzekerheid, de ruimte voor ondernemers en ondernemen, woningbouw, veiligheid, gezond ouder worden en sport, want indachtig de woorden van onze voormalige SP'er - ik ben zijn naam kwijt en dat is echt heel gênant - kunnen we het woord healthy aging ook vervangen door gezond ouder worden en sport. Meneer Wim Koks natuurlijk. Meneer Koks, mijn excuses, ik hoop dat u niet luistert.

Burgerbetrokkenheid en betrokkenheid bij de burger is een ander punt dat voor mijn fractie heel belangrijk is.

01:54:16

Voorzitter: Meneer Van Hoorn, GroenLinks.

01:54:20

De heer Van Hoorn: Dank u wel, Voorzitter. Even positief beginnen. Ik vind het hartstikke mooi om te horen dat het voor de VVD niet uit zou moeten maken in welke wijk je woont. Daar ben ik het helemaal het de VVD eens. Maar laten we dan voor het gemak er even van uitgaan dat het op dit moment wel uitmaakt. Kijk naar de verschillen die er daadwerkelijk zijn. Zegt de VVD dan ook jammer dan, dus laten we dat zo? Of is de VVD het met ons eens dat we om die reden wel extra moeten ingrijpen en investeren bij de mensen die het het hardst nodig hebben?

01:54:50

Mevrouw Jacobs: Daar kan ik me op zich heel goed in vinden, maar wat ons opviel - dat heb ik ook in debatten over het coalitieakkoord gezegd - dat de overige delen van onze gemeente er bekaaid afkomen. Wat de VVD betreft, moeten we echt iets doen aan de aansluiting van werkzoekenden op de arbeidsmarkt. We horen elke dag dat er grote tekorten zijn in tal van sectoren en uit onderzoek is gebleken dat Groningen een zeer groot arbeidspotentieel heeft. We snappen dat in sommige sectoren de tekorten niet in één keer zijn opgelost, en zeker waar het gaat om beroepen met langdurige scholingstrajecten zal dat langer duren, maar wij maken ons ook zorgen over de tekorten in de horecabedrijven en de zwembaden die al een aantal keer gesloten zijn. Wij kennen de inzet van het vorige en het huidige college rondom de basisbaan en onze mening daarover zal u vast ook bekend zijn. Wij gunnen iedereen een echte baan. Wij horen jaar in jaar uit dat daarop wordt ingezet, maar wij vragen ons oprecht af of deze inzet voldoende effectief is. Wij zouden het liefst willen dat u zo veel mogelijk werk maakt van het benutten van het onbenutte arbeidspotentieel in plaats van de basisbaan. Onze motie nummer 16 ziet daarop. Wij willen graag dat u in kaart brengt wat extra nodig is om het arbeidspotentieel zo optimaal mogelijk te benutten. Wat ons betreft gaat het er niet om welke baan een werkzoekende wil, maar vooral ook welke baan er beschikbaar is. De afgelopen coronacrisis heeft ons geleerd hoe belangrijk gezondheid is. We lezen dat onze gemeente blijft investeren in sport. Dat is goed om te lezen, want onze fractie ziet bewegen en sporten voor alle inwoners als een belangrijke manier om aan je gezondheid te werken en dat is lekker fit het leven in, en even wat stress weggescoord na een werkdag. Maar we merken dat diverse sportverenigingen kampen met wachtlijsten in verband met onmogelijkheid tot uitbreiden. Dit blijft een knelpunt en wat ons betreft moet het voor eenieder mogelijk zijn om te sporten bij de sportclub naar keuze. Wat ons betreft is hier dus structureel meer geld voor nodig, en daarnaast zou het goed zijn als we in Groningen-Zuid of in Haren kijken of daar nog een sporthal gerealiseerd kan worden. Immers, daar is een sporthal verdwenen. Wat ons betreft biedt de toekomst daar mogelijkheden voor met het handig gebruik maken van middelen uit het sociaal domein, de sportbegroting, fysiek domein en onderwijs. Op het moment dat de grootschalige scholencarrousel van start gaat, zou daar een sporthal bij gemaakt moeten worden. Wij verwachten dat het college met ons te zijner tijd die mogelijkheid wil verkennen. Inzetten op woningbouw: over het belang van woningbouw verschillen we niet

van mening, wel over de manier waarop. Wat ons betreft is doorstroming en creatief kijken naar de mogelijkheden van groot belang. Zo vindt mijn fractie het bijvoorbeeld onbestaanbaar dat het verboden is om zonder relatie samen te wonen. Dat maakt wonen betaalbaar, het vermindert de druk op de woningmarkt en het helpt in de strijd tegen eenzaamheid. Mijn fractie zal dan ook binnenkort met een voorstel komen om dit mogelijk te maken en we verwachten daarvoor uw aller steunen. Daarnaast vinden we het ridicuul dat er geen vaart wordt gemaakt om woningen te bouwen in de Hell 3, een terrein wat meer aan een decennia klaarligt om bebouwd worden. Wij zullen dan ook een motie indienen om voor het eind van het jaar een plan te presenteren om de woningbouw bij de Hel 3 vlot te trekken. Wij werden allen dit weekend opgeschrikt door een schietpartij op klaarlichte avond, waar uiteindelijk een dodelijk slachtoffer vielen te betreuren. Uiteraard maken wij ons zeer zorgen over deze geweldsincidenten waarbij zomaar onschuldige slachtoffers kunnen vallen. Wij zijn dan ook blij te horen dat de verdachte snel is opgepakt. Het allerlieftst zouden wij, net als iedereen natuurlijk, willen dat dergelijke incidenten tot het verleden behoren. Inzet van een tal van partijen is hier nodig. We zijn dan ook blij met de inzet van de Rijksoverheid om de jonge aanwas criminaliteit aan te pakken. Daarnaast kent u onze inzet op cameratoezicht wat als extra middel waardevol is ter bescherming van bijvoorbeeld onze monumentale gebouwen, goed crowdmanagement uitvoeren als hulpmiddel bij handhaving en, zoals mijn fractiegenoot vorige week in zijn maidenspeech zei, ook om de daders snel op te sporen. Uiteraard delen wij de mening van de meeste partijen dat cameratoezicht een sluitstuk is en past in een mix van mogelijkheden om onze gemeente veiliger te maken. Wij horen dan ook graag van de portefeuillehouder wanneer het onderzoek rond cameratoezicht is afgerond en wanneer hier een voorstel over naar de raad komt. Een ander belangrijk aspect is de veiligheid rondom je eigen huis. Tijdens de behandeling van de rekening is er gesproken over de lange wachttijden. Hierdoor blijft een onveilige situatie in stand en komt hulpverlening niet of graag op gang. Wij zien graag een toegezegde inzet hierop terug in de begroting. Uiteraard vinden wij ruimte voor ondernemen en ondernemers ook van groot belang. Ondernemers zijn belangrijk in onze gemeente. Het maakt de centra, de wijken en dorpen leefbaar, zorgt voor een enorme werkgelegenheid en biedt tal van mensen de kans om zich te ontwikkelen en te ontplooiën. Een hoop van onze onderne- [geen geluid 01:59:42] achter de rug. Wij hopen dat dit college op een positieve manier naar de ondernemer kijkt en is dan ook erg bezorgd over de invoering van reclamebelasting. Het kan niet zo zijn dat het herwinnen van de openbare ruimte [onhoorbaar 01:59:58] tot het maken van een melkkoe van de openbare ruimte. Dan nog de burgerbetrokkenheid en de betrokkenheid bij onze burger. Wij maken ons zorgen om de aandacht van dit college bij de hele gemeente. Het lijkt wel alsof dit college alleen aandacht heeft voor specifieke wijken. Dat beeld werd nog eens bevestigd tijdens het rekeningendebat waar ik de SP vroeg naar aandacht voor de zuidelijke en oostelijke wijken van onze gemeente. Ik vroeg hem: stel nu dat zij graag in gesprek willen met dit college om de verhoging van de borgtnorm af te spreken, et als in andere wijken. Is daar een ruimte voor? Hierop gaf de SP aan dat als zij daarvoor actie gingen invoeren, wat de SP betreft, er de mogelijkheid was om daarover mee te denken. Voorzitter, mijn partij hoopt toch echt dat je een goed gesprek kunt voeren en niet per se alleen maar hoeft actie te voeren om met de gemeenten in gesprek te gaan.

02:00:46

Voorzitter: De SP.

02:00:47

De heer Dijk: Voorzitter, als bewoner van een zuidelijke wijk, Helpman, ervaar ik dagelijks dat dat goede gesprek gevoerd kan worden, want toen het wat drukker werd in de Savornin Lohmanlaan, werden er tuinbakken geplaatst omdat er in één keer 50 auto's meer door de straten heen reden. Er was een vrij goed gesprek met wethouder Broeksma om dat te regelen. Ongeveer twee maanden later stond er een snelheidsmeter waarbij bewoners die zich aan de snelheid hielden, deelname aan een soort fonds wat aan speeltuinen voor de buurt besteed werd. U hoeft zich niet zo druk te maken dat bewoners in de zuidelijke wijken niet gehoord worden. Dus ik snap niet zo goed waar dit vreemde verwijtje vandaan komt.

02:01:25

De heer Dijk: Het ging niet over of bewoners in de zuidelijke wijk geholpen moet worden. Het ging om de vraag die ik u stelde: heeft u daar ook aandacht voor? En toen zei u: "Als de bewoners actievoeren, kunnen wij naar ze luisteren en kunnen ze naar ons toekomen." Wat mij betreft zou je ook in gesprek moeten kunnen gaan met de gemeente [geen geluid 02:01:41]

02:01:44

De heer Dijk: Voorzitter, ik hoorde de trekken naar het gemeentehuis, en volgens mij is dat niet nodig. Er zijn heel veel verschillende manieren van actie voeren: soms is dat een telefoontje, soms een brief naar de burgemeester of de wethouder, soms is het gebiedsteam en soms moeten de bewoners, als er bijvoorbeeld ratten in Hoogkerk in [geen geluid 00:02:02] voor sommige wijken geldt dat er wel iets minder snel wordt gehandeld, problemen iets ernstiger zijn. En ja, dan vind ik het ontzettend goed dat deze coalitie meer tijd en geld steekt in de noordelijke wijken waar de urgentie een stuk hoger is dan bijvoorbeeld Helpman waar een tuin opgeknapt zou moeten worden.

02:02:29

Mevrouw Jacobs: Ik herhaalde echter enkel uw woorden. Het grootste deel van het college heeft wat de participatie betreft een negatieve trackrecord, dan denken we bijvoorbeeld aan: het zonnepark in het Lage Land, de opvang in de Barkmolenstraat, het Skaeve Huse in Harkstede en kortgeleden nog het plaatsen van containerwoningen nabij de Hel 3. Ik hoor graag van dit college hoe ze de burger daadwerkelijk betrekken bij zaken in hun omgeving en niet alleen de burger betrekken bij uitvoeringsklussen in de openbare ruimte. In de volle breedte wordt in onze gemeente de afstand tussen burger en bestuur groot geacht. Met name in de dorpen uit de oude gemeentes Ten Boer en Haren wordt dit direct contact met het bestuur gemist. Wij hebben dorps- en wijkwethouders en ons idee zou zijn dat deze een plan maken hoe ze direct contact onderhouden met de inwoners, ondernemers en vrijwilligers in het gebied waar zij wethouder zijn. Wij dienen dan ook samen met diverse andere partijen een motie in om daar voor het eind van het jaar een plan voor te maken, zodat we dit eind 2023 kunnen evalueren of dit werkbaar is, zodat het eventueel gecontinueerd kan worden. Toen ik zondagavond met deze woordvoering bezig ging, schreef ik op dat we blij waren met de toezegging van dit college om de OZB niet te verhogen, maar gister schrokken wij er van het voorstel om toch te onderzoeken hoe de OZB verhoogd kan worden. Dat is weer een mogelijke lastendruk voor onze ondernemers, zoals D66 ook al zei,

die net uit een crisis komen. Wij maken ons zorgen over de enorme lastenstijgingen van onze burgers in het geheel. Dan gaat het niet om alleen gemeentelijke lasten, maar ook om het huishoudboekje van onze inwoners. Alles wordt duurder en veel van onze inwoners zullen moeite hebben met rondkomen. Laten we nu niet denken dat het alleen maar de minima betreft, maar dat betreft ook onze inwoners met een koophuis zonder zorgtoeslag die helaas te maken hebben met een stijgende huizenprijs en een steeds hoger wordende OZB, net als de brandstofprijzen en de prijzen in de supermarkt. U was al door uw spreektijd heen. U stond al in het rood en die kleur past wel bij u, maar dan mag u helaas niets meer zeggen. Het is jammer dat ik bijna aan het einde van mijn woordvoering ben trouwens, want anders had ik nog hele leuke dingen kunnen zeggen. Maar dan is het wonen in een gemeente met bijna de hoogste woonlasten van het land eerder een last dan een zegen. Laten wij zorgen dat onze lasten niet nog meer stijgen en liever dalen, zodat we de inwoners behouden voor onze gemeente. Daarnaast hopen wij dat we in de nieuwe begroting voor 2023 een hoop van de positieve plannen zien uitgewerkt. Dank u wel.

02:05:03

Voorzitter: Dank u zeer. We komen we bij Student en Stad en daarna de ChristenUnie. Student en Stad.

02:05:46

De heer Bosch: Voorzitter, samen werken we aan de toekomst van Groningen. In deze woordvoering zet ik graag uiteen welke stappen hierop de korte en lange termijn aan bijdragen, omdat het uitmaakt wat wij hier doen, opdat we samen ons inzetten voor het Groningen van de toekomst. Voor het Groningen van de toekomst, maakt het uit dat wij hier doen omdat er een fantastische groep ambtenaren achter ons staat. Het is niet alleen de jaarrekening schrijven, maar ook het beleid in werking brengen, de onderzoeken waar we om vragen uitvoeren en al onze vragen beantwoorden. Wanneer er dus te weinig ambtelijke capaciteit is, doen we niet alleen onszelf en de ambtenaren te kort, maar vooral de Groningers. Aandacht en investering voor ambtelijke onderbezetting is hard nodig. Om in de toekomst van Groningen te kunnen doen wat we willen doen en te kunnen zorgen voor onze inwoners van Groningen, is een gezonde financiële situatie belangrijk. Hoe minder stabiel deze is, hoe groter de kans dat het in de toekomst misgaat en je je inwoners moet laten vallen. Daar hoort een fatsoenlijke solvabiliteit bij en een risico-inschatting van gemeentelijke bedrijven, maar niet in de laatste plaats is een plan van aanpak nodig voor de toekomstige solvabiliteit omdat wij hier niet het een moeten zeggen en het ander moeten doen. Al jaren haalt de gemeente Groningen niet het gestelde doel en de raad staat ernaar te kijken. We doen het een en we zeggen het ander. De toekomst van Groningen is ook een gemakkelijke digitale communicatie met onze inwoners, niet door acht verschillende websites over biodiversiteit of door vier verschillende apps maar door een app die je als trotse Groninger voor zoveel mogelijk dingen kan gebruiken: wanneer er overlast is van een hoogwerker op de stoep, als je wil meebeslissen over wat er gebeurt in je wijk of je paspoort wil aanvragen? Eén app om als gemeente de inwoners laagdrempelig en snel te kunnen helpen en informeren. De toekomst van Groningen is ook een betaalbare, fijne en duurzame woning die bij jouw wensen past. Hiervoor is een nieuw woonwensenonderzoek nodig voor jongeren, een sterk en krachtige steunpunt huren dat huurders bijstaat zonder dat ze daar een prijs voor moeten betalen. En er moet gefocust worden op meer en sneller bouwen,

onder andere door middel van BouwJong. Waarom we BouwJong ook nodig hebben, is omdat er door een wat de fractie van Student en Stad betreft, ronduit belachelijke beleidsregel uit 2018 in een paar jaar tijd rond de 1000 onzelfstandige wooneenheden, ook wel kamers genoemd, zijn kwijtgeraakt. Rond de 1000. Dat kon gebeuren omdat er in de raad van Groningen geen meerwaarde werd gezien voor de kamers. Dat is nu gelukkig anders, maar dat kon ook gebeuren omdat er weinig zicht was op de cijfers. En wat ons betreft moet een blunder zoals die in 2018 voorkomen worden, en daarom zijn ook meer cijfers op dit specifieke punt nodig. In de toekomst van Groningen is overgewicht een minder groot probleem en halen we de zorgkosten naar beneden door goede preventie, onder andere door sport. Sporten in je wijk zorgt voor sociale cohesie - ook wel gezelligheid en vrienden genoemd - en houd je gezond. In de huidige krapte van de sportvoorziening, moeten we goed in kaart brengen waar de capaciteit knelt voordat we dit kunnen oplossen, zodat in de toekomst onze inwoners de sport kunnen uitoefenen die ze willen, bij de vereniging die ze kiezen. De toekomst van Groningen heeft een bruisend divers en veilig nachtleven nodig, met de Nieuwe Poort waar we trots op kunnen zijn en die klaar is voor de toekomst, maar vooral ook met een nachtstadhuis rondom het uitgaan [geen geluid 02:09:56] Een veilige, rustige plek waar je naartoe kan als je nergens anders terecht kan. Als er zo iets kleins is, als je je vrienden bent kwijtgeraakt, je je huis niet meer in kan of je mobiel is leeg en je fietst liever niet zonder opgeladen mobiel naar huis, maar ook als er grotere problemen zijn, zoals een aanranding of een lichte verwonding waardoor je niet bij het ziekenhuis of de politie terecht kan. Als dit je overkomt, heeft een plek als deze enorme waarde en in een jong bruisende stad als Groningen moeten we daar oog voor hebben en de pilot wat ons betreft zo snel mogelijk starten, omdat wij hiermee de toekomst van Groningen veiliger maken.

02:10:39

Voorzitter: CDA.

02:10:42

De heer De Haan: Voorzitter, even over dat nachtstadhuis, niet per se iets waar ik heel enthousiast van word, maar ik werd even getriggerd door die lichte verwondingen waar je dan niet mee naar het ziekenhuis zou kunnen. Waar moet ik dan aan denken, meneer Bosch? Waar gaat het nachtstadhuis mij dan mee helpen?

02:11:01

De heer Bosch: Je hebt een lichte verwonding, je komt aan bij het ziekenhuis of soms er mobiele mensen van de ambulance aanwezig, en die kunnen even helpen met het verbinden. Het kan zijn dat je je nog niet fijn voelt om al richting huis te gaan. Dan is er dus geen plek waar je terecht kan op dit moment. Daar is het nachtstadhuis een fantastische plek voor, om even tot rust te komen, daar even te kunnen zitten bij mensen die je een glas water aanbieden. Het verbaast me dat het CDA hier niet zo happig op is. Het CDA linkt het voor mijn gevoel heel erg met drugsgebruik, maar dat is onterecht want het is vooral om Groningers een veilige plek te geven in de buurt van het uitgaansleven.

02:11:46

Voorzitter: De VVD.

02:11:53

Mevrouw Jacobs: Wij hebben wel eens eerder gesproken over een nachtstadhuis en ik heb wel eens gesproken met de politie en met Koninklijke horeca Nederland. U zei: "Op het moment dat iemand is aangerand en even een rustige plek wil zoeken of wat dan ook", nu weet ik niet waar het nachtstadhuis precies zit, maar ik weet dat we een politiebureau hebben wat niet per se heel ver van de binnenstad is. Nu weet ik uit onderzoek van de politie en de Koninklijke Horeca Nederland, dat als men iets overkomt in het nachtleven het één van de keuzes is om niet naar de politie te gaan omdat dat zo vervelend de avond breekt. Dat verbaasde mij wel heel erg. Denkt u dat mensen wel naar een nachtstadhuis willen gaan? Want blijkbaar willen ze liever in een kroeg zitten, doen ze geen aangifte of willen hun vrienden niet mee. Zouden ze in hun eentje naar het nachtstadhuis willen gaan?

02:12:48

De heer Bosch: Voorzitter, wat de VVD heel erg mooi verwoord is dat er goede communicatie moet komen en dat de locatie van het nachtstadhuis dichtbij moet zijn, zodat het geen hoge drempel is, om toch een rustig moment te pakken, en daar ben ik het volledig met de VVD mee eens. Ik was gebleven bij het nachtstadhuis, omdat hiermee de toekomst van Groningen veiliger kan gemaakt worden. Maar misschien wel de manier om Groningen nog het meest klaar te maken voor de toekomst, is werken aan de energietransitie en klimaatadaptatie. Dat is de grootste uitdaging van onze tijd en iedere dag dat we daar langer mee wachten, is er voor ons een te veel. Daarbij is het afstappen van Gronings gas ontzettend belangrijk, maar ook van Russisch gas. We zijn per slot van rekening hoe je het ook wendt of keert, deze winter de speelbal van Poetin. Een veilige, stabiele toekomst is dus ook een duurzame toekomst. Voorzitter, door de jaarrekening, de meicirculatie, de voorjaarsbrief, de beeldende sessies, de fantastische antwoorden op ambtelijke vragen, collegebrieven en raadsvoorstellen, en toen ik dit schreef nog 27 moties maar volgens mij nu bijna 45, zie ik soms door de bomen het bos niet meer. Mar wat mij blij en trots maakt, is dat we dit alles doen om te bouwen aan de toekomst van ons prachtige Groningen.

02:14:31

Voorzitter: Dank u zeer. Dan komen wij bij de ChristenUnie, meneer Wennink, en die wordt gevolgd door het CDA.

02:14:58

De heer Wennink: Ik wou mijn bijdrage beginnen met een beetje nostalgie voor bepaalde mensen in de zaal en dagelijkse kost voor andere, namelijk een Bijbelvers. Het is twee Korintiërs 9 vers 6 en 7: bedenk als je iets wil geven, iemand die zuinig zaait zal ook weinig oogsten en iemand die veel zaait zal veel oogsten. Deze vers bespreekt de waarde van geld en ik wilde graag daarmee beginnen, omdat het richting geeft bij het beantwoorden van de vraag: wat vinden we nu van het geld dat is uitgegeven afgelopen tijd? Wat willen meegeven in het plan van het uitgeven van het geld de komende tijd? Dus: bedenk als je iets wil geven, iemand die zuinig zaait zal weinig oogsten en iemand die veel zaait, zal veel oogsten. Twee interpretaties die ik in het verleden wel eens heb gehoord, wil ik even noemen. De eerste is: geld geef je uit om iets te realiseren. Dat betekent in de Bijbeltekst bijvoorbeeld het helpen van mensen die leven in armoede. Dat staat verderop in de tekst. Wat betekent dat geld een middel is om je waarde te realiseren. Het tweede is: om je idealen te realiseren moet je stevig investeren. Wie zuinig zaait, oogst immers weinig. Dit is, denk ik, een beetje bril

waarmee we het lezen van de jaarrekening en de voorjaarsbrief toewerken naar de begroting proberen te lezen. Het investeren is vaak nodig en dat betekent investeren in mensen en in de sociale en fysieke omgeving. Kort over de financiële situatie van de gemeente: dankzij extra bijdragen en tegemoetkomingen van het Rijk sluiten we 2021 met een positief financieel resultaat af. Een groot deel is al bestemd, wat volgens ons past bij het transparante beeld wat je daarmee over de jaarschijf '21 afgeeft en je geeft duidelijk aan welke bedragen op die manier doorschuiven. We zijn dankbaar dat we in 2021 niet hebben hoeven bezuinigen op het sociale domein, geen voorzieningen hebben hoeven sluiten. We hebben bijvoorbeeld blijvend geïnvesteerd in de leefbaarheid van de stad en dorpen. Het weerstandsvermogen is op orde, maar er is een kans dat we dit moeten aanspreken, lezen we in de voorjaarsbrief, gezien de onzekerheden die worden genoemd. Een lage solvabiliteit beperkt onze flexibiliteit. Dat is wat solvabiliteit in die zin doet. De graanschuren die de ChristenUnie in het verleden heeft genoemd, zijn dus helaas nog niet voldoende vol. Bij een aantal zaken zitten wij op streefwaarde, maar bij een aantal nog niet. Dat blijft iets waar we naartoe moeten werken. Er komen karren graan binnen om brood te blijven maken, maar een mislukte oogst kunnen we niet hebben. Dit vraagt keuzes: hoe gaan we om met financiële tegenslagen? Hoe gaan we om met het uitgeven van geld? Wat is de waarde ervan? De begroting is daarom ook een mooi moment om te gaan wegen waar we het geld aan gaan besteden. Dus zo een debat als deze is een hele waardevolle input wat dat betreft. Het coalitieakkoord wat we een paar weken geleden bespraken gaf over deze dingen richting: geld geven we uit om de verschillen tussen Groningen te verkleinen, om de gemeente toekomstbestendig te maken en om verbondenheid te realiseren. Bij financiële tegenslagen kijken we eerst onze eigen ambities, dat is duidelijk opgeschreven, en onze eigen financiële graanschuur voordat we lasten verzwaren.

02:18:05

Voorzitter: Stadspartij.

02:18:08

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik heb sinds het aantreden van deze nieuwe coalitie de ChristenUnie al vaker geroemd om een in mijn ogen realistisch financieel betoog op deze punten. De graanschuren zijn niet gevuld, maar ik heb ook de bijdrages van uw coalitiepartners gehoord vandaag en de voorgaande weken. Bent u niet bang dat u als ChristenUnie in deze coalitie misschien een beetje zoals Johannes één vers 23 vervalt? Dat u de stem bent van iemand die roept in de woestijn of ziet u het minder somber in als ik?

02:18:44

De heer Wennink: Dank voor het woord. Volgens mij heeft u deze eerder gebruikt.

02:18:49

De heer Sijbolts: Ja, Voorzitter, dat was bij de heer Bolle van het CDA.

02:18:55

De heer Wennink: Ik ervaar dat niet zo. Volgens mij geven vandaag de verschillende bijdragen, ook van de oppositiepartijen, dat we elkaar scherp houden. Niemand heeft baat bij een ongezonde situatie, de Groningers niet, het nieuwe college niet. Uiteindelijk is het zaak om ervoor te zorgen dat de ambities in balans zijn met financiële situatie. Tegelijkertijd, investeren is nodig om iets te realiseren. Als wij nu stoppen met een aantal zaken, gaan

bepaalde dingen ook niet gebeuren en dat is niet wenselijk. Maar we moeten dat echt wel samen scherp houden, dus binnen de coalitie en ook daarbuiten.

02:19:41

Voorzitter: Student en Stad.

02:19:44

De heer Bosch: Dank, Voorzitter. Ik ga even door op het financiële... iemand noem het het financiële geweten, maar ik weet niet of ik daarin meega. Maar wat ik belangrijk vind, is dat we als gemeente daadwerkelijk streven naar waar we zeggen dat we naar streven. Gaat de ChristenUnie heel erg zijn best doen om het komende jaar, want daar hebben we het nu vooral over, te werken naar wat de gemeente zegt dat we willen doen, namelijk naar 10 procent van de solvabiliteit?

02:20:19

De heer Wennink: Volgens mij is dat een streven wat wordt gedeeld in de coalitie. We willen er niet op achteruitgaan. In het akkoord zien we dat in principe de solvabiliteit niet op achteruit gaat. Dat vind ik al heel prettig. Het is een streven dat raadsbreed werd uitgesproken en blijft staan. Maar om het een paar procent omhoog te krijgen - 10 miljoen per procent - hebben we niet zomaar ergens vandaan. Dat vraagt een continue herevalueren waar het aan uitgegeven wordt.

02:20:54

De heer Bosch: Als de ChristenUnie het voor het zeggen zou hebben, wanneer hebben we dan het streven gehaald?

02:21:00

De heer Wennink: Dat vind ik heel moeilijk, want dan wordt het een doel op zich. Gezien de situatie in de wereld en alles om ons heen, denk ik dat er geen tijd op te plakken valt. Een gezonde financiële situatie is beter voor ons allemaal. De sociale basis en leefbaarheid in het dorp of wijk zijn van groot belang. We lezen in de jaarrekening dat een aantal groepsgerichte activiteiten ter bevordering van de samenredzaamheid en sociale cohesie niet hebben kunnen plaatsvinden. Dat vinden wij erg jammer, is helaas niet te voorkomen, maar dat betekent wel dat we nu komende tijd echt aandacht in moeten zetten op bijvoorbeeld de opbouw- en jongerenwerkers, ontmoetingsplekken, want de omgeving waar je opgroeit beïnvloedt de kans die je krijgt. Daarom is het essentieel te blijven investeren in programma's die de schooltijd van kinderen raken: de aansluiting jeugdhulp en onderwijs, school als wijk, de VAO-wijkteams en het aanbieden van collectieve jeugdhulp op scholen. Ook Groningen zet zich in voor het terugdringen van ongelijkheid. Groningers zelf, dat doet niet alleen de gemeente. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn in coronatijd veel telefonisch en digitaal ondersteund. Echter is door corona de druk op mantelzorgers flink toegenomen vanwege het wegvallen van de dagbesteding en andere activiteiten. En ondersteuning van mantelzorgers verdient de komende tijd extra aandacht en dat geven we ook mee in het akkoord richting de begroting. In het ruimtelijke domein staan de ontwikkelingen niet stil. We zien dat de manier van verplaatsen duidt op steeds meer een fietsgemeente, in alles wat we doen en ook in de fysieke omgeving. Maar laten we niet vergeten dat de verkeersveiligheid helaas laat zien dat de verkeersongevallen zijn afgenomen maar de slachtoffers niet. Dus laten we daarom ook oog houden voor bijvoorbeeld de kwetsbare

fietsers op de fiets. We moeten woningen blijven ontwikkelen voor verschillende doelgroepen. We leveren een aantal woningen op en er komen een aantal toevoegingen aan sociale huur, maar door de enorme druk op de markt blijft het devies nog steeds meer dan gehoopt, maar minder dan nodig. Zo leen we dat de projecten bijzondere woonvormen achterblijft: meergeneratiewoningen en gemeenschappelijke ouderenwoningen. Die kunnen andere woningen vrijspelen en tegelijkertijd een sociale functie vervullen. Daarom ben ik blij dat in het coalitieakkoord het belang en de impact van het wonen in meergeneratiewoningen en hofjes onderstreept en in navolging van het akkoord dit wordt betrokken bij de uitvoering van de woonzorgvisie en het inrichten van nieuwe wijken. In de breedte laat het programma veiligheid zien dat de dreigingen op het gebied van openbare orde zijn vergroot. De ondermijnende criminaliteit bedreigt de veiligheid in Groningen en sociale samenhang in kwetsbare wijken. We zien verjonging en verharding van jeugdcriminaliteit, een toename van geweld en wapengebruik. Dit vraagt structurele programma's zoals de jeugdgroepenontmanteling die lijkt te slagen, vroegsignalering van basisschoolkinderen die wellicht worden geronseld voor drugscriminaliteit en het herhalen van zaken zoals de wapeninleveractie. Een veilig Groningen betekent voor de ChristenUnie een veilig Groningen voor iedereen. Daarom zijn we blij dat we in het akkoord meegeven dat er aandacht moeten blijven voor groepen die wel eens vergeten worden, zoals: sekswerkers, daklozen en slachtoffers van mensenhandel. Ter afronding: een half jaar geleden eindigde mijn voorganger Gerben Brandsema met het verhaal over de Bijbelse koning Salomo - toch nog een keer de bijbel, drie keer in één woordvoering mede dankzij mijn collega - die vroeg om wijsheid in plaats van rijkdom of roem. Wijsheid om goed van kwaad te onderscheiden, en ik hoop dat in die context van de jaarrekening en de voorjaarsbrief deze wijsheid ons de mogelijkheid geeft om hoofdzaak van bijzaken te onderscheiden. We zien het soms in de manier waarop wij het debat met elkaar voeren, maar ook zeker in de hoeveelheid moties. We moeten ons op hoofd- en bijzaak blijven focussen. Hoofdzaak is dat de gemeente veel geld moet uitgeven om de ongelijkheden tegen te gaan, om de gemeente toekomstbestendig te maken en verbinding tussen Groningers te realiseren. We moeten blijven zaaien om te kunnen oogsten en uiteindelijk hebben we allemaal baat bij een gezonde financiële situatie. Dank u wel.

02:25:03

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar het CDA, die zal gevolgd worden door de Partij voor het Noorden. Eerst meneer de Haan.

02:25:28

De heer De Haan: Voorzitter, de jongeren vandaag groeien op in een wereld die onder hoogspanning staat. We lijken van de ene crisis in de andere te rollen, wereldwijd en nationaal. Wie kijkt naar de armoedecijfers, de overspannen woningmarkt, de kansenongelijkheid en onveiligheid in onze wijken en dorpen, kan niet anders dan concluderen dat we ook in onze gemeente veel werk te doen hebben. Wij als volksvertegenwoordigers en als generatie die aan de knoppen zitten, hebben de verantwoordelijkheid om goed te zorgen voor de volgende generatie, want wij zijn het die aan onze kinderen en de jongeren van nu verplicht zijn om te werken aan een eerlijke, gezonde en veilige gemeente. Voor mij, voor het CDA, is een eerlijk Groningen een Groningen met kansen. Een Groningen waar de wijk waar je geboren bent of woont niet

bepalend is voor de toekomst. Een gemeente waarin elk kind in staat wordt gesteld om het maximale uit zichzelf te ontplooien.? Een gemeente waarin een huis kopen geen luxeproduct is maar een vaste basis is, waar handhaving geen rechtse of conservatieve hobby is en waar een vijfdaagse lesweek geen uitzondering wordt, maar de norm blijft. Ons onderwijs speelt een cruciale rol in de vorming, in de toekomst, in de levens van onze kinderen. Maar voor goede onderwijskwaliteit zijn voldoende leerkrachten essentieel. Het grote stijgende landelijke en gemeentelijke lerarentekort zet onze meesters en juffen en daarmee de kwaliteit en het creëren van gelijke kansen onder druk. En als we echt kiezen voor onze kinderen, voor de kwaliteit van ons onderwijs, voor de volgende generatie, moeten we alles op alles stellen om het lerarentekort te dempen. Voorzitter, omdat het steeds vaker niet alleen niet alleen maar zo is dat we elkaar niet verstaan of begrijpen, maar elkaar ook niet meer spreken in een samenleving waarin het steeds meer gaat om het eigen ik en steeds minder om het wij, moeten we jongeren ook van jongs af aan leren hoe het is om iets voor een ander te doen, om uit je bubbel te komen. Dankzij een motie van de ChristenUnie is een pilot gedaan rondom de maatschappelijke diensttijd. De evaluaties die waren positief, zowel vanuit jongeren als vanuit de vrijwilligersorganisaties en toch heeft het nog een vrijblijvend karakter. We horen vanuit ambtenaren dat het vooral de hoogopgeleide jongeren waren die meededen. Dat is zonde, omdat we ervan overtuigd zijn dat de maatschappelijke diensttijd voor iedereen een waardevolle bijdrage kan leveren. En wat het CDA betreft gaan we in Groningen vooroplopen op dit gebied. Onze wens is dat elke jongere ervaring opdoet met vrijwilligerswerk, dat het begint in Groningen. En een heel ander probleem, Voorzitter --

02:28:16

Voorzitter: ChristenUnie.

02:28:19

De heer Wennink: Dank Voorzitter. De maatschappelijke diensttijd is iets waar wij als CU met het CDA samen in optrekken. De pilot was hartstikke mooi en de winst van deze motie is dat het al tot aandacht heeft geleid in de media. In het najaar hebben wij een brief gekregen van het college met maatregelen die worden genomen om deelname te bevorderen. De vraag is: waarom wachten we de effecten van die maatregelen eerst niet af?

02:28:50

De heer De Haan: Voorzitter, als u de motie goed gelezen heeft, ben ik wel een beetje verdrietig dat u niet voor bent. Het heeft nu een heel vrijblijvend karakter, is niet verplicht en je mag als jongere meedoen. Ik ben echt niet iemand die zegt: "We moeten alles maar verplichten", maar ik gun het wel elke jongere om ervaring op te doen met vrijwilligerswerk en om iets voor een ander te doen. Onze motie roept om te onderzoeken of iedere jongere - hoog- of laagopgeleid - deze ervaring kan opdoen. Dat gun ik iedereen en is onze wens. Vandaar dat onderzoek, en ik hoop dat ik u alsnog kan overtuigen om straks voor deze motie te stemmen. Voorzitter, een heel ander probleem waar jongeren in onze gemeente mee te maken hebben, is het woningtekort en daarom moet er zo snel mogelijk werk gemaakt worden van een campus op het Zerniketerrein. Daarom moet er versneld worden gebouwd, zeker ook in samenwerking met woningbouwcorporaties. Maar niet alleen in de stad hebben we te maken met dit probleem, ook in onze dorpen. Zo was ik een paar weken geleden in Garmerwolde, een dorp dat staat te springen om starters en jonge gezinnen, om de school

en de voetbalclub vv GEO open te houden en daarmee het dorp ook leefbaar te houden. Garmerwolde vergrijsst. Het dorp telt vele 100 inwoners minder in vergelijking met 20 jaar geleden. Veel ouderen die willen wel uit hun grote gezinswoning verhuizen, maar willen wel heel graag in het dorp blijven wonen. Daarom is het vervelend dat het Knarrenhof in Garmerwolde niet van de grond is gekomen. Er was een enthousiaste groep bewoners en betrokkenen om dit te doen, maar zowel bewoners als Knarrenhof zijn zeer teleurgesteld in het proces. Om te zorgen voor doorstroming op de woningmarkt en wat te doen aan de eenzaamheid onder ouderen, vindt het CDA dat er meer ouderenhofjes gebouwd moeten worden. Het zou hierbij helpen om weer met stichting Knarrenhof in gesprek te gaan. Voorzitter, we zijn het aan onze kinderen en jongeren van nu verplicht om te werken aan een eerlijke, gezonde en veilige gemeente. Voor mij is gezond en veilig een gemeente met sterke sportverenigingen, preventie en handhaving. Helaas is het nog lang niet overal in onze gemeente veilig. We zagen het afgelopen zaterdagavond nog in de Haddingestraat waarbij een man van 50 door een schietpartij overleed. Een paar dagen eerder werd er in de Haddingestraat twee drugsdealers aangehouden. Al jaren voelen bewoners zich niet veilig. We zien dat de burgemeester ingrijpt en dat is fijn, maar er is meer nodig. Het CDA vindt dat het tijd is om een grens te trekken en drugscriminaliteit harder aan te pakken. Daarom wordt er dan ook op het initiatief van het CDA dit jaar voor het eerst een rioolwateronderzoek gedaan. Maar, Voorzitter, onderzoek doen is niet voldoende. Het moet ook ergens toe leiden. Zolang er vraag is naar drugs, zal de handel in drugs altijd blijven. Daarom dienen wij dan ook een motie in om te starten met een jaarlijkse campagne, wellicht gekoppeld aan het rioolwateronderzoek, om Groningers ook echt te wijzen op de maatschappelijke gevolgen van het kopen van illegale drugs. Voorzitter, ik ken de mening van veel progressieve partijen in deze raad, partijen die wel elk grammetje tabak in de stad willen uitbannen maar drugs vieren als een verworvenheid. De absurde progressieve logica: wat legaal is zoveel mogelijk uitbannen en wat illegaal is, gaan we gereguleerd aanbieden en faciliteren. Maar drugs gebruiken is niet normaal, al lijkt het er tijdens een stapavond of een festival soms wel op. En daar moet een einde aan komen. Om drugsgebruik op festivals tegen te gaan, wil het CDA dat organisatoren van dansevenementen verplicht worden actief te handhaven op drugsgebruik. We kunnen hier bijvoorbeeld een voorbeeld nemen aan het Amsterdamse model van de peilstok.

02:32:46

Voorzitter: De SP.

02:32:48

De heer Dijk: Voorzitter, ik ken het verhaal van het CDA en ben het sommige punten eens en op sommige niet. Maar ik ben nieuwsgierig naar de analyse van het CDA waar zij denkt dat de toename in middelengebruik van bijvoorbeeld XTX vandaan komt?

02:33:09

De heer De Haan: Voorzitter, dat is een lastige vraag waar het vandaan komt. We hebben in de coronatijd - een tijd waarin veel mensen het moeilijk hadden - een toename gezien. Het heeft ook met bestaanszekerheid te maken. Alles wat ik hier zeg: harder op handhaven, strenger controleren en om criminelen aan te pakken, staat niet los van het verhaal wat u en de heer Bushoff houden over meer bestaanszekerheid. Daar heb ik twee weken geleden ook iets over gezegd, en heeft dus zeker met bestaanszekerheid te maken, maar ook met het

aanpakken van criminelen. We moeten ook niet zorgen dat ze in die wijken te vinden zijn om die 3030 jongeren - die volgens het RTL-nieuws het risico lopen om in de criminaliteit belanden - te ronselen. Een andere zorgelijke trend die ik in veel wijken zie --

02:33:56

Voorzitter: Meneer Pechler had nog een vraag.

02:33:58

De heer Pechler: Dank, Voorzitter, een korte verhelderende vraag. Ik hoorde de heer De Haan zeggen: drugsgebruik is niet normaal? Over welke drugs heeft hij het dan?

02:34:06

De heer De Haan: Dan heb ik het over de drugs die verboden is en niet over de softdrugs zoals wiet.

02:34:22

De heer Bushoff: Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen of niet? Wederom op een aantal punten eens en oneens. Het CDA houdt een pleidooi om te voorkomen dat jongeren in de drugscriminaliteit terechtkomen, maar ik zag u nog geen concreet voorstel doen. Mijn vraag is: steunt u dan ons voorstel om in te zetten op die leefbare en veilige buurten?

02:34:49

De heer De Haan: In principe wel. En ik doe wel voorstellen, zoals zo'n campagne. Ik doe een voorstel om het bij de dansevenementen te voorkomen. Want als we ervoor zorgen dat de jongeren van nu, de ouders van later, geen drugs gebruiken, krijg je een generatie waarin dit niet normaal is, wat het tegenwoordig wel lijkt te worden. Ga een avondje op stap en ik schrik me dood. Een andere zorgelijke trend waar ik me dood van schrik is het vaperen - en ik zie het veel bij ons op school - het roken van elektrische sigaretten. Ongeveer de helft van de jongeren geeft aan het wel eens te hebben gevaped. Vaak kopen ze het op straat, op school of via social media en het begint al in de laatste jaren van de basisschool. In Groningen zien we dat we succesvolle campagnes hebben gevoerd met de rookvrije generatie, en wij zouden graag zien dat dit een stevig onderdeel wordt van die aanpak en hier meer inzet op komt. We zien dat het roken van een sigaret wordt vervangen door de elektrische sigaret, door het vaperen. Voorzitter, om verder werk te maken van een gezond Groningen pleit het CDA al jaren voor extra investeringen in de Groningse breedtesport. Dit is hard nodig. Maar liefst 81 procent van onze jongeren voldoet niet aan de Nederlandse norm gezond bewegen. Wanneer we jongeren aan het sporten willen helpen, moeten we investeren in onze sportverenigingen. In de jaarrekening is een voordeel van 1,9 miljoen euro dat niet is uitgegeven aan sportaccommodaties en wij zouden hier graag een miljoen euro uit vrijmaken om dit toe te voegen aan het cofinancieringsfonds. Dat is immers in 2000 21 gedaald van een miljoen euro tot 654.000 euro. Voorzitter, bij een gezonde gemeente horen ook gezonde gemeentelijke financiën. Hoe het technocratisch het ook klinkt - het woord heeft al vaker de revue gepasseerd vandaag - onze solvabiliteit is van belang, want de plannen van dit college hangen van leningen en subsidies uit Den Haag en Brussel bij elkaar. Om ook in de toekomst in aanmerking te kunnen komen voor subsidies, cofinancieringen en om te kunnen blijven investeren in onze gemeente voor volgende generaties, kunnen we niet in de waan van de dag ongelimiteerd op de pof blijven lenen. Het lerarentekort, een samenleving die steeds meer op zichzelf is gericht, de woningnood, de drugscriminaliteit,

vapen en onvoldoende bewegen zijn stuk voor stuk problemen die een eerlijke, gezonde en een veilige gemeente in de weg staan. Stuk voor stuk problemen die de toekomst van onze jongeren op het spel zetten. We zijn het aan onze kinderen en jongeren van nu verplicht om werk te maken van die eerlijke, gezonde en veilige gemeente en met onze moties hopen we een bijdrage te kunnen leveren aan een betere toekomst voor de volgende generatie.

02:37:40

Voorzitter: Dank u zeer. Nog een korte vraag van GroenLinks. Graag een kort antwoord gelet op de tijd.

02:37:45

De heer Van Hoorn: Voorzitter, ik hoor het u zeggen, maar had een andere partij dit ook al horen zeggen: om in de toekomst te kunnen blijven investeren, is het van belang dat we zorgen voor een mooie solvabiliteit. Het absurde daarbij, en dat moet u toch ongetwijfeld met mij eens zijn, is dat we dus zeggen: "We moeten nu niet investeren, maar zorgen voor solvabiliteit want ik ben zo bang dat we straks niet kunnen investeren." Zouden we dat niet andersom moeten doen?

02:38:10

De heer De Haan: Ja, voorzitter. Dit college lijkt wel eens die eeuwige student. Het blijft maar lenen, maar tegelijkertijd gaan ze lekker op stap, biertjes drinken, waterskiën, en op vakantie. Voorzitter, je moet niet al het geld wat je krijgt meteen uitgegeven.

02:38:32

De heer Van Hoorn: Ik heb mijn best gedaan om een kort korte vraag stellen. Een kort antwoord dat moet ik de heer De Haan nageven. De vergelijking met een student die gaat feesten en drinken is in die zin een tikkeltje denigrerend zeker als we het hier... eeuwige student, excuus. Waar we het hier over hebben, is een gemeente die volle bak investeert in de grote problemen van de toekomst: de armoede in de noordelijke wijken, de voorzieningen en de energietransitie. Het is niet opmaken wat er niet is, het is ervoor zorgen dat er überhaupt straks nog iets is om voorop te komen.

02:39:00

De heer De Haan: Precies! U noemt terecht allemaal goede dingen waar we dat geld aan uit moeten geven. Maar de afgelopen jaren en mijn voorganger René Bolle heeft ook heel vaak aangegeven: "Jongens, laten we dit geld niet uitgeven." Dat was ook altijd ons pleidooi. Sommige dingen hoeft u niet te doen. Dan heb ik het over Dudok, de binnenstad. Je kan wellicht ook over de Oosterpoort discussiëren. Je kan niet altijd geld uitgeven als u wil blijven doen wat u zegt. Dat is mijn pleidooi.

02:39:33

Voorzitter: Het punt is helder, ook uw verschil van opvatting. Dan gaan we naar de maidenspeech van mevrouw Bernabela. Na de maidenspeech krijgen we nog als laatste de Partij Voor de Vrijheid, maar nu eerst de Partij Voor het Noorden.

02:40:20

Mevrouw Bernabela: Bedankt, Voorzitter. Nadat de woordvoering van mijn collega Leendert van vorige week onderbroken werd, heb ik het stokje maar even overgenomen en wordt dit mijn maidenspeech. Wij als partij vinden het belangrijk dat kansen voor iedereen zijn, voor alle rangen, standen, culturen, volken, arm, rijk, alle dorpen en wijken om zich te

ontwikkelen. Of je nu in noord, duid of in een dorp woont, met politiek kun je echt het verschil maken. Dit is mij vanaf jongs af aan al verteld. Toch was het voor mij niet vanzelfsprekend dat ik ook de politiek zou gaan, maar gaandeweg mijn loopbaan werd het steeds duidelijker. Ik heb mij altijd sterk gemaakt tegen onrecht en tegen het onrecht wat de Groningers is aangedaan, grijpt mij dan ook erg aan. De Partij Voor het Noorden heeft altijd gezegd dat de baten van het gas naar de Groningers moet gaan in plaats van naar Den Haag. Nog altijd is het zo dat een kind die hier is opgegroeid, minder kansen heeft om later een baan in een hogere HBO functie te krijgen, dan een kind wat in de randstad is. Wat dat betreft is er niet veel veranderd met de jaren '80 toen mijn moeder met haar gezin hier in Groningen kwam wonen en net als vele anderen toen, ondanks haar universitaire opleiding, hier geen werk vond. Maar mijn moeder zei altijd: "Waar een wil is, is een weg", en zorgde ervoor dat haar kinderen het beter zouden krijgen dan zij. Ook al gingen haar kinderen voor beroepen in de kunst en in de muziek, sectoren waarin niet veel valt te verdienen en die nog altijd vaak ondergewaardeerd worden. Kunstenaars die beperkt worden in hun ontwikkelingen omdat zij geen ruimte en geen ateliers hebben om hun ideeën tot uitvoering te brengen. Waarom zijn hier in Groningen maar 60 ateliers en geen 200 ateliers zoals in Tilburg en Arnhem, steden met een vergelijkbaar aantal kunstenaars? En dan musici die erg geleden hebben onder de coronamaatregelen. Laten we er dan voor zorgen dat er voldoende mogelijkheden worden geboden om nu weer op te kunnen treden. Als kind ben ik opgegroeid in een van de noordelijke stadwijken en in het beetje groen dat er was speelden we in. Eigenlijk gun ik iedereen een bos, ook al is het [onhoorbaar 02:42:31]. Een stuk groen waar iedereen van kan genieten wat er groeit en bloeit. Maar helaas is Groningen steeds meer aan het verstenen. Daarom dienen wij de GroenLinks-motie 'Een groene toekomst voor iedereen', graag mede in. De bewoners willen wel graag vergroenen en laten we hun hier dan in ondersteunen en niet halverwege het jaar teleur moet stellen dat het geld op is. De noordelijke wijken zijn ook de wijken waar het meeste zwerfvuil is. Een containertuintje zou kunnen helpen. En diftar invoeren gecombineerd met een beloningssysteem als mensen hun afval kunnen scheiden, waaronder ook hun plastic apart in kunnen leveren, zou zeker helpen. Daarnaast de krapte op de arbeidsmarkt: vacatures die nu moeilijk in te vullen zijn, onder andere door mismatch maar ook omdat werkgevers verkeerd selecteren, namelijk: iemand die lijkt op hun zelf in plaats van een persoon die echt een aanvulling kan bieden op hun team en nieuwe inzichten biedt. Bijvoorbeeld uit een andere cultuur komt of een andere opleiding heeft. Zelfs de Rijksoverheid moet hieraan werken in hun selectieprocedure, en vandaar dat wij de VVD-motie 'Benut het arbeidsprofiel' mede indienen. Over de financiën van 2021 is al veel gezegd. Groningen zit krap bij kas en heeft een te beperkte solvabiliteit. Lastenverhogingen zijn niet direct wenselijk omdat Groningen al in de top zit. Met name het vorige college heeft de lokale lasten behoorlijk verhoogd. Toch heeft het college veel ambities waaraan ze wil werken en wij kunnen en willen daar best een eind in meegaan als partij. Toch moet en kan het college niet alles zelf doen. De Rijksoverheid heeft nog een grote ereschuld aan Groningen en heeft jarenlang miljarden verdiend met de gaswinning. Meer donaties van het Rijk en in de MPG-pot kunnen de gemeente zeker helpen. Afgezien van dat de Rijksoverheid over de schutting van alles gooit in de regio, denk aan jeugdzorg, WMO en recentelijk nog de stukstikstof. Groningen moet wat dat betreft harder lopen om Rijksgeld en Europees geld binnen te halen, bijvoorbeeld voor de Lelylijn. Ook onze inwoners verdienen het. De provincie Groningen is dus beter

gezind dan de gemeente en grote projecten die eveneens van belang zijn voor onze gemeente, maar zelfs daar raakt het geld langzamerhand op. Denk aan de vertraging van de ring zuid en de verbouwing van het hoofdstation. Dat hebben wij als gemeente Groningen, slim gedaan. Tegelijkertijd moeten wij zeker onze inwoners serieus nemen en stimuleren om zelf met initiatieven en ideeën te komen, en dan niet altijd vanuit het idee 'een inwoner heeft of is een probleem'. Maar hoe kunnen inwoners bijdragen aan de plannen van de gemeente? Mensen in de bijstand, voor zover nog niet actief bezig met vrijwilligerswerk, mantelzorg of een bijbaan moeten gestimuleerd worden om bij te dragen aan de maatschappij. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld met een basisbaan. Echter de beste manier om uit armoede te komen, is een echte baan. Wij geloven in projecten als Kans in kaart. Natuurlijk moet daarbij het minimumloon naar 14 euro, zoals beschreven in het coalitieakkoord, anders is het nog steeds niet lonend om te werken, maar dat betekent eveneens dat bij alle aanbestedingen die de gemeente Groningen zelf doet, we dit ook zo moeten eisen. Denk aan bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp. Daarnaast moet het gemakkelijker worden om bij te verdienen bij een uitkering. Hierdoor voelt men zich beter en dat kan een opstapje zijn naar fulltime werk. Er zijn landelijk al nieuwe regels voor in de pijplijn, maar we kunnen hier als Groningen ook in voorop lopen en nu al beginnen. In een geëmancipeerde gemeente als Groningen is het belangrijk om ervoor te zorgen dat vaders hun baby ook kunnen verschonen op de openbare toiletten. Vandaar dat wij de motie indienen voor verschoontafels zowel voor baby, man als lady. Omdat de veiligheid in Groningen zeker nu onder druk staat, dienen wij de motie in 'Veilig onderweg via de stadsweg.' Al jaren is het een doorn in het oog van vele dat deze weg niet als veilig wordt ervaren als het donker is. Tijd om dit te veranderen, zodat men niet meer om hoeft te rijden en de stadsweg weer voor iedereen veilig wordt. Bedankt.

02:47:29

Voorzitter: Dank u zeer. Van harte gefeliciteerd. Dan zijn we aan de laatste spreker, Partij Voor de Vrijheid, de heer Ram.

02:48:11

De heer Ram: Dank u wel, Voorzitter. Aan mij de ondankbare taak als laatste spreker van dit gremium en dit politieke jaar te mogen spreken, terwijl iedereen hongert naar een lekker diner. Dus ik hoop dat u uw aandacht er nog even bij kunt houden. Goed, de gemeenterekening, Voorzitter. Ik zal daar kort op ingaan. Wat duidelijk wordt, ondanks alle stijging van de OZB en de afvalstoffenheffing, is dat we er financieel slecht voor staan: meer schulden dan bezittingen en directe reserves die heel laag zijn. De Stadspartij heeft een motie ingediend om de spaarpot weer beter te vullen. Deze dient de PVV mede in. Op een vraag die al eerder door de SP is gesteld: wij willen bezuinigen op het klimaat, warmtestad, om een paar dingen te noemen. Een omslachtig boekwerk en een groot boekwerk moet ik eerlijk zeggen. Desalniettemin een belangrijke controlerende taken die we hebben. De leesbaarheid en het overzicht ontbreekt af en toe, vooral omdat er zo veel verschillende taken en beleidsterreinen in detail worden beschreven in dit boekwerk. De PVV heeft enkele ideeën om dit te verbeteren en één idee zal ik alvast nu indienen een digitale motiemonitor. Een instrument, Voorzitter, die duidelijk meer inzicht geeft in onze moties, de voortgang en van een duidelijke meerwaarde kan zijn voor onze controlerende taak en de verantwoording van het college. Een voorbeeld daarvan is monitorgroningen.nl/moties. Daar ziet u direct

een uitkomst van een mooie motie over de kinderhartchirurgie, om maar een voorbeeld te geven. Dat heb ik voor ogen en daarom dien ik deze motie in met de volledige oppositie. Groningen weer veilig maken, Voorzitter, de drugs crisis. Kort over het incident in de Haddingestraat, waar onze gedachten allereerst uitgaan naar de slachtoffers en nabestaanden. De PVV vraagt zich af waarom niet eerder is opgetreden tegen de drugsoverlast in de Haddingestraat. De brief van de burgemeester over het schietincident met dodelijke afloop van afgelopen zaterdag in de Haddingestraat laat zien, in onze optiek, dat criminelen vrij spel hebben. De problemen van drugshandel en de overlast in de binnenstad zijn al jaren bekend. Dan rijst de vraag: waarom is niet eerder ingegrepen door bijvoorbeeld het cafe d'Olle Grieze te sluiten en niet eerder een samenscholingsverbod in te stellen?

02:50:59

Voorzitter: De Partij Voor de Dieren.

02:51:02

De heer Pechler: Dank, Voorzitter. Ik wou de heer Ram vragen waar hij op baseert dat er niet eerder is ingegrepen aangezien op de gele loper al langer cameratoezicht bestaat en de politie aangeeft dat zij hier al vaker komen, maar dat heterdaad lastig te betrappen is, maar daarna gaf hij zelf enkele maatregelen aan die eerder nog niet zijn getroffen.

02:51:21

De heer Ram: Ik heb dat ook gelezen en weet dat er eerder maatregelen zijn getroffen, maar nog niet genoeg. Daar wilde ik net opkomen: de drugscrisis die we hebben in Groningen is veel breder dan dit verschrikkelijke incident. Drugsgebruik en wapenbezit zijn een gemeengoed geworden en nu meer dan 3000 jongeren, volgens onderzoek, die gevaar lopen om onderdeel te worden van de drugshandel in Groningen. Daarbij wordt dan tegenwoordig gedeald in elke wijk, bijvoorbeeld in het Park Selwerd, waar er ook wordt gebruikt, of in een parkeerplaats achter het winkelcentrum de Eikenlaan, om maar een voorbeeld te noemen. Daarom willen wij samen met CDA een motie indienen voor meer politie op straat, meer handhaving en dan dienen we de motie in 'Er gaat niets boven veiligheid'. Dan een oproepen aan het college en de burgemeester: gelezen de brief, alleen een discussie over cameratoezicht is voor de PVV onvoldoende. Er zou een Gronings pact moeten komen tussen alle verschillende partijen, van horeca tot scholen, van politiek tot inwoner, die elkaar verbindt om effectief de strijd aan te gaan met de drugsproblematiek en het toenemende wapenbezit. De negatieve spiraal moet doorbroken worden, Voorzitter. Daarbij een andere opmerking: wellicht heeft het huidige prostitutiebeleid zijn langste tijd gehad in de binnenstad. Kunnen we niet een voorbeeld nemen aan bijvoorbeeld Eindhoven en dit uit de binnenstad halen? Een vraag aan het college. De wooncrisis, Voorzitter, de PVV en D66 hebben samen een motie opgesteld naar aanleiding van de gesprekken die we hebben gehad tijdens de presentatie van de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties. Daar hebben we gevraagd: waar lopen jullie tegenaan? Het antwoord is heel erg duidelijk: bij de vergunningverlening en het maken van plannen lopen coöperaties tegen verkokering en stapeling van beleid aan. Dit vertraagt de uitvoering enorm van bouwplannen in de beleving van de coöperaties. Bij navraag bij de gemeente blijkt het een hele andere lezing erop na te hebben. Daarom dienen wij een motie in, samen met D66, Partij van het Noorden, CDA en de Stadspartij om verschil in beleefde en werkelijke slagvaardigheid te

onderzoeken. We willen graag dat het college in gesprek gaat met de coöperaties en deze knelpunten in kaart brengt. Met het plan van aanpak komt om deze knelpunten op te lossen om zo de bouw van sociale woningen te versnellen. Dan de gasvorm voor gaswinning, Voorzitter, er zijn wel meerdere partijen die dat genoemd hebben. Regeren is vooruitzien en de geopolitieke situatie verslechtert. De vooruitzichten rondom de oorlog in Oekraïne zijn erg somber te noemen. Mede door de sancties lopen ook de gastekorten op en als deze ontwikkeling zich doorzet zal Duitsland tegen zware tekorten oplopen deze winter, en niet alleen om omdat er mogelijk een gasboycot gaat komen vanuit Rusland, maar ook omdat ze kolen en kerncentrales hebben gesloten en een windluw jaar hebben gehad in 2021, waardoor hun gasvoorraden al behoorlijk zijn aangesproken. En door hun energiewinden en politieke keuzes zijn ze nu extra afhankelijk zijn geworden van Rusland en wij willen niet als PVV dat deze situatie gaat leiden dat er extra gas gewonnen gaat worden in Groningen. We moeten voorkomen dat onze inwoners de dupe worden van deze geopolitieke situatie en daarom dienen we daarover een motie in, Voorzitter. Een grote wens die wij hebben als partij is dat er meer in geïnvesteerd wordt in sport. In de wijert en de zuidelijke stadswijken ontbreekt nog steeds een volwaardige sporthal. De vraag die de PVV heeft: of het college ook bereid is om een haalbaarheidsonderzoek te doen? Dan het punt van het vrouwenvoetbal en het sportpark Corpus Den Hoorn. Het sportpark Corpus Den Hoorn, geeft onderdak aan voetbalverenigingen RGC Groningen, Groendeel de de Groningese studentenrugbyclub, de hockeyclub GHBS en softbalvereniging Caribe. De komst van FC naar het sportpark heeft destijds gezorgd voor een vertrek van een voetbalclub en dat is Gronitas de. De FC zoekt op dit moment weer opnieuw ruimte voor het vrouwenvoetbal en zoekt dit op het sportpark Corpus Den Hoorn. Maar dit sportpark is al overvol, Voorzitter, dat betekent dat er dus clubs moeten wijken als het vrouwenvoetbal zich hier vestigt. Wij vinden dat de FC hartstikke goed initiatief heeft genomen om vrouwenvoetbal in Groningen op te starten, dat ondersteunen wij ook en we vinden ook dat het vrouwenvoetbal een plek moet krijgen in onze gemeente, maar niet ten koste van andere sportverenigingen die al jarenlang op dit sportpark zitten en daarom dienen wij daarover een motie in, Voorzitter. Een ander punt, Voorzitter, de leefbare wijken en dorpen. Ik ben nu een maand of vier raadslid en mijn zoektocht, samen met mijn partijgenoten, hebben we kennisgemaakt met verschillende organisaties en bewoners, ja, en een aantal zaken van ons op. Als voorbeeld noemen wij dan Selwerd, waar maar 20 procent van naar de stembus is gegaan. We hebben gesproken met ouderen en oorspronkelijke bewoners en die gaven allemaal aan dat hun wijk qua samenstelling behoorlijk is veranderd. Wij begrepen onder andere Sunny Selwerd dat er meer dan 80 nationaliteiten in Selwerd wonen en dat de oorspronkelijke bewoners weinig of geen contact hebben met deze nieuwkomers. De PVV denkt dat deze diversiteit aan nationaliteiten een van de verklaring is waarom er zo weinig gestemd wordt. De oorspronkelijke Selwerders herkennen zich niet meer in hun eigen wijk. De taalbarrières en andere culturen zorgen ervoor dat nieuwkomers, zowel onderling als met de oorspronkelijke inwoners, niet met elkaar spreken. Dit leidt tot wantrouwen en dat elke mogelijke verklaring waarom mensen afhaken. Dit is natuurlijk niet nieuw. Selwerd is daarin niet uniek. Er zijn meerdere wijken waar dit speelt. Helaas! We hebben vragen gesteld bij de Rivierenbuurt: wordt de demografische ontwikkeling van de wijk onderzocht? Nee, was het antwoord. Ik denk dat dit een belangrijk punt is voor het college om dit wel te onderzoeken. Wil je namelijk een goede stap maken met de diversiteit en bruggen slaan tussen oude en nieuwe

bewoners, zul je ook die taal- en culturele barrières moeten slechten. Een groot voorbeeld wat --

02:58:37

Voorzitter: Een korte vraag van de zijde van GroenLinks en gelet op uw spreektijd, graag een kort antwoord.

02:58:45

De heer Van Hoorn: Dank u wel. Enorm fijn om te horen dat de PVV zich zorgen maakt over de stembusgang van mensen met een niet-Nederlandse achtergrond. Wat ik me dan vooral afvraag: welke plannen heeft u om - u geeft aan dat diversiteit belangrijk is - om deze mensen naar de stembus te krijgen? Of was dat niet de kern van uw betoog?

02:59:08

De heer Ram: Ik merk enige irritatie. Ik weet niet waarom. Wij willen kijken hoe wij de brug kunnen slaan tussen alle bewoners in Groningen. We leven samen in Groningen en er zijn nu eenmaal heel veel nationaliteiten. Dat betekent dat we die brug moet en slaan en taalbarrières moeten slechten. Dat betekent ook dat wij als politiek veel meer die wijk in moeten gaan, en ons gezicht moeten laten zien. Dat is een van de zaken die ik wil doen en ik nodig GroenLinks uit om met ons mee te gaan en het gesprek te voeren met bewoners.

02:59:48

Voorzitter: SP.

02:59:53

De heer Dijk: Voorzitter, ik zat even te luisteren en ik dacht: wij zijn vrij veel in Selwerd. De taalbarrière merken wij ook. Er zijn bepaalde straten waar mensen de taal niet of nauwelijks spreken. Dat is een groot probleem. We merken dat er een soort - ik heb dat al eens genoemd - er een concentratie is van kwetsbare groepen, statushouders die de taal onvoldoende kennen. Er zitten mensen met een verslavingsachtergrond die een tweede kans krijgen. Maar bent u het met mij eens dat de oplossing voor dit probleem in buurten en wijken is dat we echt gemengd gaan wonen? Dus dat we gaan kijken hoe we bijvoorbeeld in het zuiden van Groningen ervoor zorgen dat daar meer sociale huur is, zodat - als we statushouders moeten opvangen - dat beter verspreid is over de hele stad Groningen?

03:00:42

De heer Ram: Dat ben ik wel met u eens. Ik heb er wel een kanttekening bij. Ik heb zelf een tijdje gewoond in Paddepoel. Ik had een koophuis daar, mooi hofje, allemaal gezinnen die aan het sporten zijn en hun hypotheek kunnen betalen. Toen had ik een vraaggelbesprek met mijn buurman: "Weet u dat er in de straat verderop kinderen in armoede leven?" Dat wist die dus niet. Die bubbels bestaan en de vraag is hoe je dat dan voor elkaar krijgt als je dit soort gemengde woonplekken gaat doen, terwijl je niet gemengd woont. Dus dat is een vraag hoe zij dat zien en willen oplossen.

03:01:24

De heer Dijk: Voorzitter, gemengd wonen is echt gemengd wonen bij ons.

03:01:26

Voorzitter: Kunt u tot een afronding komen, want we zitten in de tijd?

03:01:31

De heer Ram: Het laatste punt wat ik wilde maken: ik steun de motie van de hoorzitting van de SP. Het gaat om het nationaal programma Rotterdam-Zuid. Ik wil het college verzoeken om daar eens goed naar te kijken en in gesprek te gaan met Pastors en Deetman die dit plan hebben opgesteld. Volgens mij is dat een heel succesvol plan dat ook in Groningen een goede plek zou kunnen krijgen. Dank u wel, Voorzitter.

03:01:58

Voorzitter: Dank u zeer. Dan hebben wij de eerste termijn van de raad gehad. Het is kwart over zeven. Dat betekent dat we tot kwart over acht schorsen. Ik heb een huishoudelijke mededeling: het college moet de beantwoording voorbereiden, doet dat natuurlijk naar eer en geweten zorgvuldig enzovoort. Dat betekent dat ik u verzoek, niet uit elitair standpunt, dat het college even voor aan de rij mag staan. Die gaat daarna zich terugtrekken in zaal Hemert en als u wilt weten wat voor geheime wij daar bespreken, moet u vooral het oortje te luisteren leggen. Maar wij gaan even voor aan de rij. Tot kwart over acht schorsing.

00:21:51

Voorzitter: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan wethouder Wijnja voor de beantwoording van de eerste termijn.

00:22:27

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Ik hoorde mevrouw Jacobs net zeggen, als ik nog tijd over had, dat ik allemaal leuke dingen ging zeggen. Nu, ik kan u vertellen, ik heb nog nooit zoveel spreektijd gehad, dus maak uw borst maar nat. Laat ik beginnen met zeggen, dat ik met heel veel plezier geluisterd heb naar het debat. Ik heb er helemaal niets mee te maken, hoe dat hier gaat, maar ik ben er toch trots op dat ik hierbij mag zitten, want het is een heel goed en inhoudelijk debat. Ik ben om te beginnen vooral blij om te horen dat ik een aantal dingen zowel van de coalitie- als van de oppositiepartijen heb gehoord, namelijk samen bouwen we aan Groningen, dat dit een geweldige gemeente is – daar zijn we het allemaal over eens – dat we heel veel dingen samen moeten doen en dat de relatie tussen overheid en inwoners belangrijk is en iets wat prioriteit moet hebben. Een aantal van u heeft eraan gerefereerd dat we vandaag zowel terugkijken als vooruitkijken. Ik ga over beide dingen iets zeggen. Daarna ga ik toelichting en preadvies geven over de moties waar ik over ga. Openstaande vragen die voor mijn collega zijn, worden door hem beantwoord en ook de moties worden door hem gepreadviseerd. Als u dan aan het eind denkt, ik heb nog wat, dan kan dat natuurlijk.

00:23:43

Mevrouw Wijnja: Eerst terugkijken. Ik was blij dat dat de heer Bosch uitgebreid stilstond bij het werk, wat er allemaal wordt verzet achter de schermen, wat we soms wel weten en soms misschien niet. Niet alleen bij de uitvoering van het beleid zijn ontzettend veel mensen hard aan het werk en betrokken, waar we zeker regelmatig bij stil moeten staan, maar ook bij het maken van de jaarrekening zijn ontzettend veel mensen betrokken. Daar ben ik ontzettend blij mee. Ik ben ook ontzettend trots, dat het op zo een goede manier gaat. In de richting van de heer Ram, die refereerde aan de omvang van de jaarrekening, zeg ik dan ook: we hebben inmiddels een jaarrekening in één oogopslag. Er wordt enorm hard gewerkt aan het steeds toegankelijker maken van de jaarrekening en dat blijft ook een proces wat we voortzetten. Ik wil erbij stilstaan, dat we dat hebben en volgens mij is dat echt een mooie

ontwikkeling is. Vorig jaar tijdens het rekeningdebat was een belangrijk onderwerp van gesprek het 'in control zijn', dus het verschil tussen wat begroot je en wat geef je vervolgens uit en dat er een positief rekeningresultaat is. Ik geloof dat mevrouw Jacobs zei: "Wij, van de VVD, vinden dat we op nul moeten eindigen". Mijn voorganger zei toen, dat we dat allemaal vinden. Het is mooi om te concluderen dat het steeds beter lukt om 'in control' te zijn over de financiën. We hebben weer een positief resultaat, maar we zien ook aan de voortgangsrapportage dat we dit steeds beter aan zien komen en dat we uw raad ook op tijd kunnen informeren. Dat is heel belangrijk en is een proces, wat we door gaan zetten.

00:25:25

Mevrouw Wijnja: Dan ga ik over naar de toekomst, want velen van u hebben er al iets over gezegd. We hebben ontzettend grote maatschappelijke opgaven. Je kan het crises noemen, maar soms denk ik ook wel, het is bijna ook een beetje inflatie van het woord crisis of het overspoelt je misschien hoeveel er aan de hand is. Laat ik in ieder geval namens het college zeggen, we zien dat er enorme maatschappelijke opgaven zijn. Ik ben blij om te kunnen constateren, dat in de raad best wel overeenstemming is over wat de belangrijke onderwerpen voor de komende jaren zijn en waar de accenten gezet zouden moeten worden. Volgens mij levert dat enorm veel relevante input op voor de begroting, dus heb ik er alle vertrouwen in dat het de komende tijd helemaal goed gaat komen. We hebben het gehad over de klimaatcrisis en over de wooncrisis, maar ook over armoede in onze gemeente, over bestaanszekerheid bieden en over de herwaardering van natuur en dieren. Het zijn allemaal onderwerpen die u hier op tafel legt, die heel relevant zijn en daar moeten we hard mee aan de slag. Voorzitter, u weet van ons college dat we voornemens zijn – publieke regie is meerdere malen langsgeslagen – om op een aantal van die thema's het roer stevig in handen te nemen, omdat we vinden dat er tempo gemaakt moet worden, omdat er urgentie is, maar ook omdat we vinden dat het op een eerlijke manier moet gebeuren. Wij vinden dat de lokale overheid er een belangrijke rol in kan spelen om te zorgen, dat het ook eerlijk gebeurt. Ik heb in het debat iets gehoord, waardoor het soms wel een beetje lijkt of het of markt of samenleving of overheid is, maar wat ons betreft gaat het vooral over, waar ligt de nadruk op. De conclusie dat we bijvoorbeeld op de woningmarkt meer naar volkshuisvesting zouden moeten, betekent natuurlijk helemaal niet dat je niet meer samen gaat werken met marktpartijen of met inwoners of met woningbouwcorporaties. Nee, het betekent dat we als overheid 'in de lead' willen zijn, omdat we willen kunnen bepalen waar de prioriteiten liggen, hoe snel we gaan en wie waar gaat wonen et cetera. Dat is waar het wat ons betreft over gaat.

00:27:32

Voorzitter: De Stadspartij.

00:27:34

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik ben blij om van de wethouder te horen dat het wat het college betreft én én kan zijn. Ik hoop dat het college het dan ook met ons eens is, om dan de toon of voice – het college doet dat niet, want het college is eigenlijk niet zoveel aan het woord geweest in deze raad, maar dat zou ik het college mee willen geven – die vanuit deze raadzaal richting marktpartijen geuit wordt, niet over te nemen, maar dan inderdaad dit neutralere verhaal vooral te blijven vertellen. Ik denk

dat we juist met dat geluid ook samen kunnen werken met de markt. Ik hoop dat de wethouder dat met mij eens is.

00:28:13

Mevrouw Wijnja: Ik ben het op zichzelf altijd eens met iedereen die zegt dat de toon of voice heel belangrijk is, maar dat doet niets af aan de inhoud van de boodschap. Ook het college ziet dat de markt niet de oplossing heeft geboden voor een aantal problemen en wij zeggen, dat willen we nu op een andere manier gaan doen. We hebben elkaar zeker nodig, maar wat mij betreft kun je om een stevige inhoudelijke boodschap ook een strikje doen, dat doet daar wat ons betreft niets aan af. Alles wat we met elkaar te doen hebben de komende jaren speelt zich af in een context, waarin het niet makkelijk is om nieuwe medewerkers te vinden. Daar is het niet heel veel over gegaan in het debat, maar dat is één van de twee belangrijke randvoorwaarden, waar we de komende jaren mee te maken hebben. De arbeidsmarkt is krap. Dat is zorgelijk in brede zin, maar dat geldt ook voor de gemeentelijke organisatie. Er liggen voornemens om in de gemeentelijke organisatie te gaan investeren, om te zorgen – ik dacht dat het de heer Bosch was die daar iets over zei – dat de mensen er ook zijn om het werk te doen, wat nodig is. Dat is belangrijk en dan hebben we ook nog te maken met het gegeven dat een heel aanzienlijk deel van onze medewerkers op een gegeven moment – dat duurt niet heel lang meer – met pensioen gaat. Dat is ook een belangrijk vraagstuk, dat we de komende jaren met elkaar te beantwoorden hebben. Je kan plannen maken wat je wil, maar als we de mensen niet hebben om ze uit te voeren, dan kom je nergens. Dat is dus een heel belangrijk uitgangspunt de komende tijd.

00:29:42

Mevrouw Wijnja: Een andere belangrijke randvoorwaarde, en daar ging het – dat vind ik dan wel leuk – bijna het hele debat over, is de financiële context. We hebben u alle informatie gestuurd over de afgelopen periode, dus u heeft alle recente informatie tot u kunnen nemen. We zien een paar dingen. De komende jaren, als het gaat over deze collegeperiode, zien we dat het er financieel best wel goed uitziet. Dat heeft met een aantal dingen te maken, maar dat heeft met name te maken met een aantal besluiten die de rijksoverheid heeft genomen en een aantal afspraken die gemeenten met de rijksoverheid hebben gemaakt. Het effect van de afspraken die zijn gemaakt in het regeerakkoord – iemand refereerde er al aan – op het moment dat de rijksoverheid meer geld gaat uitgeven, komt er ook meer geld naar gemeenten. De opschalingskorting wordt vooralsnog niet doorgevoerd en we hebben recentelijk u geïnformeerd over het feit, dat er door de VNG afspraken zijn gemaakt met het Rijk om het AKRE de komende jaren te bevriezen. Dat betekent dat we weten wat we de komende jaren binnenkrijgen en op basis daarvan kun je plannen maken. Het idee daarachter is ook om te zorgen dat het even rust en stabiliteit geeft, om met elkaar heel stevig het gesprek te gaan voeren over wat al 'het ravijnjaar' is gaan heten, 2026. Daar kom ik zo meteen op. Wat ik belangrijk vind om hier te benadrukken – en dan loop ik een heel klein beetje vooruit op wat we natuurlijk straks met de begroting aan u voor gaan leggen – is dat voor de voornemens, waar afspraken over zijn gemaakt binnen de coalitiepartijen, geld is. Die plannen is zijn gemaakt met geld wat er is. Ze zitten achter mij, ik zal ze niet aanwijzen, maar een aantal van de ambtenaren die heel goed weten waar het over gaat en hoe gemeentefinanciën werken, adviseren en ondersteunen de bestuurders al jarenlang. Dat hebben ze nu natuurlijk ook gedaan en goede bestuurders luisteren daarnaar,

dus die plannen zitten financieel goed in elkaar. Daar kunt u van op aan. Ik hoorde leningen en subsidies langskomen. Er zijn een aantal crises die enorm groot zijn. Met wat we nu hebben, is dit wat we kunnen doen, maar we vinden dat we meer moeten doen. Als het gaat om het bestrijden van de wooncrisis en de klimaatcrisis moeten we tempo maken en daar hebben we extra geld voor nodig. Daar hebben we rijksinkomsten voor nodig en daar hebben we subsidies voor nodig. Het idee is: dit is wat we kunnen doen en dit is wat we willen doen, dus we gaan ons de komende jaren vol inzetten om leningen en subsidies binnen te halen om daarmee te kunnen versnellen. Dat is het idee achter hoe het is afgesproken.

00:32:25

Voorzitter: De Stadspartij.

00:32:27

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik kan me voorstellen dat de wethouder inderdaad dit positieve verhaal houdt. Deels zal dat ook kloppen. Alleen staat tegelijkertijd ook in de voorjaarsbrief, dat nieuwe ambities kunnen leiden tot een verhoging van het gemeentelijk risico en daarmee een verslechtering van het weerstandsvermogen, bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van een nieuwe energie-ontwikkelmaatschappij. Dat stukje hoor ik bij de wethouder niet terugkomen in haar betoog. Deelt ze die constatering wel, weliswaar door het vorige college in de voorjaarsbrief opgeschreven, of vindt de wethouder nu iets anders?

00:33:08

Mevrouw Wijnja: De wethouder was daar nog niet. Laat ik het daar dan voor nu even op houden. Dan hoor ik zo graag of daar nog aanvullende vragen over zijn, maar daar kom ik zo meteen op. Er zijn een paar dingen die we tegelijkertijd ook zien. Er is in de wereld ontzettend veel aan de hand. Dat weten we allemaal. Dat levert heel veel onzekerheid op. Dat gaat over grondstofprijzen en we zien de bouwkosten stijgen. Voor iedereen geldt dat de energiekosten stijgen. Dat geldt voor onze inwoners, maar het gaat voor ons op een gegeven moment natuurlijk ook gelden. We weten nog niet precies wat er met de rentestijgingen gaat gebeuren. Voor een deel hebben we daar rekening mee gehouden, maar we weten dat niet helemaal zeker. Ik refereerde net al aan 2026, want de rijksoverheid zegt op dit moment: "We gaan een aantal besluiten nemen die maken dat de inkomsten van de gemeenten dan enorm terugvallen". Er komt misschien wel iets voor in de plaats, maar we weten helemaal niet wat dat is en daar is heel veel onduidelijkheid over. Wat ontzettend belangrijk is, misschien nog wel belangrijker dan de afgelopen jaren, is om als gemeenten samen op te trekken om ervoor te zorgen dat we krijgen waar we recht op hebben en wat we ook nodig hebben om onze taken op een goede manier te kunnen vervullen. We zien dat samen optrekken en lobbyen werkt, want die afspraak tussen de VNG en gemeenten over het bevriezen van het AKRE is niet zomaar uit de lucht komen vallen, daar hebben heel veel gemeenten gezamenlijk aan gewerkt. Daar gaan we vol op inzetten. Dan is er van alles en nog wat gezegd over de financiële situatie van de gemeente. Daar ga ik natuurlijk ook iets over zeggen. Een paar verschillende dingen, ik begin even met dit. Kijk, financiële kengetallen zijn er om ons inzicht te geven, onder andere in de flexibiliteit van de gemeentefinanciën. Ik hoor het iemand eerder al zeggen – ik weet niet meer wie het was – het is een middel om een doel te bereiken, om inzicht te verschaffen en te kunnen sturen op

de korte termijn en lange termijn, maar het is geen doel op zich. Laat ik dat eerst erover zeggen. Twee, is het voor ons heel belangrijk om te kijken naar het hele beeld van de financiën. Niet alleen naar de kengetallen, maar ook wat komt erin, wat gaat er uit, wat gaan we de komende jaren doen, hoe is onze verhouding met de rijksoverheid en ook welke besluiten gaan we nog nemen. Daar refereert de heer Sijbolts heel terecht aan. Natuurlijk is het zo, als het college zegt, we gaan publieke regie nemen en we gaan een ontwikkelbedrijf oprichten, dat het gevolgen heeft voor de financiële positie van de gemeente. Daarom gaan – ik loop al een heel klein beetje vooruit op de preadvisering zo, maar ik vind het toch belangrijk om dit nu alvast te zeggen – we dat natuurlijk in kaart brengen. We gaan heel goed onder elkaar zetten op het moment dat we besluit A nemen, bijvoorbeeld een woon- en ontwikkelbedrijf, wat betekent het dan voor de financiële positie van de gemeente? Natuurlijk is het zo dat, voordat er een besluit genomen wordt, wij willen weten wat betekent dat precies en wat vraagt dat? Dat moet de raad natuurlijk ook weten, dus dat gaan we sowieso doen. Tegelijkertijd is het ook zo – en daarom begon ik net even over de verhouding met de rijksoverheid – dat de prioritering wel is dat we ons daar eerst op gaan focussen. Het is natuurlijk zo, als wij de fatsoenlijke financiering langjarig structureel zouden krijgen van het Rijk, dat wij weten waar we aan toe zijn en op die manier kunnen investeren. Dan is de vervolgstap dat je kan zeggen: oké, en hoe gaan we dan om met onze streefwaarden en met hoe we onze financiële huishouding hier hebben geregeld? Daar ligt wat het college betreft in ieder geval de eerste prioriteit de komende tijd.

00:36:49

Mevrouw Wijnga: Ik heb één vraag gehoord van de VVD en die ging over de reclamebelasting. Daarvoor is het wel goed om te zeggen, dat we zien dat overal de druk op de openbare ruimte enorm toeneemt en dat wordt bepaald niet minder. Het college is van mening dat de openbare ruimte – dat is het uitgangspunt – van iedereen is. Dat betekent op het moment dat je gebruik maakt van de openbare ruimte op wat voor manier dan ook, dat je daarvoor betaalt. Natuurlijk is er ruimte voor ondernemers, maar we vinden het consistent met die lijn, dat op het moment dat je gebruik maakt van de openbare ruimte, dat je daar ook voor betaalt. Daar is reclamebelasting een middel voor en in dat geheel der dingen vinden wij dat een hele goede manier van werken.

00:37:40

Mevrouw Wijnga: Ik denk dat ik even naar de moties ga, want daar komt het hele verhaal over hoe verhouden we ons tot onze inwoners ook voorbij. Ik begin met motie M 02: 'Een eerlijke herverdeling van het gemeentefonds'. Ik was zelf – en dat verbaast u misschien niet, als u mijn betoog van daarnet heeft gehoord – best wel blij met deze motie. De afgelopen jaren hebben we als gemeente Groningen heel intensief samengewerkt met andere gemeenten in de regio in de gesprekken met het Rijk. We zetten ons in voor een goede uitgangspositie voor alle gemeenten. Niet alleen voor onszelf, maar voor alle gemeenten. We leggen ook ons gewicht in de schaal om te lobbyen voor de gemeenten in de regio. Het college ondersteunt de lijn die hierin beschreven wordt enorm. Ik las af en toe wel een zin, waarvan ik dacht, dat had ik misschien net een beetje anders gedaan. Goed, dan heb ik dat bij deze ook even gezegd. We weten ook – er zit nu een nieuw college – dat er natuurlijk mensen om ons heen zijn die kijken naar Groningen, wat gaan ze doen? Dit blijven wij doen. Ik zeg daar wel bij, dat soms bij besluiten die genomen worden, het belang van de gemeente

Groningen – omdat we nu eenmaal een grote gemeente zijn – net wat anders is, dan van de kleinere gemeenten in de regio. Die spanning zit er altijd in. We blijven ons inzetten om ons gewicht in de schaal te leggen voor iedereen. Daarmee geven we deze motie oordeel aan de raad. Dan ga ik naar motie M 03: 'Ex-ante onderzoek gemeentelijke bedrijven'. Die motie ga ik ontraden en ik zal ook vertellen waarom. Kijk, het college heeft de verantwoordelijkheid om de raad in staat te stellen om haar kaderstellende en controlerende rol op een goede manier te kunnen uitvoeren. Dat betekent, als we een groot besluit voorleggen, zoals het oprichten van een gemeentelijk bedrijf – want wij weten natuurlijk ook dat dat een groot besluit is – Was dat een vogel?

00:40:04

Mevrouw Wijnja: Er wordt geprotesteerd door een mede-inwoner begrijp ik. Ik weet niet wat het betekent, maar ik ga toch maar even door. Het is natuurlijk altijd zo dat het college bij besluitvorming inzichtelijk maakt wat de alternatieven zijn, maar ook wat de consequenties zijn. Bij zulke grote besluiten vragen we ook altijd advies van een extern deskundige, dus u kunt ervan op aan dat we dat op een goede manier voor u voorbereiden. Het sluit in die zin aan bij de strekking van de motie, maar naar het oordeel van het college doen we dat al en blijven we dat ook doen, dus is deze motie niet nodig. Dan ga ik naar motie vier -

00:40:46

Voorzitter: De VVD.

00:40:49

Mevrouw Jacobs (VVD): Ik heb een procedurele vraag. We hadden de motie over het gemeentefonds en daarvan zeg u, dat doen we ook en we zien het als een steuntje in de rug. Bij de ex-ante zegt u ook, dat doen we al en daar zegt u niet, het is een steuntje in de rug. In de vorige collegeperiode viel me dat heel erg op, als de motie van een coalitiepartij kwam, was het een steuntje in de rug. Als de motie van een oppositiepartij niet nodig was, werd deze ontraden. Zet u die lijn door of gaat u een nieuw traject in?

00:41:21

Mevrouw Wijnja: Als u heel goed heeft opgelet, Voorzitter, dan heeft u net live gezien dat we dat dus niet doen, want motie één daarvan is de hoofdindieners oppositiepartij. Het klopt inderdaad – dus dat is op zichzelf heel scherp van mevrouw Jacobs – dat ik ook bij motie M 02 'Eerlijke verdeling gemeentefonds' zei, dat is een steuntje in de rug. Waarom we het belangrijk vinden dat de raad hier een oordeel over geeft, is juist omdat er ook vanuit de regio heel erg gekeken wordt naar Groningen; gaan ze dit beleid voortzetten of niet? Wij vinden het goed dat de raad hier heel duidelijk een oordeel over geeft en dat ik hier namens het college ook even heel duidelijk kan zeggen, dat we dat op die manier gaan doen. Dan motie M 04: 'Waakzaam en Weerbaar'. Die ga ik ook ontraden. Dat heb ik net in een paar tussenzinnen al gezegd, maar dat zal ik even iets uitgebreider doen. Ik zei net al, dat kengetallen geen doel op zich zijn, maar een beeld geven van de flexibiliteit en weerbaarheid om met knelpunten, waar we mee te maken krijgen, om te gaan. Wat we belangrijk vinden, is om een doorrekening te maken van de besluiten die we de komende periode willen nemen, de langetermijnopgaven uit het coalitieakkoord op zowel het weerstandsvermogen als onze financiële positie. Vervolgens is het belangrijk om, als we dat weten, te kijken naar welke opgave hebben we? Welke uitkering komt er uiteindelijk uit het

gemeentefonds, hoe ziet onze flexibiliteit eruit en wat is onze financiële positie? De uitkomst van die hele 'exercitie' willen we betrekken bij de voorbereiding op de begroting van 2024. Een plan van aanpak bij deze begroting komt wat dat betreft te vroeg. We willen dat breder doen. We willen dat goed doen. Er is ook nu geen noodzaak, want we hebben het financieel op een hele goede en degelijke manier geregeld, dus naar het oordeel van het college kan dat prima volgend jaar. Daarmee ontraden we die motie.

00:43:25

Mevrouw Wijnja: Dan ga ik naar motie M 12. Er staat hierboven 'Verschoontafel baby', maar dat is raar, want het was een hele mooie naam vonden wij zelf. 'Verschoontafel baby, voor zowel man als lady'. Dat is op zichzelf hartstikke mooi. We zijn het helemaal eens zijn met de strekking van uw motie en het is heel goed en belangrijk om daar aandacht voor te vragen, want het is natuurlijk heel raar in 2022 dat in mannentoiletten niet verschoond kan worden. Ik kan u melden dat in het ondergrondse openbare toilet op de Grote Markt al een dergelijke voorziening is. Er worden volgend jaar twee units in het Noorderplantsoen geplaatst en daarbij wordt die voorziening ook gerealiseerd. Op alle plekken waar dat de komende tijd kan, gaan we dit doen. Dat kan ik u in ieder geval toezeggen. Dan motie M 13: 'Veilig onderweg via de Stadsweg'. De huidige verlichting, die in de motie wordt aangegeven, wordt gecontroleerd. Als blijkt dat de verlichting niet goed werkt, dan worden passende maatregelen genomen. Het is belangrijk, denk ik, om nog even te zeggen dat het stukje weg is opgenomen in het project Verduurzaming Openbare Verlichting. De huidige verlichting wordt vervangen door ledverlichting. Daarbij wordt het ook mogelijk om het licht nauwkeuriger te richten op plekken, waar het echt nodig is. Daar wordt dus naar gekeken. Dat kan ik u in ieder geval toezeggen. Ik weet de exacte datum van de vervanging niet. Dat kan ik wel navragen en eventueel aan u toe laten komen, maar ik kan u toezeggen dat we dit op die manier gaan doen. Dan ga ik naar motie M 15: 'het bestuur komt naar u toe'. Er zijn een aantal moties die gaan over wat een heel belangrijk onderwerp is voor de coalitie, maar ook voor het college. Namelijk: de verhouding tussen de gemeentelijke overheid en haar inwoners. De constatering, die we lezen in de motie dat wijkwethouders niet zichtbaar zijn geweest in de dorpen en de wijken, delen wij niet. Het is natuurlijk wel zo dat de coronapandemie nogal impact heeft gehad en van invloed is geweest op hoeveel je zichtbaar kan zijn en hoeveel er ook fysiek mogelijk was. Dat is gewoon zo. We hopen dat we niet teruggaan naar lockdownsituaties. Daar ga ik voorlopig eventjes vanuit. Als u het coalitieakkoord leest, dan staat er in spoor vier 'Samen maken we Groningen' een heel hele verhandeling over hoe we aan die relatie met inwoners willen bouwen. Wij denken dat de werkwijze van het gebiedsgericht werken met daaraan gekoppeld wijk- en dorpswethouders daar een hele goede structuur voor is. De gedachte erachter is dat er maatwerk nodig is en dat verschillende delen van de gemeente ook een verschillende aanpak nodig hebben. De gebiedsteams en de gebiedsmanagers zijn in de leefomgeving van inwoners zelf de laagdrempelige toegang. Daar blijven we aan werken en in investeren de komende tijd. Voor de wijkwethouders en de dorpswethouders geldt dat er in hun eigen gebied gekeken wordt naar hoe gaan we het daar aanwezig zijn nu vormgeven? Dan kan het heel goed zo zijn – ik weet niet of ze me nu boos aan gaat kijken – dat wethouder Bloemhoff daar bijvoorbeeld spreekuren voor gaat inrichten en dat iemand anders daar wandelingen voor gaat organiseren. We denken dat het geen goed idee is om daar echt een apart plan van aanpak

voor te maken, maar weet dat we daarmee aan de slag gaan. Informatie over hoe we dat gaan doen, kunnen we u toe laten komen, maar een apart plan van aanpak willen we niet doen. Daarmee ontraad ik die motie.

00:47:30

Voorzitter: VVD.

00:47:33

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Eigenlijk zegt u: "Wij maken per wijk of per dorp een plan hoe we laagdrempelig contact doen". Dat is volgens mij precies wat de motie vraagt. Wij snappen de wijk- en gebiedsteams. Volgens mij doen die ook heel goed werk, maar wat we in de afgelopen periode terug hebben gekregen van veel inwoners is, dat wethouders heel vaak met een doel kwamen. Dan was er een onderwerp en dan zijn alleen de mensen die dat onderwerp aangaan aanwezig. Juist eens naar de wethouder toe kunnen lopen om een vraag te stellen, was vooral wat wij bedoelden. U zegt, volgens mij, we gaan daaraan werken en we gaan een plan maken. Dat is precies wat we vragen, dus ik snap niet, waarom u de motie ontraadt. Hoe komen wij er dan achter, hoe u dat gaat vormgeven? Dan moet ik misschien wel in de wijk van wethouder Bloemhoff kijken, wanneer ze spreekuur heeft, terwijl ik nu vraag, laat het ons weten; wethouder Bloemhoff houdt spreekuur en misschien gaat u wandelen en nog een ander gaat huiskamerbijeenkomsten organiseren. Onze vraag is, wilt u ons dat vertellen? Nu hoor ik, dat vertel ik liever niet.

00:48:42

Mevrouw Wijnja: Dat zeg ik natuurlijk niet; dat vertel ik liever niet. Dat zeg ik over andere dingen. Laat ik het anders formuleren. Wij denken dat het niet nodig is om apart een plan van aanpak te maken voor elke wijk en elk dorp. We communiceren natuurlijk wel in de richting van de inwoners, op welke manier het contact met het gebiedsteam en de gebiedsmanager, maar ook met de wijk- of dorpswethouders vormgegeven is. Dat is volgens mij een hele goede manier om dat te communiceren, dus daarmee vertellen we het wel. Gaat het over de vorm, dan denken wij, dat hoeft niet apart in een plan van aanpak, want dan moeten we – nu weet ik uit mijn hoofd niet eens hoeveel gebieden we hebben – allemaal plannen van aanpak maken. Zeven, dank u. Volgens mij is het goed om dat vooral richting de inwoners te communiceren. Volgens mij zijn alle raadsleden ook inwoners van deze gemeente, dus zij krijgen die informatie op die manier ook. Volgens mij is het ook heel goed dat een aantal partijen, waaronder de VVD, er scherp op blijven, dat we dat op een goede manier doen. Volgens mij komen we dan een heel eind. Dan ben ik bij motie M 17: 'Groene toekomst voor iedereen'. Dat gaat over klimaatadaptatie. Daar ging het eerder vanmiddag in het vragenuur ook al even over en ik ga voor een deel iets herhalen wat ik toen heb gezegd. We zien dit onderwerp nu al een paar keer terugkomen. Er zijn twee dingen, denk ik, belangrijk. Wij hebben als gemeente heel veel kennis en expertise over hoe je klimaatadaptatieve maatregelen neemt. We hebben inwoners die het zelf kunnen betalen om die maatregelen door te voeren. Wat we moeten doen is, zorgen dat die inwoners die het zelf kunnen betalen, gebruik kunnen maken van onze kennis en expertise. Subsidies gaan heel hard en dat is heel erg mooi, want het is een belangrijk onderwerp. Er gebeurt ook veel, maar we constateren ook dat het niet altijd terecht komt bij de mensen bij wie we het willen hebben, namelijk de mensen die het anders niet zelf kunnen betalen. Dat is een beetje de zoektocht de komende tijd. Er zitten een aantal suggesties in deze motie, waarvan

wij denken, die kunnen we betrekken bij het effectiever, overzichtelijker en op een goede manier uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen, dus dat gaan we meenemen. Dat lijkt me helemaal prima en daarmee geven we deze motie oordeel aan de raad. Dan ben ik gebleven en bij een motie M 26. Dat ligt een heel klein beetje in het verlengde van mijn beantwoording van de motie net, want we weten inmiddels dat de dorpen andere vragen hebben dan het stedelijk gebied. Nu, dat past op zich prima bij hoe we het georganiseerd hebben met gebiedsgericht werken. We weten dat iedereen anders is, elk gebied is anders, er zijn andere vragen, dus dat moet je ook op een andere manier organiseren. De herindeling heeft dat nog zichtbaarder gemaakt. Dat hebben we gezien de afgelopen jaren. Het gaat op onderdelen heel goed. We hebben ook heel veel gedaan in de dorpen. We hebben daar ook een heel aantal positieve dingen van teruggehoord, maar natuurlijk gaat niet alles goed. Dat weten wij ook en dat zien we ook. We zijn ons ervan bewust dat het een ontwikkelproces is. De afgelopen jaren hebben we gebouwd aan die structuur voor gebiedsgericht werken. De lijn die de motie volgt, om een ander vast aanspreekpunt in te richten, dat vinden we geen goed idee. Wij vinden juist dat we de structuur, waarin we geïnvesteerd hebben, de komende jaren moeten versterken. Als de constatering is dat een gebiedsteam of de gebiedsmanager in een bepaald gedeelte van de gemeente niet goed gevonden wordt, dan moeten we kijken, hoe zorgen we ervoor dat dat verbetert? Wij denken dat een ander aanspreekpunt organiseren niet helpt, maar dat we vooral door moeten ontwikkelen. Daarmee ontraden we deze motie. Dan ga ik naar motie M 31.

00:52:52

Voorzitter: Stadspartij.

00:52:56

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Voorzitter, dank u wel. De wethouder geeft in twee moties met één ertussen aan – dus dat is de motie van de VVD en onze motie van zojuist – we doen het wel goed, we zijn een weg ingeslagen en die willen we eerst bewandelen en als het helemaal fout gaat, dan gaan we wel iets anders bedenken. Denkt u, dat wij als volksvertegenwoordigers opeens 's ochtends wakker worden en denken: "Goh, dit vinden we een leuk onderwerp voor een motie, dus we gaan nu maar eens vragen of het college het anders kan doen". Dat is namelijk niet zo, mevrouw de wethouder. Wat wij namelijk merken en horen van inwoners, is dat zij het anders willen. Ik had gehoopt dat na drie, bijna vier jaar, het college had gezegd: "Joh, wij denken dat we het goed doen, maar misschien is dat niet zo, dus laten we nu eens naar die inwoners gaan en vragen hoe we het wel goed kunnen doen". Waarom doet u zoiets niet?

00:53:59

Mevrouw Wijnja: Ik denk dat de kernvraag hieronder is of een structuurverandering de oplossing is, op het moment dat je constateert dat een deel van onze inwoners zegt, wij vinden dat dit niet goed werkt of wij hebben het gevoel dat er te veel afstand is. Dat is namelijk feitelijk wat de motie zegt. Als je namelijk een ander aanspreekpunt gaat organiseren, is dat feitelijk een structuurverandering. Wij zeggen, dat is niet de route die we op moeten. We hebben iets neergezet, daar hebben we in geïnvesteerd. U hoort mij namens het college helemaal niet zeggen dat het allemaal geweldig is en fantastisch gaat. Het is een ontwikkel- en leerproces, daar zijn we ons heel erg van bewust. Wij zeggen, daar hebben we nu in geïnvesteerd en op dat pad zitten we. Wij horen ook uit de raad signalen. We horen de

positieve dingen en we horen de negatieve dingen, maar willen op dit moment niet een andere structuur in gaan richten en vooral zorgen dat we verbeteren wat we nu al gedaan hebben.

00:55:00

Voorzitter: Nog een keer.

00:55:02

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Voorzitter, dank u wel. Ik hoor wat de wethouder zegt en u focust nu heel erg op de structuurverandering die in de motie staat. Als u graag wil dat wij de motie aanpassen met 'dat er beter geluisterd wordt naar de inwoners en goed wordt nagedacht over wellicht nieuwe manieren van omgaan met de inwoners', vind ik het ook goed. Dat wil ik best aanpassen, want ik vind niet dat ik rigide vast moeten houden aan een structuurverandering, maar ik denk wel dat er een andere wijze van omgang noodzakelijk is. Daarom vraag ik me af, waarom u dan wel rigide blijft vasthouden aan die investeringen die u heeft gedaan in de wijze, waarop u er nu mee omgaat en dat u daar voorlopig mee verdergaat.

00:55:49

Voorzitter: Op hetzelfde punt ook D66 nog even.

00:55:52

De heer Rustebiel (D66): Dank u, Voorzitter. Wij willen geen structuurverandering. Wij willen veel minder structuur, als ik even namens D66 mag spreken. Bijvoorbeeld bij die Beachweek zeggen inwoners: "We hebben nu met 14 aanspreekpunten te maken en het was er één". Kan dat niet veel simpeler? Dat is de decomplicerende vraag die hier namens de inwoners door deze fracties is neergelegd. Dat lijkt me voor het college ook best een interessant perspectief om te kijken of het niet veel simpeler kan.

00:56:21

Mevrouw Wijnja: Als er ideeën liggen om dingen simpeler te doen, dan gaat u van het college niet horen, daar zijn wij tegen en wij zijn voor ingewikkeld. Dat zou natuurlijk heel raar zijn. Wat ik probeer te zeggen, is het investeren in het gebiedsgericht werken heeft te maken met dat er mensen zijn -- Wij waren afgelopen vrijdag in Glimmen -- laat ik het dan even zo doen -- en daar is de afgelopen tijd ontzettend veel tijd geïnvesteerd door inwoners van het dorp, door allerlei organisaties en door het gebiedsteam om elkaar te leren kennen. Er is een dorpsagenda gemaakt, daar komen nu specifieke voorstellen voor. Wethouder Broeksma heeft het verkeersplan in ontvangst genomen. Daar komen nu de ideeën die in de uitvoering gaan. Gaat daar dan altijd alles goed? Nee, maar dan zeggen we, dat is wel de richting die we op moeten. We moeten blijven leren en ontwikkelen en als er ideeën tussendoor komen om een aantal dingen te versimpelen, dan zijn we heus bereid om daarnaar te kijken. De kern van het vraagstuk is, dat wij zeggen, we zijn er niet voor om nu een apart aanspreekpunt in te richten. We nemen uiteraard alle input mee hoe we dit kunnen verbeteren, want zo hoort dat ook.

00:57:37

Mevrouw Wijnja: Ik ga gelijk even gebiedsgericht werken doen, aangezien D66 net toch aan het woord was en het nu over dit onderwerp ging. Wat wij in de motie lezen, is een ondersteuning van wat de afspraak is geweest. Wij zien de afgelopen jaren -- dat zei ik net

ook al – dat gebiedsgericht werken heel erg past bij onze gemeente, dat het lukt om voor verschillende gebieden verschillende manieren van werken te organiseren, maar vooral ook – ik ben het daarin helemaal eens met wat de indieners van de motie opschrijven – dat inwoners allemaal hele goede ideeën hebben over hun eigen leefomgeving en dat ook prima samen kunnen organiseren. Deze manier van samenwerken maakt dat ook mogelijk, dus volgens mij is dat hartstikke goed. Er zijn afspraken gemaakt over het doorzetten van het gebiedsgericht werken, ook met de bijbehorende financiering. De afspraak is, op het moment dat binnen de financiering van het gebiedsgericht werken een plan neer wordt gelegd en het lukt bijvoorbeeld in een lopend jaar niet, dat het geld bestemd blijft voor dat gebied en voor die plannen. Dat was zo en dat blijft zo. U zult dat terugzien bij de begroting. Het is ook zo – dat is ook altijd al zo, maar dat blijft wat het college betreft ook de komende periode zo – dat op het moment, dat er iets oppopt in een wijk, waarvan we denken, dat is zo een goed idee en dat werkt zo goed, dat zou je op de één of andere manier structureel moeten maken, dan wordt er gekeken naar het programma in kwestie of de directie in kwestie of dat kan. Ik heb dat nog even gecheckt bij de inwoners of er nu hier gevraagd wordt om alvast 'een hoek' in de begroting te reserveren om dat te regelen? Dat is niet zo. Volgens mij zijn we het heel erg met elkaar eens en is het een hele goede motie, dus we geven die oordeel raad.

00:59:28

Mevrouw Wijnja: Dan heb ik er nog twee, Voorzitter. Motie M 31: 'Motie monitor'. Ik ga even beginnen bij het eind, want ik ga deze ontraden en ik ga ook uitleggen waarom. Ja, ik zie de heer Ram al kijken, wat doet u nu? Er zijn de afgelopen week een aantal afspraken gemaakt in uw raad over de werkwijze en het monitoren van het werk dat u zelf doet. Er is een nieuwe agendacommissie ingesteld. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt over de langetermijnagenda, want in principe is dat het instrument wat we gebruiken om in beeld te houden hoe het gaat met de moties. Wij hebben het idee dat het mooie stappen oplevert om te komen tot betere sturing op het politieke proces. De raad gaat hier zelf over, laat dat duidelijk zijn, maar wat ons betreft, is het goed om eerst te kijken of dat het gewenste resultaat oplevert. Mocht de raad zeggen, we vinden van niet, dan kan een digitale omgeving misschien alsnog soelaas bieden. Ik weet niet of dat zo is. Wat ik wel kan zeggen, is dat de koppeling met de website financien.groningen.nl misschien daar niet de beste plek voor is. Goed, deze redenering is de reden om de motie te ontraden.

01:00:57

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:01:01

De heer Ram (PVV): Ik wil toch even wijzen op de website monitorgroningen.nl/moties. Als u daar kijkt, dan ziet u een heel mooi overzicht van alle moties die de provincie heeft gedaan. Ik wil niet zeggen dat de provincie alles goed heeft, maar dit is één van dingen die toch wel behoorlijk goed geregeld is. Daar is de verantwoording ook direct zichtbaar en te volgen ook voor burgers. Niet alleen als instrument voor de raad, maar ook inzichtelijk voor burgers en ze kunnen dan nog zien of de voorstellen worden uitgevoerd of niet. Dat is de meerwaarde van deze motie, zowel de verantwoording is duidelijk en die transparantie is helder. Wat vindt u daarvan?

01:01:43

Mevrouw Wijnja: Daar weet ik niet, want ik heb het niet gezien, maar dat ga ik gelijk bekijken, want zo ben ik ook. Blijft wel overeind – het begin van mijn betoog – dat er een aantal afspraken zijn gemaakt in uw raad. Dat heeft u hier met elkaar gedaan. Daarvan zeggen wij: het is misschien goed om eerst even te kijken of dat een aantal dingen oplevert, waar u naar op zoek bent. Dan in tweede instantie, zou er altijd nog binnen de raad, misschien eerst in het presidium, gekeken kunnen worden naar hoeveel wens is er voor zoiets. Los daarvan ga ik sowieso even op die website te kijken, want ik wil het ook wel even zien. Dan ga ik naar de laatste, dat is motie M 42 'Uitwerken OZB voor eigenaren niet-woningen'. Daar kan ik kort over zijn, want dat kunnen we natuurlijk uitzoeken. Dat moeten we wel even goed uitzoeken, want er zitten voordelen en nadelen aan en dat gaan we netjes voor u onder elkaar zetten. Ik weet dat ik eerder heb gezegd, dat we niet helemaal wisten of het in september gaat lukken, maar dat gaat geloof ik wel lukken. Wat ons betreft kunnen we dat dus voor u doen en geven we die motie oordeel raad.

01:02:59

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar wethouder Van Niejenhuis.

01:03:08

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter. Ik zal ook met uw raad een aantal moties doornemen. Ik begin bij motie M 05 van het CDA: 'Een woning voor jong en oud'. Daar staat een heel groot aantal zaken in die de gemeente Groningen al aan het doen is of voornemens is om te gaan doen. Als we dit naast de woonzorgvisie leggen, dan zien we veel gelijkenissen. Ook in het uitvoeringsprogramma wonen en zorg komen veel van deze zaken straks terug. Als we het niet al doen, dan zullen we het zeker vanuit deze motie meenemen. Het advies bij deze motie is wat ons betreft oordeel raad. De motie 'Uit de grond stampen', mevrouw Jacobs, zien wij helaas niet als een steuntje in de rug. Het uit de grond stampen van woningen is niet meer mogelijk in deze tijd, omdat we heel veel verschillende opgaven met elkaar moeten oplossen. Juist in deze situatie hebben we te maken met veel verschillende grondeigenaren. Ik kan wel globaal het tijds kader schetsen van deze gebiedsontwikkelingen. We zijn nog steeds in gesprek zijn met de verschillende grondeigenaren en ondertussen werken we ook aan een soort van stedenbouwkundige hoofdstructuur. Die zou er misschien eind van dit jaar of begin volgend jaar kunnen liggen en dan met de raad gedeeld kunnen worden. Echter, dat is echt – dat benadruk ik nog maar een keer – afhankelijk van de gesprekken die we daar voeren met de eigenaren. We willen allemaal sneller, dus dat delen we met elkaar, maar deze motie moet ik op deze manier ontraden. Ik doe wel de toezegging, dat we eind dit jaar of begin volgend jaar, met een stedenbouwkundig plan terugkomen bij deze raad. Met even de kanttekening, dat we dan ook echt die partijen mee moet krijgen. Voorzitter, ik zie een uitgestoken hand.

01:04:54

Voorzitter: Dat gaan we eens even letterlijk nemen.

01:04:57

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank, wethouder en voorzitter. Ik ben benieuwd of het college een inschatting kan maken van de tijd die er zit tussen het beeldkwaliteitsplan en ook echt een nieuw bestemmingsplan?

01:05:09

De heer Van Niejenhuis: Nee, dat zou ik zo uit mijn hoofd niet kunnen, eerlijk gezegd. Het is wel een goede vraag. Als er een stedenbouwkundig hoofdkader is, dan moeten we nog een beeldkwaliteitsplan gaan maken en dan moeten we nog een bestemmingsplan maken. Of hopelijk dan misschien wel een omgevingsplan, als de nieuwe omgevingswet dan inmiddels is ingevoerd. Een deel daarvan kunnen we parallel schakelen. Ik verwacht dat wij het maken van een beeldkwaliteitsplan en het maken van een omgevingsplan in de tijd parallel kunnen schakelen en dat dat niet per se heel erg vertragend hoeft te werken op de doorlooptijd, maar dat weet ik niet zeker. Dat zou ik echt de ambtelijk even moeten checken, als u dat heel precies wilt weten. Ja? Dat gaan we doen.

01:05:47

Voorzitter: VVD.

01:05:50

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Wethouder, ik hoor wat u zegt en ik hoor ook dat u zegt, we willen natuurlijk allemaal heel snel en we hebben met heel veel dingen te maken. Dat hebben we natuurlijk laatst ook gezien, soms vliegt er wat, laten we het zomaar even zeggen. Waar ik benieuwd naar ben, is wat kunnen we doen of wat kunt u doen, want de sleutel ligt natuurlijk in uw hand – was er trouwens maar alvast een sleutel – wat is er nodig om één en ander te versnellen? Dat is natuurlijk wel waar we met zijn allen om zitten te springen en dat is natuurlijk de achtergrond van deze motie. Dat had u gelukkig al lang door. Dit plan ligt voor het gevoel natuurlijk ook al tien of twaalf jaar stil. We hadden zo het idee, het zal toch niet de bedoeling moeten zijn dat er pas in 2030 een spa de grond in gaat. Dat is de achtergrond. Dan hoor ik u zeggen, een stedenbouwkundig plan. Ja, dat is best leuk, maar dan?

01:06:48

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter. Ik weet en ik hoop niet dat het 2030 wordt. Ik hoop zelf eerder dat het richting 2025 zal gaan, maar ik verwacht niet sneller dan dat. Wat kunnen we doen om sneller te zijn? Ik vrees niet zoveel, want enerzijds heeft het te maken met de onderhandelingen die we voeren met de verschillende grondeigenaren en anderzijds heeft het ook te maken met alle dingen die we moeten doen met elkaar. Een groot aantal van de fractievoorzitters heeft gewezen op het grote aantal crises, waar we tegelijkertijd nu in zitten. We moeten, als we woningen gaan bouwen, ook nadenken over hoe we gaan we energie winnen, hoe gaan we water bergen, hoe gaan we een bijdrage leveren aan diversiteit van de mens – ja, ook van de mensen misschien – en van dieren en planten? Ik zou zelf eerlijk gezegd niet zo goed weten, wat we anders nog kunnen doen dan dit om het proces nog verder te versnellen. Uw signaal is duidelijk, we werken er hard aan en we doen ons uiterste best om met u eind dit jaar of begin volgend jaar over een stedenbouwkundige hoofdpzet te spreken en ook inzicht te geven in wat voor plannen daar nu precies liggen. Ik sta zelf te popelen om die te delen met de raad. Dan ga ik naar motie M 19. Voorzitter, dit is een motie van, als ik het goed heb, de PvdA over het illegaal opkopen en verhuren van woningen. Wat ik alvast kan zeggen, is dat de gemeente Groningen begonnen is met het uitwerken van de bestuurlijke boete. Dat instrument kennen wij nu nog niet. Er zijn steden in Nederland die dat al wel hebben en daar ook goede ervaringen mee hebben. Dat maakt het namelijk mogelijk om mensen die vanuit verkeerde motieven panden benutten en daar veel

geld mee verdienen vroegtijdig al een financiële prikkel te geven om dat niet meer te doen. Kort gezegd, helpt een bestuurlijke boete ons om de mensen die een overtreding begaan hun eigen handhaving te laten betalen. Het is onze wens om nog voor het eind van het jaar met een voorstel daarvoor te komen, samen met een evaluatie van het beleidsvoorstel opkoopbescherming. Oh sorry, ik zeg dat niet goed. Het verzoek van de raad was om dat niet voor het eind van dit jaar al te doen, maar om het in het tweede kwartaal van 2023 te doen. Dat geeft ons namelijk de tijd om het beleidsvoorstel opkoopbescherming, wat we pas hebben geïntroduceerd, ook goed te evalueren. Wat u hier vraagt, gaan wij dus doen en de vraag van het college is of dit misschien in het tweede kwartaal van 2023 kan gebeuren en dan is het advies oordeel aan de raad.

01:09:30

Voorzitter: Partij voor het Noorden.

01:09:36

Mevrouw Bernabela (Partij voor het Noorden): Bedankt. Ik had een vraag: hoe kun je onderzoeken of iemand echt illegaal die woning opkoopt? Stel je voor, je koopt een huis goedwillend voor je dochter of je zoon, en die kan het dan delen met de vrienden.

01:09:54

De heer Van Niejenhuis: Dat kun je onderzoeken. Dat gebeurt in de gemeente Groningen vaker op basis van signalen van bureaus of uit de buurt dat daar iets gebeurt wat niet in de haak is. Dat zou kunnen betekenen dat de woning bewoond wordt door meerdere personen, terwijl dat niet mogelijk is volgens het bestemmingsplan. Soms leidt dat ook tot situaties, waarin er niet alleen vrijwillig een paar mensen extra wonen, maar waar mensen bij elkaar worden gestopt en heel veel huur wordt gevraagd. Op dit moment zien wij dat veel steden, waaronder ook Groningen, nog een vrij lang handhavingstraject moeten inzetten, voordat er echt daadwerkelijk een hele stevige prikkel is voor de eigenaar in kwestie om die situatie te beëindigen. Zodra je aan die financiële kant begint te komen, is het voor de overtreder een veel steviger prikkel om die situatie te beëindigen, dus dat is wat we graag willen gaan doen. Het mooiste daarvan zou, denk ik, ook zijn dat je dat geld ook weer kunt inzetten om extra in te zetten op handhaving, waardoor de pakkans ook weer veel groter wordt. Goed, waar we dat geld voor inzetten, is misschien ook wel aan uw raad en niet aan mij, maar dat lijkt mij zelf wel een goed idee.

01:10:54

Voorzitter: De PVV.

01:10:57

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Ik heb een vraag over deze motie. Wanneer iemand anders een huis koopt en hij of zij heeft het oude huis nog, dan kan je tegenwoordig nog steeds dat huis verhuren voor de tijd, dat je dat huis nog niet verkocht hebt. Dat is een situatie, waar we in 2018 hebben gezeten. Die periode komt weer een keer terug. Het blijft geen verkopersmarkt voor eeuwig natuurlijk. Hoe gaat u dan om met zo een situatie, want in dit geval wordt er dan een boete opgelegd?

01:11:30

De heer Van Niejenhuis: Ik begrijp niet precies wat u bedoelt? Welke situatie?

01:11:33

De heer Ram (PVV): De situatie dat iemand een huis verhuurt, terwijl hij nog een ander huis heeft gekocht en daar gaat wonen. Dat je het oude huis niet kan verkopen.

01:11:47

De heer Van Niejenhuis: Kijk, het gaat ten eerste ook over bepaalde bedragen. Er zijn bij de opkoopbescherming bepaalde bedragen genoemd, dus het geldt niet voor alle huizen. Op het moment dat iemand zijn huis niet kan verkopen en een goed verhaal heeft, waarom hij dat huis niet kan verkopen, dan zullen we daar misschien op een andere manier naar kijken en niet meteen een bestuurlijke boete opleggen. Vooralsnog zien we dat er een aantal mensen – en daarvoor is dit met name bedoeld – anticipeert op het feit dat de gemeente niet snel genoeg kan reageren op die misstand. Zij speculeren op het feit dat de gemeente een jaar lang een handhavingstraject moet doorlopen, voordat die situatie echt kan worden beëindigd en voordat het kan worden afgedwongen. Op dat moment passen zij de situatie aan volgens de regels en kan de gemeente alsnog niet die boete opleggen en is er wel een jaar geld verdiend. Daar moet een einde aan gemaakt worden, aan mensen die doelbewust gebruik maken van een maas in het systeem. Dank voor deze vragen. Dat gaf mij ook de kans om dat nog wat nader toe te lichten. Dan gaan we naar 'Versterken steunpunt huren', motie M 20. Ook over die motie zeggen wij oordeel raad. Wij hebben toevallig vandaag gesproken met het Steunpunt Huren en wij hebben eerder dit jaar ook al besloten om daar extra middelen voor toe te kennen. Dat betekent dat wij het Steunpunt Huren graag willen versterken met een coördinator. Die wordt op dit moment ook gezocht en wij gaan met Steunpunt Huren kijken of we dat probleem over de extra kosten qua energie samen kunnen oplossen. Het Steunpunt Huren zal worden versterkt. Dat is toezegging die wij doen en daarmee is deze motie ook oordeel raad. Motie M 23 van Student en Stad: 'Ons eigen huis'. Ik denk dat de heer Bosch namens Student en Stad terecht aangeeft, dat het goed is om de cijfers te hebben, met name – de wens die u bij Student en Stad leeft – over de onzelfstandige woonruimte. De motie is zo geformuleerd dat wij zeggen, oordeel raad, dat kunnen we organiseren. Wij gaan, en dat is ook teruggekomen in de motie, een soort van strategische woonvoorraadplanning maken. Ik weet nog niet zeker of dit de definitieve naam wordt, maar we willen eind van dit jaar uw raad informeren over een strategische planning van de woonvoorraad en daarmee ook met u in gesprek in relatie tot de grexen die er zijn van de verschillende grote projectontwikkelingen. Samen kijken, wat zou nu in de verschillende segmenten de planning moeten zijn qua woningen die we de komende jaren willen toevoegen. Daar zouden we dit prima in mee kunnen nemen. Die indicator, die monitor, kunnen we meenemen in het meerjarenplan wonen. Dat gaan we dus doen en daarmee is deze motie oordeel raad. Motie M 25 van de Stadspartij gaat over een quickscan voor de nieuwe poort. Die motie moeten wij ontraden. Ik denk dat uw raad ook wel weet dat we al, ik denk, acht jaar een traject doorlopen van wat doen we met de huidige Oosterpoort? Moeten we gaan denken aan een nieuwe faciliteit? We zijn de afgelopen jaren steeds verder met elkaar aan het divergeren geweest. Samen hebben we een keuze gemaakt voor een locatie. We hebben een groot aantal locaties onderzocht en uiteindelijk zijn er drie locaties uitgekomen die we kansrijk achten. Daarvan heeft de raad gezegd, dat gaan we doen aan de zuidzijde van het station. Wij zouden als college willen adviseren om niet terug te stappen in dat proces, maar deze keuze te laten, zoals die is en het één en ander verder uit te werken. Waarbij we natuurlijk wel opmerken als college, dat er altijd nog iets te kiezen

is. Er worden nog investeringsbeslissingen aan deze raad voorgelegd. Daar ligt ook nog een renovatiescenario bij, geloof ik, dus daar kunnen we met elkaar nog een paar keer over gaan praten. Motie M 35, Voorzitter, daarvan is door de heer Lo-A-Njoe gezegd dat er nog een aangepaste versie komt, maar die heb ik nog niet kunnen bekijken, dus ik zou die graag even willen aanhouden. Dan ga ik die straks lezen en dan gaan we kijken, wat voor advies ik daarop kan geven vanuit het college. Dan motie M 38: 'Goed voorbereid de winter in'. Ook die motie is wat ons betreft oordeel raad. Het college is al bezig met een plan van aanpak om tot maatregelen te komen voor energiebesparing op korte termijn en we verwachten dat wij uw raad kort na de zomer daarover kunnen informeren. De verduurzaming op lange termijn is geborgd in allerlei lopende programma's, want dat gaat natuurlijk veel meer over allerlei ingrijpende maatregelen, over verbouw en nieuwbouw. Dan motie M 39 van de PVV. Deze motie leest voor mij, als nieuwbakken wethouder, als een feest der herkenning. Ik heb de afgelopen twee weken gesprekken mogen voeren met de woningbouwcorporaties over de prestatieafspraken. Veel van de zaken die hier in deze motie worden beschreven, zijn ook in die gesprekken aan de orde geweest. Je ziet dat, wat ook wel een stapeling van beleid wordt genoemd, door het Rijk wordt gezien als goede ruimtelijke ordening. Het is dus niet alleen zo dat uw raad zegt per motie, per initiatiefvoorstel, per amendement, we willen dit ook graag nog toevoegen aan het beleid. Ook het Rijk vraagt van de gemeente om heel veel dingen in samenhang te bekijken. Dat is ook wat we doen met die prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties. Ook hier geldt dat we natuurlijk sneller willen, maar daar werken we echt iedere dag aan, via versnellingsstafels en via die prestatieafspraken, dus daar zijn we hard mee bezig. Ik zou positief kunnen oordelen over de motie als het laatste punt, namelijk het maken van een plan van aanpak, ervan af zou kunnen, want alle andere dingen gaan we keihard mee aan de slag. Ik zou alleen niet weer ambtelijke capaciteit willen vrijmaken voor het schrijven van het volgende plan van aanpak. Die zet ik liever in voor het verlenen van vergunningen.

01:17:29

Voorzitter: De PVV.

01:17:31

De heer Ram (PVV): Nog een vraag aan de wethouder, Voorzitter. Als we dat vierde punt schrappen, zou u dan kunnen toezeggen dat u met een brief komt of met een klein verslag van wat er besproken is, wat er uitgekomen is, wat voor knelpunten u bent tegengekomen en wellicht kunt oplossen in samenhang met de woningbouwcorporaties?

01:17:56

De heer Van Niejenhuis: Ik zou u een ander voorstel willen doen, wat op hetzelfde neer komt. Ik meen op 20 september, de exacte datum moet ik u even schuldig blijven, komt er ook een bijeenkomst, waarbij de raad wordt uitgenodigd om met elkaar te praten over die prestatieafspraken. We zouden heel goed op dat moment hier ook even bij stil kunnen staan. Dan zijn we een stap verder in het maken van die prestatieafspraken en dan kan zowel de woningbouwcorporatie, als de huurdersvereniging, als de gemeente uw raad informeren over het proces en waar we nu staan. Dan kunt u ook alle partijen die betrokken zijn bij dit proces hierover bevragen of hier de goede stappen in gezet worden.

01:18:31

De heer Ram (PVV): Dan zou ik graag dat vierde punt willen schrappen uit de motie, Voorzitter. Ik weet niet hoe dat werkt.

01:18:37

Voorzitter: We gaan straks even een rondje doen, welke moties nog in stemming moeten worden gebracht. Ook of u ze eventueel wenst aan te passen, want dat kwam net ook al voorbij.

01:18:48

De heer Van Niejenhuis: Als dat gebeurt, dan is het oordeel raad voor deze motie. Dank daarvoor. Voorzitter, dan ben ik geloof ik bij de laatste motie aangekomen. Dat gaat over motie M 43 en dat is motie 'Woonwensen en behoeften jongeren en studenten'. Als gemeente maken wij al geruime tijd gebruik van het onderzoek van Kenzis. We hebben in het verleden ook zelf onderzoek gedaan, maar dat gaf altijd een iets lagere respons. Als de raad wenst dat de gemeente dit weer zelf gaat doen, dan gaan wij dit zelf doen en zullen we ook kijken of we dingen kunnen doen om de respons te verhogen. Ook deze motie is oordeel raad.

01:19:29

Voorzitter: Dank u zeer. Dan had u ook nog – ja, ook nog een paar andere ook, hoor – motie M 41 tegoe, dus ik geef nog even het woord aan wethouder Wijnja.

01:19:41

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, Voorzitter. Excuses, zat ik weer niet op te letten. Ik had mijn administratie net bijna op orde, maar ik zou nog iets zeggen over de motie 'Hoorzitting aanpak Noordelijke wijken'. Ja, ik zou bijna willen zeggen, dat kunt u gaan organiseren. De raad doet een uitspraak. Volgens mij is het hartstikke goed en als wij daar eventueel iets zouden kunnen doen om te ondersteunen, doen we dat natuurlijk graag. Ik zou zeggen, doe dat vooral.

01:20:16

Voorzitter: Dan komen we bij wethouder Bloemhoff.

01:20:20

Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel, Voorzitter. Het gaat over motie M 16: 'Benut het arbeidspotentieel'. Daarvan is het advies ontraden. Dat heeft te maken met de volgorde der dingen. Er zijn schriftelijke vragen gesteld door de fracties. Die zijn beantwoord en in de tussentijd lag deze motie er al. In het antwoord op de brief hebben we ook uiteengezet, wat we allemaal doen als het gaat om het Werk- en Ontwikkelprogramma, het RMT, Kansrijk Beroep en dat we bezig zijn met een regionale Human Capital-agenda en dat we hierover overleggen met de sociale partners. Wat ik zou willen aanbieden, is dat wij in het najaar weer een raadsessie organiseren over dit thema en we dan nog wat uitgebreider uit de doeken doen wat er allemaal gebeurt. Dan kunt u dan uw oordeel vellen. Mijn advies zou zijn, houd de motie aan en dien deze eventueel later in, maar anders gaan we hem ontraden.

01:21:25

Voorzitter: Dat was het. Dan kom ik bij wethouder Jongman.

01:21:30

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, ik zie een vraag.

01:21:31

Voorzitter: Daar heeft de VVD nog een vraag over.

01:21:33

Mevrouw Jacobs (VVD): Het is een wat technische vragen, want het klopt inderdaad dat uw antwoord er niet was toen wij de motie aan het schrijven waren. Dat was bewust – we hebben de motie inmiddels aangepast – omdat wij moeten nu aangeven wat wij belangrijk vinden voor de begroting van 2023. Als we in december een motie indienen over reserveer geld, dan zegt u, u bent u te laat. Dat was het spanningsveld, waar wij in zaten. Ook, indachtig dat onderzoek, dat wij eigenlijk een heel groot arbeidspotentieel hebben. We dachten, het is misschien wel heel belangrijk om daar extra op in te zetten en om dat optimaal te benutten. Dat was een beetje de volgorde der dingen, die daardoor een beetje door elkaar liep. Hoe komt dat dan nu goed? Als u zegt, dien de motie later in, loop ik dan niet het risico dat u zegt: " U bent te laat, mevrouw Jacobs?"

01:22:21

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, het college heeft het signaal gehoord. Volgens mij deelt het college ook het belang van het inzetten van het onbenut arbeidspotentieel, maar ik weet niet of dat gevolgen moet hebben voor de begroting. Er komen ontzettend veel fondsen op dat gebied onze kant op. Het JTF bijvoorbeeld, wat we willen inzetten. Het MPG. Het gaat meer om hoe organiseren we de doekracht de komende tijd. Het signaal is helder, dat u dit een belangrijk thema vindt. Dat vindt het college ook en zal dat natuurlijk ook meenemen in het najaar als belangrijk onderwerp. Of daar extra geld voor in de begroting moet komen? Ik zie eerder kansen in die fondsen, maar daar kunnen we ook met elkaar in het najaar tijdens die sessie nog over spreken, dus dat zou ik willen aanbieden.

01:23:08

Voorzitter: Dan vergiste ik mij net. Ik wilde het woord geven aan de wethouder Broeksma.

01:23:16

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Drie moties wat mijn portefeuilles betreft, in elk van mijn drie hoofdportefeuilles een motie. Motie één, M 01, begin ik mee: 'Geen vlaktaks'. Advies is oordeel aan de raad. We zien betalen naar gebruik als sturingsmechanisme voor de verduurzaming van mobiliteit. Bij de voorbereiding voor het invoeren van een systeem van betalen naar gebruik vinden wij het wenselijk om rekening te houden met de verschillende regio's in het land, het ruimtegebruik van voertuigen en de vervoersalternatieven. Wij zijn dus voorstander van een variabel tarief bij betalen naar gebruik, waarbij het tarief dan varieert op basis van plaats en tijdstip, dus wat u ook suggereert. Wij werken graag samen met het Rijk aan de uitwerking en hebben in VNG-verband, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, al opgeroepen om het vlakke tarief niet in beton te gieten, maar aan een flexibel systeem te werken met een variabele heffing. Daar zijn ook in het buitenland al legio voorbeelden van. Oslo, Londen en Stockholm gaan ons voor, dus daar kan Nederland achteraan. Wat dit betreft is die vlaktaks voor onze inwoners en onze gebieden geen goed idee en wij spannen ons in VNG-verband om naar een flexibel cq variabel tarief te gaan. Kortom, ik herhaal, oordeel aan de raad, Voorzitter.

01:24:42

De heer Broeksma: Ik kom bij motie M 27, Voorzitter: Eén app met jou'. Ik weet niet op welk liedje dat slaat, maar we doen het er maar mee. Eén nacht met jou, echt waar? Dan kan ik wel raden over welke app dat dan gaat.

01:25:06

De heer Broeksma: Geen app die wij als gemeente ondersteunen. Voorzitter, dank u wel. Mooie zinnen staan in deze motie. Er staan mooie gedachten in en één duidelijke ingang voor de inwoner. Wij zijn al een eind op streek. Een aantal raadsleden van u, namelijk de nieuwe raadsleden, hebben we geïnformeerd over onze applicatie Mijn Groningen. Dat is één gemeentelijke ingang voor een aantal dienstverleningsprocessen, zoals wij die hebben. Wij hopen dat ook uit te rollen en we kijken of het mogelijk is om bijvoorbeeld de Stadjerspas toe te voegen. Dat je een soort mijn Groningen omgeving krijgt, u kent het misschien wel van Mijn Ziggo of Mijn Menzis. Dat je voor de Stadjerspas of voor de laptopregeling in zo een omgeving terecht komt, waar je als inwoner op één manier welkom geheten wordt voor je eigen portal, je eigen gegevens, je eigen vragen en zaken die je kunt regelen. Of het een app voor de telefoon moet worden, zo ver zijn we nog niet. Het is een website mijn groningen.nl en die kun je natuurlijk ook op je telefoon gebruiken, maar het is nog geen app. Eerst willen we dat het werkt. Als u vraagt, één gemeentelijke applicatie voor alle dienstverleningsprocessen, dan moet ik u teleurstellen, dat is niet mogelijk. We hebben meer dan 400 dienstverleningsprocessen. Die kunnen allemaal niet in die app. Er is geen softwarebouwer die dat kan realiseren. Dat is onmogelijk. Voor zover de motie onmogelijk is, kunnen we het niet doen. Voor zover het mogelijk is, doen wij het, Het feit dat wij de nieuwe raadsleden al meegenomen hebben in deze ontwikkeling, suggereert dat wij u willen aanbieden om u in een technische sessie mee te nemen in waar wij mee bezig zijn. U als raad als geheel of de woordvoerders per fractie mee te nemen in, waar wij mee bezig zijn in virtueel Groningen en met Mijn Groningen als uitgangspunt daarin. Onmogelijk als het gaat over alle dienstverleningsprocessen. We doen al wat wij doen en ik zeg toe dat we u mee willen nemen in deze ontwikkeling. Misschien dat u wilt overwegen om daar genoeg mee te nemen, als het gaat over de beantwoording van deze motie.

01:27:47

De heer Broeksma: Tot slot de motie M 37, Voorzitter, 'Een Groningse Energiedag'. We hebben een aantal monitors. Is de CO2-monitor nu een landelijk iets? Nee, dat is echt iets van Groningen, waarin wij monitoren hoe het staat met de verlaging van de CO2-uitstoot richting die CO2-neutraal in 2035, waar we op weg naar toe zijn. Als de suggestie van deze motie – en dat is het – een 'groene verantwoordingsdag' is, waarin we de verduurzaming van uw huishouden, onze gemeente, onze stad en onze dorpen centraal zetten als een soort stimulans, als een soort waar staan we nu en moet er een tandje bij – het antwoord zal ja zijn – en hoe dan, waarop mensen met elkaar in contact gebracht kunnen worden, gestimuleerd worden en geïnspireerd raken, zo een dag organiseren wij graag. Ik wil graag met uw raad in gesprek of met een afvaardiging van uw raad in gesprek hoe zo een dag eruit zou moeten zien en hoe we deze motie moet interpreteren. Ik suggereer dat de drie indieners misschien degenen zouden kunnen zijn die eerst maar eens in zo een klein comité met ons kunnen gaan brainstormen over hoe zo een dag eruit zou moeten zien. We hebben daar geen budget voor, maar u als raad gaat erover en het gaat niet over wereldbedragen.

We denken ook oordeel raad te kunnen geven over motie M 37. Tot zover, Voorzitter, mijn moties.

01:29:26

Voorzitter: Dan kom ik bij wethouder Molema.

01:29:33

Mevrouw Molema: Dank u wel. U heeft in uw bijdrage en in de moties mijn hele portefeuille geraakt en een deel zit ook in dwarsverband met waar de burgemeester zo meteen op ingaat. De eerste waar ik inga, is de motie M 09: 'Groningen uitgevapt'. Het is misschien wel goed om ermee te beginnen, dat vaper in dezelfde categorie valt als e-sigaretten en dat het ook dezelfde status heeft als gewone sigaretten in alle preventieakkoorden, landelijke akkoorden en in de Rookvrije Generatie. Op zichzelf is het niet zo, dat het een bijzondere status heeft of nog niet wordt gezien rondom roken. Wij geven het oordeel aan de raad mee als advies, waarbij we nog wel een aantal kanttekeningen willen maken. Als we kijken naar dictumpunt één en twee, dan zijn die prima. Volgens mij is het op dit moment al onderdeel van het lokaal preventieakkoord en van de Rookvrije Generatie. Als we kijken naar punt drie en vier, dan zit er ook rondom handhaving een deel in, waar wij als gemeente niet over gaan. Daar gaat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit over. Als wij de motie zo mogen interpreteren, dat u bedoelt dat we ons inzetten voor het onderdeel preventie, dan zijn we daar positief over. Echter, als u de motie echt letterlijk bedoeld, zoals het er nu staat, dan zit het wat anders. Het laatste punt wat ik u mee zou willen geven, gaat over aandacht besteden ook in het overleg met het onderwijs. Alle akkoorden die er zijn, worden overlegd met het onderwijs. Mijn collega gaat regelmatig bij de schoolbesturen ontzettend veel thema's bespreken. Wat we kunnen doen, is het meenemen in het reguliere overleg op het moment dat we het hebben over preventie, maar niet als apart thema. Het komt daar wel aan bod, alleen niet separaat. Dat was de eerste. Dan de tweede motie M 18: 'Huiselijk geweld en kindermishandeling preventiever en zonder wachtlijst aanpakken'. Het is terecht dat u daar aandacht voor vraagt, als raad. Toevallig, nadat deze motie online stond, kregen we toevallig de cijfers binnen van Veilig Thuis. We zien dat de wachtlijst wel afneemt en dat is natuurlijk heel fijn, maar aan de andere kant is het ook terecht dat u als raad zegt, iedereen die op de wachtlijst staat, is er één te veel en we willen daar toch als raad goed bij betrokken worden. We geven mee, oordeel aan de raad, met de opmerking dat we er positief tegenaan kijken om ook regelmatig met de raad in gesprek te gaan over huiselijk geweld en kindermishandeling en wat we daarin doen. Nu moet ik er ook bij zeggen, er is in het verleden ook echt al ontzettend veel op ingezet. Als we daar straks op terugkomen, dan zult u ook zien dat terug te zien is in de cijfers, dat het ook daadwerkelijk effect heeft. Dat komt te zijner tijd wel, als we twee keer per jaar met u dat gesprek aangaan. Dan even kijken: 'Maximaliseren inzet Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG)', motie M 32. De Ondersteuning Jeugd en Gezin doen we al en we waren ook al van plan om in relatie tot Samen ook weer een rondje te maken met de huisartsen. Het is nog positiever dan wat in de motie staat; 68 procent van de huisartspraktijken heeft op dit moment ook al een Ondersteuner Jeugd en Gezin, dus het gaat de goede kant op. We kunnen ze niet dwingen, dat wil ik ook meegeven, maar uiteindelijk hebben we er samen ook echt belang bij dat het zo veel mogelijk wordt ingezet. Ook daar zien we dat WIJ in Groningen de afgelopen jaren alle huisartsen al benaderd heeft. Er zijn een aantal die op dit moment nog geen behoefte

hebben, maar die worden dus nog een keer benaderd, in relatie tot Samen. Het sluit goed aan bij de plannen die we al hebben, dus de inzet is wel om alle huisartsen daarvan te voorzien. Ook voor deze motie geven we het advies mee, oordeel aan de raad.

01:33:35

Mevrouw Molema: Dan 'Een Groningse LHBTI+ monitor'. Volgens mij zeg ik het nu goed. Dat is een ander, ontzettend sympathiek, voorstel. Ik snap ook heel goed waarom jullie dit willen, alleen we hebben hier echt een heel erg beperkt budget voor. In één van de bijdragen, werd hier ook al op ingegaan. We kiezen echt heel erg bewust voor het inzetten op activiteiten en op beleid en niet op monitoren. Dat zouden we heel graag willen, maar dat past op dit moment niet binnen het budget. Op het moment dat we dat zouden doen, houdt het ook in dat we volgend jaar bijna geen activiteiten kunnen doen. Daarmee geven wij ook het advies om, zoals die nu geformuleerd staat, de motie te ontraden. Ik zou u echter daar wel een ander aanbod willen doen. Wat we kunnen doen – er werd ook verwezen naar een landelijke monitor – is dat we ook eens zouden kunnen kijken, naar wat ligt er nu en uitvragen bij verschillende partijen. Wat is er nog meer aan onderzoek de afgelopen periode gedaan, wat betrekking kan hebben op Groningen? Dan wil ik niet zeggen dat het allemaal exact over Groningen gaat, maar dat we wel eens met de raad in gesprek kunnen gaan over wat is er aan informatie om inzicht te geven in de acceptatiesituatie en vanaf daar ook het gesprek te voeren. Ons advies is dus om echt in te blijven zetten op activiteiten de komende periode, met het budget dat we daarvoor hebben. Dan Shelter City, motie M 36.

01:35:01

Voorzitter: D66.

01:35:05

De heer Rustebiel (D66): Dank u. We hebben natuurlijk allemaal het Roze Stembusakkoord getekend en vinden dit soort dingen allemaal ontzettend belangrijk. De gemeente geeft elk jaar meer dan een miljard euro uit, dus het is in die zin ook een keuze die het college dit najaar kan maken om te zeggen, wij vinden de acceptatie van deze gemeenschap, die onder druk staat, zo belangrijk dat wij daar een paar centen voor opzij zetten. Zoveel geld gaat het niet kosten. Het is ook een keuze die gemaakt kan worden, omdat iedereen het hier belangrijk vindt. Dat wilde ik er nog even aan toevoegen en verder ga ik nog even nadenken over wat u gezegd heeft.

01:35:39

Mevrouw Molema: Dat is de keuze die je als raad moet maken. De opdracht, zoals die nu geformuleerd is, is dat het uit het bestaande budget moet. Dan kan ik niet anders dan zeggen, dat budget is zo beperkt en dat kunnen we beter uitgeven aan activiteiten. Welke afwegingen er straks bij een begroting worden gemaakt, daar gaat u als raad over. Dan de laatste Shelter City. Mooi dat u daar weer aandacht voor vraagt, want door corona is dat inderdaad op een gegeven moment wat on-hold komen te staan en op een gegeven moment zijn de budgetten ook gestopt. Zoals de motie nu geformuleerd is, kunnen wij hier prima mee uit de voeten en ook het gesprek aangaan met de partijen die eerder al betrokken waren bij de organisatie. Het is natuurlijk wel zo, op het moment dat je dit organiseert, kun je dat niet als gemeente alleen doen en heb je echt andere partijen nodig die ook een stuk van de uitvoering op zich nemen. Wat dat betreft, de wijze waarop de

motie geformuleerd is, kunnen wij het oordeel aan de raad meegeven en zijn we daar positief over. Dan één klein puntje, het budget is niet helemaal verdwenen. Er was op een gegeven moment ontzettend veel voorbereid en alles was al gereserveerd en toen kwam corona, dus het is niet zo dat alles voor niets gedaan was, maar dan weet u dat. Dat waren mijn moties.

01:36:55

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij wethouder Jongman.

01:36:59

Mevrouw Jongman: Dank u wel, Voorzitter. Er was eerst nog een vraag uit uw raad over de Stichting Bewegen is Goud in De Wijert. Ik heb u al eerder aangegeven, of in ieder geval aan de vorige raad, dat wij al in oktober ambtelijk contact met deze groep over gehad hebben. Daar is aangegeven, dat vanuit de gemeente de focus ligt qua uitbreiding van capaciteit op de oostkant van de gemeente en op de westkant van de gemeente, omdat daar de grootste groei van inwoners is. In De Wijert is sportzaal De Wiardt gerealiseerd en al eerder sporthal Europapark. Over dat thema heeft u als raad van de stichting ook een presentatie gekregen door middel van een burgeragendering. Volgens mij was dat afgelopen december of begin januari – ik weet het niet exact meer – en daar hebben ze ook hun plannen aan uw raad gepresenteerd. Dat is wat ik voor dit moment daarover aan u als antwoord kan geven. Dan ga ik door naar de moties. Ik begin bij motie M 08: 'Meer geld naar sportaccommodaties'. In de constatering staat, dat er heel veel geld is overgebleven. Ik wilde even aangeven dat het in een breder pakket zit. In 2021 was de coronacrisis nog steeds volop aanwezig en de effecten als gevolg van corona lopen als een rode draad door allerlei afwijkingen in de rekening heen, in zowel beleid als in financiën. Per saldo, als je al die corona-effecten optelt, kom je tot een positief resultaat van 20,4 miljoen euro, waarvan u één komma negen er nu even uittrekt. In deze motie snap ik dat het sec vanuit sport een ontzettend sympathiek voorstel is, maar ik wil er wel even op wijzen dat in de bestemmingsvoorstellen ook een voorstel is opgenomen om 462.000 euro en 34.000 euro weer toe te voegen aan het co-investeringsfonds. Bij het vaststellen van de begroting van 2022 is er ook aangegeven om vanaf 2023 structureel extra 200.000 euro beschikbaar te stellen voor de kapitaallasten van de sportaccommodaties. Plus, dat er vanuit het coalitieakkoord ook extra middelen beschikbaar worden gesteld voor uitbreiding sportparken. Waarover uiteraard nog een besluit moet worden genomen, waar waartoe wel voorstellen zullen komen. We zetten dus al meer middelen in, maar daarnaast is uw motie ook technisch niet mogelijk, zoals die geformuleerd staat. Ik wil de motie op deze wijze ook ontraden. Motie M 10: 'Iedereen een maatschappelijke diensttijd'. Ook eerder is dit thema in uw raad gepasseerd en ook een ontzettend sympathiek thema. Al eerder hebben we daar een start mee gemaakt naar aanleiding van de motie van de ChristenUnie en we hebben u daarover in november ook een brief gestuurd met de stand van zaken. In die brief in november hebt u ook ingestemd met het voorbereiden van een coördinatiepunt voor projecten die vallen onder die maatschappelijke diensttijd en dat moet dan worden opgeleverd aan het eind van 2022. Ook in het nieuwe regeerakkoord staan een aantal punten. Zij willen dat ook voortzetten en verder vormgeven en meer samenwerken met scholen en gemeenten. Die verdere ontwikkelingen vanuit het Rijk wachten we af. Vervolgens zijn we lokaal al heel erg actief, ook met de projectgroep die allerlei dingen aan het doen is, zoals bijvoorbeeld een

coördinatiepunt. We hebben heel veel contact hiermee en we gaan na de zomer ook weer bijeenkomsten beleggen. Hoe we dat precies gaan vormgeven, willen we ook weer in overleg doen met jongeren. Daar hebben we ook al eerder bijeenkomsten over gehad. We hebben ons ook voorgenomen om, daar waar het past, de maatschappelijke diensttijd te blijven ondersteunen en een concreet plan te ontwikkelen hoe we die gemeentelijke rol verder kunnen verankeren. Uw vraagpunt, zelf organiseren van die maatschappelijke diensttijd, is ook een taak van het Rijk. We wachten waar het Rijk mee komt. Voor dat helemaal voor iedereen verplicht instellen, hebben we geen budget en ook geen ambtelijke capaciteit. Echter, ondertussen zijn we al bijna tweeënhalve jaar heel hard bezig om waar mogelijk het te stimuleren en te faciliteren. Daarom is het advies ontraden, want we zijn daar al heel druk mee bezig.

01:41:21

Voorzitter: CDA.

01:41:28

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, alle lof voor wat er al gebeurt, ook voor de ambtenaren en de coördinatie die op dit punt al gebeurt. In het regeerakkoord staat natuurlijk nu ook wat opgeschreven over die maatschappelijke diensttijd en uw partij en mijn partij zouden dat ook graag als een dienstplicht zien. Zouden we niet bij het Rijk kunnen aangeven, dat Groningen een soort proeftuin wil zijn, omdat we die samenhang soms missen en juist willen dat jongeren in aanraking komen met dat vrijwilligerswerk. Een proeftuin, waar we kijken wat doet dat nu, als je elke jongere zo een maatschappelijke diensttijd gunt.

01:42:21

Mevrouw Jongman: Ik snap wat u naartoe wilt, want daar hebben we landelijk elkaar natuurlijk gevonden, maar ik denk dat het heel erg lastig is, om wat landelijk bedacht is helemaal lokaal op onze schouders te leggen, los van het feit wat we al doen. Wat ik u wel wil toezeggen, is om te kijken hoe we in die contacten die we hebben met het Rijk – en die zijn er best vaak en veelvuldig – misschien iets proactiever kunnen zeggen, kijk naar ons en wij doen graag mee. Ik wil de het ook niet te groot maken, dat we dit ineens nu allemaal gaan doen, want dat betekent ook iets voor de ambtelijke capaciteit en de middelen die we hebben. Ik ben het echter helemaal met u eens. Elke jongere die we kunnen bereiken op deze wijze en die positief in het leven komt te staan, daar ben ik ben ik helemaal voor. In die zin ontraden we de motie, maar de intentie die u uitspreekt wil ik zeker meenemen.

01:43:08

Mevrouw Jongman: Dan de motie M 24: 'Huppie huppie in Groningen is mijn cluppie'. Weer geweldig bedacht. Even kijken, hoor. Zoals al aangegeven, staat ook verwoord in deze motie, gaan we inderdaad nieuw capaciteitsonderzoek doen. Dat staat gepland staat in de loop van '23, maar in het westen van onze gemeente zijn we daar al wat proactiever mee aan de slag. Zoals u het verwoord hebt in uw motie, kunnen we inderdaad oordeel raad doen. Wij willen wel in gesprek met de ACLO om te kijken, hoe we in gezamenlijkheid die capaciteitsvraagstukken naast elkaar kunnen leggen. Ik hecht er wel aan om erbij te benoemen, dat mocht er een probleem zijn, dat wij dat als gemeente voor de ACLO niet op kunnen lossen. Dat is hun eigen bevoegdheid en manier om daar besluiten over te nemen, evenals zij dat ook niet voor ons zullen doen. Om die vraagstukken naast elkaar te leggen, kunnen we ons goed voorstellen, dus oordeel raad wat ons betreft. Dan naar motie M 29

over aardgas. In dit geval is het advies ontraden, want de motie is in die zin overbodig, want op één juni jongstleden heeft de raad al unaniem uitgesproken dat de gaswinning in 2023 moet stoppen en zoals in die motie gevraagd, brengen wij dat nadrukkelijk samen met de regio – laten we dat vooral samen blijven doen – onder de aandacht van de regering. In die zin is dat al door uw raad bekrachtigd en aangegeven. Dan nog motie M 30 over Sportpark Corpus.

01:44:47

De heer Ram (PVV): Voorzitter?

01:44:50

Voorzitter: Gaat uw gang.

01:44:53

De heer Ram (PVV): Ik heb deze motie ingediend, omdat dit onder druk staat door de nieuwe geopolitieke ontwikkelingen. Zelfs in de Provinciale Staten hebben ze daar al een motie over ingediend. Er is een situatie, waarin aan het eind van het jaar wel degelijk extra miljarden kuub uit het Groninger veld gehaald kunnen worden. De minister van Klimaat geeft heel duidelijk aan dat dit een mogelijkheid is. Als laatste middel, maar wel een mogelijkheid. Ik zou toch graag van het college willen horen, hoe ze ertegen aankijken, als dat gebeurt.

01:45:32

Mevrouw Jongman: Volgens mij heb ik u daar gisteren ook nog een dagmail over verzonden, hoe dat wijzigingsbesluit eruitziet. Namelijk, dat door de geopolitieke ontwikkelingen die er zijn, het wellicht mogelijk is -- De afbouw blijft staan. Dat heeft de staatssecretaris ook uitgesproken. De staatssecretaris had sneller willen afbouwen, maar kan door de geopolitieke ontwikkelingen iets minder snel afbouwen. Dit is de hele korte samenvatting van heel veel technische informatie, maar de afbouw na 2023 blijft bestaan. Ik zou deze motie nog steeds willen ontraden, omdat wij op deze wijze nog steeds aan de regering blijven aangeven, dat wij op weg zijn naar het stoppen van de gaswinning in 2023.

01:46:22

De heer Ram (PVV): De vraag is niet beantwoord, Voorzitter. Ik hoor een verwijzing naar een technische verhandeling in de dagmail. Waar het mij om gaat, is: wat vindt het college ervan, als dat gebeurt? Wat gaat het college doen, als dat gebeurt?

01:46:38

Mevrouw Jongman: Volgens mij hebben wij geprobeerd u dat heel duidelijk uit te leggen ook in de dagmail, dus wellicht jammer dat die u nog niet bereikt heeft. Wij volgen daarin wel de staatssecretaris en zoals hij het verwoordt heeft. Hij heeft het inderdaad verwoord als 'laatste redmiddel', omdat hij in die hele afweging niet anders kan op dit moment. Hij spreekt nog steeds uit, wij gaan stoppen met de gaswinning in Groningen. Daar volgen wij de staatssecretaris in, ook in gezamenlijkheid met de andere gemeenten.

01:47:10

Mevrouw Jongman: Dan ga ik door naar motie M 30. Helaas valt weer het woord dagmail. Niet om me er met een jantje-van-leiden van af te maken, maar om daadwerkelijk aan te geven, dat ik u in de dagmail van vijf juli geïnformeerd heb over de druk op Sportpark Corpus den Hoorn en dat we gestart zijn met het voeren van gesprekken met alle gebruikers over de capaciteit, nu en in de toekomst. Dan gaat het over hockey, voetbal, honkbal, rugby,

wielerbaan en FC Groningen. We gaan de komende tijd dat goed in kaart brengen. We gaan met iedereen in overleg en gesprek en kijken naar het gebruik. Dat betekent dat we, als helder is wat de situatie is, ook gaan kijken naar de gewenste oplossingsrichting. Dat is dan het vertrekpunt voor een capaciteitsonderzoek en ik zal u in het najaar daarover informeren, dus ontraden.

01:48:07

Voorzitter: Stadspartij.

01:48:10

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Voorzitter, even een klein puntje van orde, denk ik. Ik hoor de wethouder nu twee keer aangeven aan een raadslid, dat zij informatie heeft verstrekt in de dagmail. Dat is een informatiebulletin voor de raadsleden, iets wat wij dagelijks tot ons krijgen. Deze vergadering wordt openbaar uitgezonden. De kijkers thuis hebben geen flauw benul wat er in de dagmail staat, dus ik denk dat het heel goed is dat het college uitleg geeft naar aanleiding van de moties. Al stond iets in de dagmail, want ik denk dat de kijkers thuis of de luisteraars anders helemaal niet begrijpen, waar wij het over hebben.

01:48:52

Voorzitter: Wethouder.

01:48:57

Mevrouw Jongman: Volgens mij heb ik ook zojuist geduid wat in die dagmail stond, dus ik snap de oproep niet helemaal. Ik wil dat best nog wel eens herhalen, maar ik weet niet of dat de bedoeling is van de voorzitter. Ik snap uw punt, maar volgens mij heb ik aangegeven wat in die dagmail staat en juist beoogd om met deze uitleg ook tegemoet te komen aan de kijkers thuis.

01:49:18

Voorzitter: Dank u zeer. Wethouder Eikenaar.

01:49:23

De heer Eikenaar: Dank u, Voorzitter. Een kort oordeel over de motie M 40: 'Behoud middelen collectieve zorgverzekering voor de doelgroep'. Daar hebben we vorige week in het vragenuurtje vrij uitgebreid over gesproken en daar kan ik grotendeels naar verwijzen. Het oordeel is aan de raad, wat ons betreft. Het sluit goed aan bij de visie van het college. We zullen, zoals vorige week ook gewisseld, een plan van aanpak opstellen, waarin we aangeven hoe we de vrijgekomen middelen in 2023 zullen besteden aan de doelgroep. De financiële consequenties daarvan zullen terugkomen in de begroting. Dan was ik het kortst van allemaal, volgens mij.

01:50:08

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik even naar meneer Sietsma voor het voorzitten van het laatste onderdeel.

01:50:14

Burgemeester Schuiling: Het gaat over een aantal moties op het terrein van de openbare orde en veiligheid. Motie onder zes, getiteld: 'Drugscntroles als vergunningsvoorwaarden'. Daarin wordt u gevraagd om de organisatoren van evenementen meer te betrekken bij de

drugscontroles. Op dat punt kan ik u meedelen dat dat ook al gebeurt. Wij kijken natuurlijk bij grote evenementen welke voorwaarden we daaraan verbinden en dit is daar ook een standaardonderdeel van. Wij zijn ook altijd aanwezig bij de grote evenementen. Een aantal van u heeft dat ook fysiek mogen waarnemen, tijdens Guns N' Roses en allerlei andere concerten, waarvan ik gelukkig de namen alweer helemaal vergeten ben. Wij checken dan ook wat gebeurt er nu precies, hoeveel toegangspoorten zijn er en wordt serieus gekeken naar het aantal bezoekers en de capaciteit die op dat moment beschikbaar is. Iets anders is, dat wij wel – volgens mij is dat begin september gepland – een bijeenkomst hebben om weer de actualiteit door te nemen rondom dit fenomeen en dan ook de gedachtegang die in deze motie is verwoord bij zullen betrekken. Met andere woorden, zoals die nu geformuleerd is, moet ik ontraden, want dit doen we al. Aan de andere kant begrijp ik ook heel goed, waar u op duidt en daar zullen we natuurlijk bij die bijeenkomst ook aandacht voor hebben.

01:52:05

Voorzitter: Ik zie een vraag bij de heer de Haan.

01:52:07

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, 'dat doen we al' vind ik ergens toch wat te gemakkelijk. Dertien augustus hebben we bijvoorbeeld weer Paradigm. Wellicht gaan een aantal raadsleden er ook naartoe. Nu, hartstikke gezellig. Echter, als je naar zo een festival als Paradigm kijkt – niet gemeen bedoeld – wordt daar ongelooflijk veel drugs gebruikt. Dan vind ik het goed dat we dan kijken -- Nee, wordt er geschud. Jazeker, wel, mevrouw Hillekens. Ja, zeker wel.

01:52:42

De heer De Haan (CDA): Dat kan het best zijn dat de gemeente dan zegt, er wordt daar goed gecontroleerd. Dan vraag ik me toch af, op welke manier wordt er dan gecontroleerd? De Partij voor Dieren heb ik iets horen zeggen over laten we in de vergunningsvoorwaarden gaan opnemen dat evenementen ook vegetarisch eten moeten aanbieden. Allemaal hartstikke goed, maar waarom kunnen we niet op drugsgebruik echt wat stappen zetten? Het is gewoon de waarheid. Als je naar dat soort festivals kijkt, worden er heel veel drugs gebruikt.

01:53:13

Voorzitter: Burgemeester.

01:53:16

Burgemeester Schuiling: Ik weet niet of dat zo is, maar ik heb wel een beeld bij wat u zegt. U moet wel even een paar dingen, denk ik, beseffen. De organisator van een evenement wordt verantwoordelijk gehouden voor de veiligheid op het terrein. Daar hoort dus ook de toegangscntrole bij. Als je nu 50.000 mensen wil controleren met anderhalf toegangspoortje en één beveiligder erbij, dan kunnen aan bij de vergunningsvoorwaarden natuurlijk al zien, dat dit helemaal niets gaat worden. Er kom nog een aspect bij. Een pilletje is vrij makkelijk te verbergen. Twee pilletjes ook. Op het moment dat wij zien, dat er op het evenemententerrein of in de directe omgeving allerlei gedrag is wat waarschijnlijk gerelateerd is aan het gebruik van drugs of alcohol of anderszins, dan grijpen we in. Dat kan betekenen dat iemand nooit meer terugkomt binnen onze gemeentegrenzen. Het kan ook

zijn dat we onmiddellijk ingrijpen. Misschien is het voor u ook wel een keer interessant om mee te gaan naar een evenement, want tijdens wordt er ook ingezoomd op een aantal hoeken, waar misschien wel iets aan de hand is. Er zijn hele professionele uitlezers van camera's die daar op letten. Zij zien aan bepaalde gedragingen, wat gebeurt er nu op het festivalterrein. Op het moment dat we wat signaleren, wordt er op geacteerd. Daar wordt met de organisator na afloop ook over gesproken. Op het moment dat wij zeggen, dit had je beloofd en dit is er gebeurd, maar we konden op dat moment misschien om wat voor reden dan ook niet ingrijpen, heeft dat natuurlijk consequenties voor de volgende keer. Misschien is het goed om dat aspect nog even mee te nemen bij die bijeenkomst. Echter, als u zegt, het is een beetje 'laissez fair' – om een beetje neoliberaal uitgangspunt te gebruiken, waarvan ik net vanavond heb geleerd dat het CDA zich daar zeer wel bij thuis voelt – dan is het dat dus absoluut niet zo. Integendeel -

01:55:22

Voorzitter: Ik zie dat de heer De Haan heel graag een keer meegaat. Gaat u verder.

01:55:26

Burgemeester Schuiling: Dan kom ik bij de motie onder zeven. Dat gaat over de jaarlijkse drugscampagne. Volgens mij kom ik daar de Partij voor het Noorden en het CDA als indieners nog veel meer tegemoet, dan men zelfs maar in hun stoutste dromen – met of zonder pilletje – had kunnen dromen, want wij gaan namelijk veel verder. Ik heb gisteren overleg gehad met de universiteit en de Hanzehogeschool. Bovendien hebben wij overleg met de kennissteden, dus waar universiteiten, hogescholen, enzovoorts zijn gevestigd, omdat wij zorgen hebben over niet alleen het gebruik van drugs, maar ook over het gebruik van alcohol en over grensoverschrijdend gedrag. Het is dus veel breder. Waar we aan denken, is dat wij samen iemand aanstellen die de best-practices uit ons land gaat ophalen. Daar zit het Trimbos-instituut al bij. We hebben daar al eerder een keer over gesproken, ook naar aanleiding van een interventie van de SP. Toen hebben we ook gezegd, laten we een aantal stappen zetten en laten we er ook professionele partijen met betrekking tot gedragsbeïnvloeding bij betrekken en dat gebeurt ook. Wat u voorstelt, gebeurt al en beter. Ik denk dat we op die bijeenkomst dit weer moeten actualiseren en dat ik daar ook de toezegging die ik aan de raad heb gedaan, tot uitdrukking breng.

01:57:08

Voorzitter: Meneer De Haan.

01:57:10

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik heb in de wandelgangen al wat gehoord over de resultaten van het rioolwateronderzoek. Volgens mij gaan die cijfers er niet om liegen. Dan is mijn vraag wel, wat wordt er vervolgens vanuit het college met die cijfers gedaan? In die motie staan ook de maatschappelijke gevolgen van die drugs beschreven. Kunt u daar een soort van campagnemoment – of hoe je het ook maar noemt – van maken om Groningers echt ook op het hart te drukken van kijk, zoveel wordt er gebruikt en dit zijn de gevolgen van al dat drugsgebruik in onze gemeente?

01:57:55

Burgemeester Schuiling: Ja, maar dat is daar natuurlijk zeker onderdeel van. Ik neem dezelfde maatschappelijke trend waar, die u ook waarneemt. Namelijk dat heel veel mensen

het volstrekt normaal vinden om drugs te gebruiken, wat abnormaal is. Ik zie ook de scootertjes door deze stad rijden. Ik zie ook de prijslijsten die in verschillende huizen hangen, dus in die zin delen we de zorg daarover. Ik heb echter niet de illusie dat we er zijn met één keer zeggen: jongens, let ook, dit is gevaarlijk. Sterker nog, op dit moment wordt er een reclamecampagne gevoerd, drink niet. Tegen ouders wordt gezegd in reclamecampagnes, zorg ervoor dat je kind niet voor zijn achttiende met alcohol in aanraking komt. Dat vind ik een tamelijk stomme campagne, want de hersenontwikkeling van kinderen gaat door tot hun vierentwintigste. Je moet voor je vierentwintigste niet drinken, anders mis je dus precies een paar emotionele vaardigheden die nodig zijn, als je later op goede wijze je beroep wil uitoefenen. Kennelijk moeten we daar heel voorzichtig mee zijn om dat tegenwoordig te zeggen. Zo idioot is het langzamerhand in dit land geworden. Dan ben ik bij motie M 21: 'Verbeteren leefbaarheid en veiligheid in wijken en buurten'. Er werden wat opmerkingen gemaakt, onder andere door de PVV, over Rotterdam. Wij hebben recent een convenant ondertekend met een aantal manifestwijken, juist op dit punt. Dat was geïnspireerd onder andere door Rotterdam-Zuid. Dat is in Schiedam gebeurd. Daar is ook bekendheid aan gegeven. Ik zal het woord 'dagmail' natuurlijk nu niet gebruiken, maar ook anderszins wel. Wij laten ons daardoor inspireren. Hoe precies de verhoudingen liggen tussen aan de voorkant werken en aan de achterkant zullen we ook zeker belichten in de bijeenkomst die we nog tegoed hebben. Dan hebben we de laatste motie en volgens mij hebben we dan alle moties gehad. Dat is de motie onder 28: 'Er gaat niets boven veiligheid'. Dat is ook zo natuurlijk. Op dit moment vinden, met een aantal van degenen onder u die dat willen, gesprekken plaats over hoe u tegen cameratoezicht aankijkt. We hebben ook beloofd daarover te rapporteren. Dat zal in die bijeenkomst ook gebeuren en dat is dus ook het moment om te kijken, hoe we met dit vraagstuk verder willen. Wat dat aangaat komt de motie, wat mij betreft, een beetje prematuur, want we komen daar nog over te spreken. We hebben een goed voorbereid gesprek daarover met elkaar. Onderzoekers zullen dan ook rapporteren daarover en dan moeten we ook de vervolgstappen met elkaar onder ogen zien. Zo kijk ik tegen het proces aan.

02:01:17

Voorzitter: Meneer Ram.

02:01:19

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Bedankt voor de toelichting van de burgemeester. De motie behelst meer dan alleen cameratoezicht. Ook op basis van de problematiek die wordt geschetst door het onderzoek van meer dan 3.000 jongeren die mogelijk in de drugswereld terecht gaan komen. Ja, wat ons betreft zou er toch een extra intensivering plaats moeten vinden om dat tegen te gaan. Een pact van Groningen, om het zo maar te zeggen. Hoe kijkt u daartegenaan?

02:01:52

Burgemeester Schuiling: Dat klopt, maar we hebben er wel een ordentelijke manier van gesprek over georganiseerd, waarbij we ook de wat bredere aspecten bekijken. Ik wil ook die discussie wel graag een kans geven. Ik zie wat hier staat. Dat gesprek gaan we ook voeren bij het begin van het politieke jaar. Dan zijn de onderzoekers klaar en dan kunt u ook nog inbrengen van daar en daar heb ik nog verder behoefte aan. Dat komt er dus aan.

02:02:19

Voorzitter: Meneer Ram.

02:02:20

De heer Ram (PVV): Is er dan tijdens de discussie ook ruimte voor dit soort zaken als wapenhandel en drugshandel? Niet alleen het cameratoezicht, want dan is het debat vrij eng. Ik wil graag het debat ook in de volle breedte kunnen voeren.

02:02:35

Burgemeester Schuiling: Ja, dat is de opzet. U bent natuurlijk nog niet in de gelegenheid geweest om zo een bijeenkomst te volgen, maar het begint met wat is de stand van zaken op dit moment rond de veiligheid in Groningen? Daar wordt dus ook het wapenbezit onder jongeren besproken. De acties om messen in te leveren, gaan we daarmee door? Wat heeft het opgeleverd? U krijgt u daar een totaalplaatje. Welke middelen hebben we? Dan die middelen weer uitgesplitst naar de zorgkant. Wat kun je aan de preventie doen? Als we het constateren, hoe kijken we er dan naar? Vervolgens welke middelen hebben we om ook aan die voorkant te komen? Ik moet u zeggen, met het incident van afgelopen zaterdag, waar u ook aan refereerde, was ik blij dat we die camera's in de omgeving van de Folklingestraat hadden geplaatst, want dat gaat ons enorm helpen.

02:03:32

Voorzitter: U bent erdoorheen? Dan u kunt u weer verder. Oh, nee. Ik zie nog een vraag, mevrouw Goodijk.

02:03:41

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank je wel, Voorzitter. Ik vroeg me af of de burgemeester ook nog zijn licht kan laten schijnen over de motie van het Nachtstadhuis.

02:03:50

Voorzitter: Ja, het Nachtstadhuis, dan moet ik even kijken welk nummer dat ook alweer had?

02:03:55

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Tweeëntwintig.

02:03:56

Burgemeester Schuiling: Tweeëntwintig. Ten aanzien van het Nachtstadhuis moet ik de motie in deze vorm ontraden. Dat heeft met het volgende te maken. We lopen ook samen op om te kijken, hoe ziet het Nachtstadhuis eruit en hoe zou dat vorm kunnen krijgen. Een aantal van de opmerkingen die de heer Bosch heeft gemaakt, zijn op zich natuurlijk terecht, maar de locatie waar we het willen doen, de hele inrichting van het pand, de exploitatie daarvan en of we wel of niet met een aantal stromen tegelijkertijd kunnen werken. Bijvoorbeeld iemand die iets heel ernstigs is overkomen of iemand die iets wil melden, dat zijn totaal verschillende categorieën. Dat zijn we op dit moment allemaal aan het uitvogelen. Echter, ook als we dat willen, wat gaat het dan kosten. Wat u in deze motie een beetje doet, is dat u alvast een vooruitloopt op de uitkomsten van die discussie die we nog met elkaar te voeren hebben. We zijn nog niet klaar en dat is de reden dat ik zeg, ik vind de motie op dit moment prematuur. Dat betekent dat ik de motie ontraad, maar wel met de wetenschap dat we er nog over komen te spreken.

02:05:20

Voorzitter: Dank u wel, dan zijn we er doorheen.

02:05:24

Voorzitter: Dat betekent volgens mij voor de orde van de vergadering, dat ik u wil voorstellen dat we even een kwartier de benen strekken.

02:05:30

De heer Van Niejenhuis: Voorzitter?

02:05:30

Voorzitter: Het college is te lang aan het woord geweest. Ik kom zo bij u. Het college is te lang aan het woord geweest. Daarmee hebben we volgens mij ontzettend veel tijd gewonnen, wat u in de gelegenheid stelt om in de pauze even te kijken of u de motie ook in stemming wilt brengen of niet of wilt u de motie eventueel nog aanpassen. Er zijn nog een paar vragen over. Dan kunt u ook nog even aangeven, ik wil de motie op deze wijze redigeren. Dat gold in het bijzonder nog voor een motie over het Suikerunieterrein. Ik zeg uit mijn hoofd – ik weet het niet zeker – dat het motie M 35 zou kunnen zijn. Als dat zo is, dan geef ik u eerst even de gelegenheid voor de tekstaanpassing. Nee, ik heb niets met gebaren onderling. U past de motie tekstueel nog aan of heeft u deze aangepast?

02:06:22

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, de motie staat in het RIS en de wethouder wil er volgens mij wat over zeggen.

02:06:26

Voorzitter: Ja, maar niet elke burger heeft dat gelijk door. Goed, hè! We gaan eerst even kijken, wat u heeft aangepast en waar gaat het nu om? Dan kan de wethouder preadvies geven.

02:06:41

De heer Lo-A-Njoe (D66): Wat aangepast is, is dat 2023 in het eerste verzoekpunt eruit is gehaald. Het verzoek is om de partijen die genoemd zijn te betrekken, zodra er over nagedacht wordt. Daarnaast is het tweede dictum tekstueel wat aangepast, als het gaat om de manier waarop ze betrokken worden.

02:06:59

Voorzitter: Akkoord, dus 35 was dat. Wilt u eerst nog meneer Lo-A-Njoe aanvullen?

02:07:07

De heer Rustebiel (D66): Nee, ik wilde iets over een andere motie zeggen.

02:07:09

Voorzitter: Dan gaan we eerst naar het preadvies van de wethouder.

02:07:13

De heer Van Niejenhuis: Dank, Voorzitter en excuses dat ik u even interrumppeerde. U had natuurlijk scherp dat motie 35 nog onderweg was. Bij het preadvies van het college richting de indieners zou ik willen zeggen, de partijen die u noemt onder verzoekpunt één zullen net als alle andere belanghebbenden betrokken worden bij het gesprek over het vervolg van het voorterrein. We kunnen ons goed voorstellen dat daar ook in de toekomst ruimte is voor ondernemers en dan gaan we met elkaar kijken wat daar past en ook de huidige culturele ondernemers worden betrokken bij dat gesprek. Ten aanzien van punt verzoekpunt twee nog kort, het voorterrein van Suikerzijde in zijn huidige omvang en opzet is vrij uniek en ook

echt grootschalig te noemen. Het is dus niet zo, dat de gemeente Groningen een dergelijk locatie zomaar weer voor handen heeft. Ik denk dat we ons daar allemaal wel bewust van zijn. Uiteraard gaan wij met deze partijen, die nu in tijdelijke eenheden zitten, in gesprek over hoe ziet de toekomst eruit. Ik zou me goed kunnen voorstellen dat dat gesprek zich gaat afspelen langs de lijnen van bijvoorbeeld het broedplaatsenbeleid, wat de gemeente Groningen heeft. Als wij op die manier die motie kunnen interpreteren – en ik zie u knikken – dan is het oordeel raad.

02:08:19

Voorzitter: De heer Rustebiel.

02:08:22

De heer Rustebiel (D66): Dank, Voorzitter. Wethouder Molema gaf aan dat er geen geld is voor een LHBTI-onderzoek volgend jaar, dus we hebben de motie aangepast. Wij vragen nu of er, indien nodig, geld vrij wordt gemaakt bij de begroting voor volgend jaar. Aangezien alle partijen het Roze Stembusakkoord tekenden, kan ik me wel voorstellen dat u die opdracht van deze gemeenteraad ook krijgt en dat u daar volgend jaar wel geld voor heeft. Dat we op die manier die motie in stemming kunnen brengen en dat u aan de slag kunt.

02:08:51

Voorzitter: Ik stel voor dat we zo even gaan pauzeren. Na de pauze loop ik alle fracties nog even langs of u de motie nog iets wil aanpassen en of u de motie in stemming wil brengen. Als er een toezegging is, hoeft dat niet, want dat noteren we allemaal op een hele zorgvuldige wijze. Dat houden we ook bij en zo. Dat horen we zo wel en volgens mij kunnen we dan heel snel gaan stemmen. Oké, tot kwart over tien pauze.

02:19:52

Voorzitter: Ik heropen de vergadering. Wat ik even met u wil gaan doen, als u daarmee akkoord kunt gaan, is dat ik per fractie langsloop of er nog wijzigingen zijn in moties die u heeft ingediend. Dan wel dat u zegt, ik trek de motie in, omdat er een toezegging is gedaan of wat dan ook. Daarna gaan wij natuurlijk eerst stemmen over de gemeenterekening, het financieel meerjarenbeeld en de meicirculaire. Daarna komen de moties die nog in stemming moeten worden gebracht aan bod. U hoeft geen stemverklaring te geven of wat dan ook. Het is even een technische exercitie, die we door moeten, zodat we weten wat de boekhouding is na de stemmingen over de gemeenterekening, het meerjarenbeeld en de meicirculaire. Heeft u dat begrepen? Ja, meneer Sijbolts.

02:20:57

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik begrijp de gedachtegang, maar ik zou, als dat kan en mag en ik daar niemand een lange avond mee bezorg – dan moet ik wel sneller gaan praten – nog behoefte hebben om heel kort op de bijdrage van het college te reageren.

02:21:15

Voorzitter: U heeft nog wat spreektijd, dus het mag wel. Het is wel uw eigen risico natuurlijk, maar ik kom zo even bij u langs. Ik loop even alle fracties langs en als u zegt, ik wil nog even een paar andere opmerkingen maken en u heeft nog spreektijd – de SP is er dik doorheen, dus dat kan niet meer – dan kan dat. Ja? Oké. Dan kijk ik eerst even naar de fractie van

GroenLinks of er in de moties nog iets veranderd is, dan wel dat u nog een opmerking wenst te maken over de eerste termijn van het college. Niet het geval. Partij van de Arbeid.

02:22:04

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, ik dacht, ik heb nog een tweede termijn van vijf minuten. Ik denk niet dat ik er heel veel mensen blij mee maak, als ik die nog ga gebruiken. Ik had met een paar mensen op de tribune afgesproken dat we om elf uur klaar zouden zijn, dus ik beperk mij dan tot de twee moties die wij hebben ingediend. Namelijk een motie voor het versterken van het Steunpunt Huren. Volgens mij is het hartstikke mooi, dat we net van zowel het Steunpunt Huren zelf, als van de wethouder hebben gehoord dat vandaag al geregeld is wat wij in die motie verzoeken. Daarmee is de motie overbodig en overbodige moties trekken we in, dus die wordt ingetrokken.

02:22:41

Voorzitter: Welk nummer is dat?

02:22:45

De heer Bushoff (PvdA): Motie 20.

02:22:48

Voorzitter: Motie M 20 ingetrokken.

02:22:56

De heer Bushoff (PvdA): Ja, en dan hebben we nog één motie, Voorzitter, die gaat over het beboeten van huizenbeleggers die lak hebben aan de opkoopbescherming. Daar heeft het college gevraagd om de termijn niet te stellen op het derde kwartaal, zoals in de motie staat, maar iets meer tijd te geven, namelijk om in het tweede kwartaal van 2023 te komen met alles wat in die motie verzocht wordt, omdat dan de evaluatie pas echt rond is. Daar kunnen we wel in meegaan, dus op dat punt willen we die motie wijzigen en in stemming brengen.

02:23:27

Voorzitter: Welke welk nummer is dat?

02:23:30

De heer Bushoff (PvdA): Negentien, hoor ik hier.

02:23:32

Voorzitter: Negentien.

02:23:33

De heer Bushoff (PvdA): Ja, dat klopt. Het is motie negentien.

02:23:39

Voorzitter: Heeft u nog een concreet tekstvoorstel of mogen we er zelf iets van maken?

02:23:42

De heer Bushoff (PvdA): Waar u nu derde kwartaal 2022 staat, mag dan tweede kwartaal 2023 staan.

02:23:48

Voorzitter: Het tweede kwartaal van het jaar?

02:23:51

De heer Bushoff (PvdA): Ja, zo snappen de mensen thuis het ook, hoor ik.

02:23:53

Voorzitter: Tweede kwartaal, dat is onder het derde aandachtspuntje?

02:24:04

De heer Bushoff (PvdA): Ja.

02:24:04

Voorzitter: Motie onder nummer 19, het tweede kwartaal van het jaar 2023. Ja, laten we er wel een jaartal bij zetten voor alle zekerheid. Dat was het, meneer Bushoff?

02:24:17

De heer Bushoff (PvdA): Ja, ik vrees dat ik door mijn spreektijd heen ben en mensen naar huis willen.

02:24:22

Voorzitter: Nee, maar toch zeker niet voor uw bijdrage. Dat echt niet. Daar kom ik bij D66. U had al een paar aanpassingen gepleegd, maar nog even samenhangend.

02:24:34

De heer Rustebiel (D66): Ik heb op zich nog wel wat tijd voor de tweede termijn, maar volgens mij is niemand erbij gebaat, als ik die helemaal vol ga praten. Als ik even reflecteer op het eerste deel van het debat, dan denk ik dat er heel veel tegenstellingen zijn benoemd. Marktwerking versus overheid, noordelijke wijken versus zuidelijke wijken, liberalisme versus socialisme. Echter, als je verder luistert, dan zie je ook dat er heel veel overeenkomsten zijn. Ik denk dat we het daar best wel wat meer met elkaar over zouden kunnen hebben. Als je als burger in dit debat struikelt en je ziet een abstracte discussie over dit moet de overheid doen en dit moet de markt doen, dan kan ik me voorstellen dat sommige inwoners denken, waar ben ik nu in dit verhaal met mijn behoefte? Volgens mij zijn er vandaag veel voorstellen gedaan, waarmee we dat concreet kunnen maken, dus ik hoop dat we dat voort kunnen zetten. We doen we straks wat losse stemverklaringen bij de moties. We hebben een aangepaste motie LHBTI+ rondgemaild. Als het goed is, heeft iedereen die ontvangen, dus daar kunt u even rustig naar kijken.

02:25:28

Voorzitter: Welk nummer was dat ook alweer?

02:25:31

De heer Rustebiel (D66): Ik ben niet van de nummers. Vierendertig, precies. Ik hoop dat iedereen daarin is voorzien inmiddels en er even rustig naar kan kijken op basis van wat de wethouder en wij hebben gezegd hierover.

02:25:46

Voorzitter: Dan de Partij voor de Dieren. Meneer Pechler, u nog?

02:25:50

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Geen tweede termijn voor ons.

02:25:53

Voorzitter: De Stadspartij.

02:25:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, vier dingen. Dat is misschien wat veel. Het gaat eerst over de motie van het ex-ante onderzoek. Wij hebben de motie zo

bedoeld dat de raad juist vooraf in de gelegenheid moet worden gesteld om invulling te geven. Dat we vooraf advies willen van de rekenkamer, waar we rekening mee moeten houden, zodat we dat kunnen meenemen op het moment dat het college de plannen presenteert. Zo is de motie wat mij betreft in elk geval bedoeld. In dat verband houden we die motie dus ook ingediend. Bij de motie quickscan Oosterpoort hoorden wij de wethouder zeggen dat renovatie ook nog op tafel ligt. Als dat inderdaad zo is, dan horen wij dat graag, want dan zouden we de motie namelijk misschien kunnen intrekken.

02:26:51

Voorzitter: Welk nummer was dat ook alweer?

02:26:55

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dat weet ik zo niet, maar ik ga ondertussen door met mijn verhaal, Voorzitter. Motie 25.

02:27:02

Voorzitter: Ja, maar daar kan de wethouder dan ook gelijk op reageren, denk ik. Hoe zit het, wethouder?

02:27:09

De heer Van Niejenhuis: Dank u, Voorzitter. Ik doe mijn best om daar gelijk op te reageren. Volgens mij is het zo, dat er eerder in het proces – ik geloof al in 2017 of 2018 – een renovatiescenario is gedeeld met de raad en dat de raad later in de tijd heeft gekozen voor de locatie die nu voorligt aan de zuidzijde van het station. Er is wel, meen ik, toegezegd dat het renovatiescenario net als nieuwbouw wordt geactualiseerd aan de hand van de huidige bouwrijzen. Niet, omdat het als een reëel scenario op tafel ligt. Er kan immers op de nieuwe locatie een heel ander programma plaatsvinden wat niet op de huidige Oosterpoortlocatie past. Niet, omdat het een reëel scenario is, maar meer als benchmark van dit zijn de prijsstijgingen en dit zou er allemaal moet gebeuren, als je het huidige pand zou willen renoveren.

02:28:00

Voorzitter: Vervolg uw betoog.

02:28:01

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank, Voorzitter. Bij de motie van de SP over noordelijke wijken gaan we ervan uit dat inwoners ook deskundigen mogen aandragen. Tot slot namens mijn fractie, in algemene zin, over de wijze waarop het college de moties heeft voorzien van een oordeel en ook over de manier waarop we het college heeft gereageerd op de bijdrage van de raad, vindt mijn fractie in elk geval dat we een open houding kunnen constateren. We lopen nog niet te jubelen natuurlijk, want we moeten niet te vroeg ons kruid verschieten. Het lijkt op een constructieve houding die ons welgevallig was, dus ik zou zeggen: voorwaarts voorts. Dank u wel, Voorzitter.

02:28:47

Voorzitter: Het kon minder. Dan zijn we bij de SP. Het hoeft niet, hoor.

02:28:58

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik hoorde dat de ChristenUnie op een gegeven moment wat passages uit de bijbel ging voorlezen. Toen dacht ik, nu moet ik passages uit 'Das Kapital'

gaan lezen. Dat ga ik u allemaal besparen, maar daarin kunt u namelijk wel zien dat vanuit tegenstellingen ook hele goede dingen voort kunnen komen en dat zou ik vooral D66 mee willen geven als reactie van de SP op hun tweede termijn. Ik denk wel degelijk dat die tegenstellingen er in deze gemeenteraad zijn. Ik vind dat ook helemaal niet erg, omdat ik namelijk denk dat vanuit de tegenstellingen het ook echt beter kan gaan worden. Voorzitter, ik moet wel één ding zeggen over de houding van de VVD over de motie van de SP over het uitzoeken van OZB-verhoging bij vastgoedeigenaren en verhuurders. De VVD liet het een beetje lijken, alsof wij huishoudens willen gaan belasten. Dat is nu juist niet de bedoeling. Dit college en dit akkoord heeft er juist voor gekozen om niet de huishoudens te belasten. Dat ligt ook in lijn met het verhaal wat ik had; al die stijgende kosten van mensen in woonlasten. Ik zou graag de VVD willen vragen om daar zo meteen in hun tweede termijn op te reageren en dan met de wetenschap, dat wij dus niet voornemens zijn om de belastingen en OZB voor huishoudens te gaan verhogen, maar wat we enkel hier vragen is om uiteen te zetten, hoe we de OZB voor vastgoedeigenaren en verhuurders van panden kunnen gaan inzetten. Dat is dus duidelijk iets anders dan voor woningeigenaren. Tot zover.

02:30:38

Voorzitter: Daar heeft mevrouw Sloot nog een vraag over.

02:30:42

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Ja, Voorzitter, dus de SP bedoelt dat het echt om een hele specifieke groep gaat, dus alle andere ondernemers, die normaal gesproken die OZB niet-woningen zouden moeten betalen, worden niet in dat onderzoek meegenomen?

02:31:02

De heer Dijk (SP): Voorzitter, het staat letterlijk in de motie. Er staan in de motie drie categorieën. Gebruikers niet-woningen, dat kunnen dus mensen zijn die ergens een bedrijf in een pandje hebben. Er staat eigenaren niet-woningen en dat kunnen deels vastgoedeigenaren zijn of verhuurders van panden. Tenslotte staat er eigenaren woningen. Dat zijn huishoudens en mensen die een huis hebben gekocht. Wat wij hier vragen, is om de voor- en nadelen van de categorie eigenaren niet-woningen uit te zoeken en daar zitten grotendeels vastgoedeigenaren tussen. Het klopt, daar kunnen inderdaad ook deels bedrijven inzitten. Daarom vragen wij naar de voor- en nadelen van dit instrument en het college zal daar vast een goede analyse van geven en dan kunnen wij als gemeenteraad bij een begroting een keuze maken of we überhaupt hier de OZB voor willen verhogen en of we überhaupt dit middel geschikt vinden hiervoor.

02:31:59

Voorzitter: Dan kom ik bij de VVD.

02:32:02

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Ik hoop dat u naar alle andere partijen net zo coulant bent, als ze over hun tijd heen gaan, als naar de SP-voorzitter. Ik krijg net een appje van een niet nader te noemen raadslid dat zegt: "Kunnen wij, meneer Dijk, ook een luistercursus aanbieden". Ik denk maar, waar het hart van vol is, loopt de mond van over. Toen ik het had over de OZB-verhoging sloot ik mij aan bij de woorden van D66, meneer Dijk. Ik had wel degelijk door, dat het niet over huishoudens ging, maar ik heb toen genoemd dat

u het ook over ondernemers had en dat die uit een crisis kwamen en het al zwaar genoeg hadden. Goed, ik heb uw motie goed gelezen en ik heb dus geconstateerd, dat u het ook over ondernemers heeft. Ik heb ook gelezen dat u de OZB-niet wilt verhogen, dus dat is wat mij betreft in strijd met elkaar. Ik heb overigens wél goed geluisterd, maar dat terzijde.

02:32:49

Mevrouw Jacobs (VVD): Dan over de moties, die wij hebben -

02:32:51

De heer Dijk (SP): Goed om te horen trouwens.

02:32:53

Mevrouw Jacobs (VVD): Dan over de moties, die wij hebben ingediend. Het antwoord op motie M 14 van de wethouder verdriet ons zeer en dat verdriet ons, omdat hij eigenlijk zei: "Ik zou het misschien wel willen, maar ik kan het niet". De eerlijkheid is hem te prijzen en ons rest dus niets anders dan om de motie in te trekken en vooral goed in gesprek te gaan. Als hij een duwtje nodig heeft, dan zullen we dat zeker geven. We zullen die motie intrekken. Over motie M 15, waren we wel oprecht teleurgesteld in de houding van de wethouder, want de transparantie die wij zo gevraagd hadden, krijgen we niet. We zullen alle raadsleden hier vragen om in hun gebied te kijken wat de plannen zijn en of die transparant zijn. Anders kunnen we ook schriftelijke vragen stellen, want daar gaat u ongetwijfeld wel antwoord op geven. Als u dat liever heeft dan transparant een plan indienen, dan rest ons niets anders dan dat te doen. Echter, ik hoop dat andere mensen de transparantie ook belangrijk vinden, dus die motie wil ik in ieder geval wel indienen. De motie van arbeidspotentieel. Ja, ik zou graag willen dat het een toezegging van de wethouder was, maar dat was het natuurlijk niet. De toezegging was wel, we doen ons uiterste best. De toezegging was ook, als wij toch nog wat in gingen dienen in oktober of november, dat u dan niet zou zeggen, u bent te laat. In die zin houden we de motie aan op dit moment.

02:34:13

Voorzitter: Welk nummer is dat?

02:34:19

Mevrouw Jacobs (VVD): Zestien, excuus.

02:34:24

Mevrouw Jacobs (VVD): Ik zou me op zich wel willen aansluiten bij de woorden van D66 – meneer Dijk, ik sluit me aan bij de woorden van D66 – dat het ook goed is om de overeenkomsten wat vaker te benoemen in plaats van de tegenstellingen, terwijl ik het ook eens met meneer Dijk. Ik zou natuurlijk kunnen citeren uit 'Das Kapital', maar dat heb ik thuis laten liggen. Dat door tegenspraak soms ook hele goede dingen tot stand komen en dat de discussiescherpte misschien de plannen beter maakt, is wat anders dan het constant benadrukken van de tegenstellingen en daarop ventileren. Ik gun ons ook dat we met elkaar samen zoeken naar wat maakt Groningen beter en wat maakt onze gemeente mooier, leuker en aantrekkelijker? Ik zou toch oprecht het college willen oproepen om eens te kijken, hoe ze reageren op moties van de oppositie en de coalitie. Ik zal het blijven benadrukken. De wethouder, die nu heel verbaasd kijkt, zegt namelijk bij een overbodige motie 'oordeel raad' en bij de coalitie zou hij zeggen 'die motie is overbodig'. Het is oprecht

zo. Ik zal de heer Ram vragen om de motiemonitor daarop bij te houden en ik zal een grammofoonplaat met een kras daarop zijn en u daaraan blijven herinneren. Dank u wel, Voorzitter.

02:35:38

Voorzitter: Dank u zeer. U heeft natuurlijk de dikke editie van Das Kapital onder uw hoofdkussen liggen, maar we zullen allemaal nog eens kijken of we op de markt in Berlijn en dundruk kunnen krijgen, zodat u deze toch in uw handtas mee kunt nemen. Dat moet in de Ramsj vast wel verkrijgbaar zijn.

02:36:01

Voorzitter: Dan zijn we bij Student en Stad.

02:36:05

De heer Bosch (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Allereerst even over het Nachtstadhuis. Wat ons betreft heeft het echt hele, hele grote meerwaarde voor onze gemeente. Natuurlijk kijken wij ook uit naar de onderzoeken die daarvoor komen en willen wij ook nadenken en meedenken over de exacte invulling en hoeveel geld het bijvoorbeeld zou gaan kosten. Daar wachten we nog even mee, dus wij zullen motie M 22 over het Nachtstadhuis nu niet indienen en terugtrekken. Dan de motie over de app: 'Eén app met jou'. Wat ons betreft is het heel erg goed dat de gemeente werkt aan een manier om alles bij elkaar te brengen. Het is fijn om te horen dat het al in zo een vergevorderd stadium is. Wij zien wel echt een meerwaarde voor een applicatie, maar daar gaan we het dan later over hebben. Het is niet voor niets dat heel veel mensen ook een app van Mijn Ziggo hebben en een app van Mijn Overheid, omdat een applicatie an sich fijner werkt, dan een portal op je browser, maar daar gaan we het later over hebben. Die motie M 27 zullen wij dus intrekken, omdat we daar in een later stadium verder over spreken.

02:37:27

De heer Bosch (Student en Stad): We zijn heel blij met de motie over sport. Wij pleiten natuurlijk al heel lang voor meer integratie tussen de studentensportverenigingen en de andere sportverenigingen in onze gemeente. Dit is een kleine, maar toch een hele fijne stap voor ons, richting meer integratie daarin. Ook pleiten wij al heel lang voor meer kamers in de gemeente Groningen en dat we hier nu op kunnen sturen is voor ons een hele fijne en belangrijke stap. Wij hopen dat motie M 23 ook onze gemeente mooier kan gaan maken. Dan wil ik nog even kort wat zeggen over twee andere onderwerpen/ moties. Het eerste is drugs. Voor onze fractie is – dat ligt buiten de scope en buiten de range van onze gemeente – legalisering van ecstasy en MDMA een logische stap in Nederland en daar hoort dus ook normalisering bij. In een positieve campagne, waar je informatie geeft over het belang van testen, het in een veilige omgeving doen, water drinken bijvoorbeeld zien wij veel meer, dan een negatieve campagne die mensen drukt richting dat het 'gevaarlijk' is en dat je het niet moet doen. Wij denken dat je veel meer positieve dingen bereikt met zo een soort campagne. Wij zullen dan ook niet voor de moties over dit onderwerp stemmen. Het laatste is, denk ik, de LHBTIQ+ monitor. Heel erg mooi en fijn dat het dictum is aangepast. Het is natuurlijk absoluut een politieke keuze en daarom willen wij ook heel graag dat dat deze motie aangenomen gaat worden door alle partijen die ook het stembusakkoord hebben getekend. Het is een politieke keuze om dit onderzoek te laten doen en wij zullen met verve voorstemmen. Dank u wel.

02:39:35

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de ChristenUnie.

02:39:41

De heer Wennink (ChristenUnie): Voorzitter, dan zal ik even al mijn moties langsgaan, maar dan ben ik alweer klaar. Ik beperk mij tot zeggen, dat de kritische vragen in de eerste termijn prettig waren. Samen houden we elkaar scherp, zullen we maar zeggen. Ik vond het ook fijn om te horen dat de wethouder zich inzet voor de stabiliteit van de financiële situatie. De stabiliteit maakt dat we flexibel kunnen handelen. We zullen de komende tijd moeten inspelen op veranderingen van buitenaf en daar hebben wij stabiliteit voor nodig. Dat willen we ook in het klein, zodat we kunnen blijven inspelen op de wensen en kansen in de wijken, bijvoorbeeld met de gebiedsgerichte aanpak. De gezamenlijkheid die genoemd wordt, vinden wij heel prettiger. Gezamenlijk met gemeenten blijven inzetten voor voorspelbare inkomsten vanuit het Rijk en middelen die passend zijn bij de taken die wij toebedeeld krijgen. Dat lijkt me hartstikke mooi en wij zien het allemaal met optimisme tegemoet. Dank u wel.

02:40:35

Voorzitter: Het CDA.

02:40:38

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik zal ook even kort bij onze moties langsgaan. Ik ben het debat ingegaan voor de volgende generatie en daar waren ook al onze moties op gericht. Motie M 05 brengen wij graag in stemming. Dank voor de inzet die de wethouder pleegt op dit dossier van de ouderenhofjes. Je merkt dat zijn hart daar ook ligt en ik heb er alle vertrouwen in dat hij dat voortvarend zal aanpakken. Motie M 06 ging over drugs in de vergunningsvoorwaarden. Ik ga graag een keer mee met de burgemeester of met wie dan ook om te kijken, hoe het op zo een evenement eraan toegaat. Ik houd de motie aan, dus de motie hoeft niet in stemming gebracht te worden. Deze zomer gaat het CDA graag met eenieder die daar goede ideeën over heeft, aan de gang met een initiatiefvoorstel om te kijken hoe we bezig kunnen gaan met een nog betere drugsaanpak in onze gemeente. Motie M 06 zullen wij niet in stemming brengen. Motie M 07 wel. De heer Bosch laat denk ik net perfect zien, waarom dat nog nodig is. Als hij het heeft over een campagne om mensen voldoende water te laten drinken bij het gebruik van ecstasy et cetera ... nu, dan is er denk ik nog een hoop werk te doen. Het is ten eerste hartstikke slecht in verband met hersenschade en psychische klachten en daarnaast zit er een groot crimineel netwerk achter. Dat soort dingen in Nederland legaliseren, is volgens mij echt niet echt de oplossing, dus die brengen we graag -

02:42:22

Voorzitter: Even ter bescherming van Student en Stad. De heer Bosch heeft niet gezegd, laat er voldoende water aanwezig zijn voor de mensen die ecstasy gebruiken. Die koppeling heeft hij niet gelegd. Anders ontstaat daar een misverstand. Dan neem ik even een Student en Stad in bescherming.

02:42:41

De heer De Haan (CDA): Dan heb ik dat verkeerd begrepen, maar ik hoorde iets over

voldoende water drinken. Dat is altijd goed, dus als de heer Bosch dat bedoelt. Dat is altijd goed en dat gaan we vanavond ook zeker doen. Lekker water drinken zo.

02:42:57

De heer De Haan (CDA): Dan motie M 08 over geld naar de sportaccommodaties. Ik snap wel wat de wethouder zegt, het is goed dat er ook geld bijkomt. Toch zouden we deze graag in stemming willen brengen. Motie M 09: 'Groningen uitgevapt'. Daar vroeg de wethouder om de punten drie en vier van de besluitpunten te schrappen. Daar kunnen we mee leven. We zeggen vooral om het ook in die preventie-aanpak erbij te betrekken en we hebben ook de woorden gehoord over het bespreken met de schoolbesturen en daar sluiten we ons ook bij aan. Ten slotte, de motie -

02:43:47

Voorzitter: Even voor mijn boekhouding, motie negen over uitgevapt?

02:43:52

De heer De Haan (CDA): Ja.

02:43:56

Voorzitter: Het derde en vierde aandachtspuntje daarvan verdwijnen dus?

02:43:59

De heer De Haan (CDA): Ja.

02:44:01

Voorzitter: Dat was ook het verzoek van het college?

02:44:03

De heer De Haan (CDA): Ja, en dat is oké.

02:44:04

Voorzitter: Wilt u de motie dan wel in stemming brengen?

02:44:09

De heer De Haan (CDA): Ja, met die wijziging.

02:44:11

De heer De Haan (CDA): Dan motie M 10 over de maatschappelijke dienstplicht. Ook dank voor de inzet van de wethouder op dit dossier. Het is ook iets wat haar aan het hart gaat en ook bij de ambtelijke organisatie die we erover gesproken hebben, merken we veel enthousiasme over dit idee en de coördinatie die ze hierop uitvoeren. We zullen deze motie niet in stemming brengen. Wel zullen we ons hard maken, ook richting Den Haag – dan luisteren we eindelijk een keer naar al die partijen hier om ook op weg naar Den Haag te gaan – om ook te kijken of we met onze Tweede Kamerfractie of wellicht met andere enthousiastelingen daar kunnen kijken wat we hier in Groningen nog meer op dit dossier kunnen betekenen. Die motie M 10 zullen wij dus niet in stemming brengen.

02:44:51

Voorzitter: Dan komen we bij de Partij voor het Noorden.

02:44:59

Mevrouw Bernabela (Partij voor het Noorden): Bedankt, Voorzitter. Wij hadden twee moties. Nummer twaalf: 'Verschoontafel baby, voor zowel man als lady' en nummer dertien: 'Veilig

onderweg via de Stadsweg'. Beide moties zijn toegezegd. Daar zijn we heel blij mee, want dat past ook helemaal in de lijn van wat wij willen en denken dat voor Groningen belangrijk is. We zijn heel blij met de toezegging. Wat ons betreft, hoeven ze niet in stemming gebracht worden. Verder zijn we ook best wel blij met de duidelijke woorden van de wethouder over deze punten. Dat was het.

02:45:46

Voorzitter: Twaalf en dertien niet in stemming. Tot slot de PVV.

02:45:51

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Motie M 39: 'Verschil in beleefde en werkelijke slagvaardigheid'. We schrappen daarbij bullet vier van het dictum. Ik begrijp dat dit al in het overzicht staat genoteerd en dan begreep ik dat het oordeel raad was. De andere motie: 'Geen kuub aardgas naar Duitsland' zullen wij handhaven. De wethouder laat duidelijk nog de mogelijkheid voor extra gaswinning. Ze zegt, ze volgt de staatssecretaris en die geeft die mogelijkheid ook. Daarom willen wij deze motie wel in stemming brengen, want de motie is in schril contrast met de andere motie die wel is aangenomen. Daarom willen we graag nog een bevestiging van deze lijn van de raad. De motie M 30: 'Sportpark Corpus' zullen wij aanhouden. Daar kunnen we later over spreken, heb ik begrepen. De motie monitor houden wij ook aan. Ik merk wel veel sympathie, maar ik ben bang dat de motie het vandaag niet haalt en ik wil graag ook de wethouder nog de gelegenheid gegeven om die andere website nog even te bekijken. Even kijken, wat mis ik nu nog? Dan misschien wel de allerbelangrijkste motie M 28: 'Er gaat niets boven veiligheid'. De burgemeester gaf aan dat deze punten betrokken kunnen worden bij de bespreking van 14 september. Daar zouden we wel graag de toezegging willen hebben, als we de motie nu niet indienen, dat het later bij de begroting nog mee kan worden genomen, als we de motie wel indienen. Dat we dan niet het verwijt krijgen, dat het te laat is. Daar zou ik graag een toezegging over willen hebben van de burgemeester.

02:47:55

Burgemeester Schuiling: Ja, hoor. We zetten de bijeenkomst samen op, dus u kunt altijd nog even uw input leveren en deze pakken we er nog even nadrukkelijk bij.

02:48:03

De heer Ram (PVV): Dat is goed, dan houd ik deze motie aan, Voorzitter.

02:48:05

Voorzitter: Achtentwintig wordt niet meer in stemming gebracht. Achtentwintig, 30 en 31.

- **Gemeenterekening 2021**

02:48:20

Voorzitter: Dat betekent dames en heren, dat wij als eerste nu in stemming gaan brengen, de besluitvorming rond de gemeenterekening Groningen 2021. Dat bevat een vijftal besluitpunten. Wenst iemand daar nog een stemverklaring over af te leggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we over tot stemming over de gemeenterekening Groningen 2021. Ik kijk even hoeveel stemmen er moeten worden uitgebracht. Tweeënveertig.

02:49:32

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Is door de gehele raad vastgesteld.

- Financieel Meerjarenbeeld 2023-2026

02:49:37

Voorzitter: Dan het financieel meerjarenbeeld 2023-2026. Dat bevat vier besluitpunten. Zijn er nog stemverklaringen? Niet? Dan open ik de stemming.

02:50:22

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Is door de gehele raad vastgesteld.

- Meicirculaire 2022

02:50:27

Voorzitter: Dan zijn we bij de meicirculaire 2022. Zijn daar nog stemverklaringen? Dat is niet het geval. Het bevat negen besluitpunten. Ik open de stemming.

02:50:55

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De gehele raad heeft het vastgesteld.

- M1: Geen vlaktaks

02:51:00

Voorzitter: Dan gaan we stemmen over de moties die nog in stemming moeten worden gebracht. U moet maar even met mij mee opletten, maar volgens mij is dat in de eerste plaats de motie onder één. Zijn daar nog stemverklaringen? D66.

02:51:21

Mevrouw Poelstra-Bos (D66): Dank u wel, Voorzitter. Voor D66 is dit een lastige motie. Wij zullen verdeeld stemmen. Wij willen graag het autogebruik verminderen, maar tegelijkertijd zien wij ook dat er mensen afhankelijk zijn van een auto en willen we wel iets betekenen voor de buitengebieden. De wethouder heeft al iets over gezegd over dat wij daar wel aan gaan werken. Om deze nuance aan te brengen, willen wij verdeeld stemmen.

02:51:52

Voorzitter: GroenLinks.

02:51:54

De heer Leemhuis (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Mijn partij is groot voorstander van rekeningrijden, want dat is een effectieve manier van sturing op autogebruik en effectief weggebruik. Echter, de plannen die er nu zijn voor een vlaktaks vindt mijn fractie vreemd. Dat betekent dat je in een Mercedes op de A10 in de spits evenveel betaalt, als in een Suzuki Alto in Kröddeburen om vier uur 's nachts. Om die reden zal mijn fractie voor deze motie stemmen, omdat het een niet rechtvaardige vorm van rekeningrijden lijkt.

02:52:35

Voorzitter: Andere stemverklaringen nog? VVD.

02:52:40

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Wij zullen tegen deze motie stemmen, omdat wij denken dat er toch enige vorm van vlaktaks ingevoerd moet worden, alleen al om het feit dat als iedereen aan de stekker gaat, de accijns verandert. We hebben al een vorm van belastingheffing per gereden kilometer, dus wij zouden zeggen dat enige vorm van rekeningrijden nodig is om de schatkist op orde te houden.

02:53:06

Voorzitter: De PVV.

02:53:10

De heer Ram (PVV): Dank u wel, Voorzitter. Wij zullen tegen deze motie stemmen, omdat wij volledig tegen elke vorm van rekeningrijden zijn. Deze motie laat dit gedeeltelijk wel open, dus daarom stemmen wij tegen.

02:53:23

Voorzitter: SP.

02:53:25

De heer Dijk (SP): Voorzitter, de SP-fractie is tegen rekeningrijden. Precies een andere redenering. Dit is net iets minder erg dan het voorstel wat er nu ligt, dus daarom zullen we deze motie steunen.

02:53:36

Voorzitter: Nog anderen? PvdA.

02:53:39

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, ik had het niet beter kunnen verwoorden dan mijn collega van GroenLinks, dus daar sluit ik mij bij aan.

02:53:47

Voorzitter: Nog anderen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming.

02:54:18

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie M 01 is aanvaard met 35 voor en zeven tegen.

- **M2: Eerlijke herverdeling gemeentefonds**

02:54:26

Voorzitter: De motie onder twee: 'Eerlijke herverdeling gemeentefonds'. Daar nog stemverklaringen? Niet het geval, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

02:54:55

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is unaniem aanvaard.

- **M3: Ex-ante onderzoek gemeentelijke bedrijven**

02:55:03

Voorzitter: De motie onder M 03 is door een aantal partijen ingediend. Zijn daar nog stemverklaringen? Dat is niet het geval. Ik open de stemming.

02:55:40

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 19 en tegen 23. De motie is verworpen.

- **M4: Waakzaam en Weerbaar**

02:55:45

Voorzitter: De motie onder vier: 'Waakzaam en Weerbaar'. Zijn er nog stemverklaringen? De ChristenUnie.

02:55:55

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. In de woordvoering hebben we al gezegd, hoe we aankijken tegen de solvabiliteit en schuldquote. We zijn daarom ook blij te

horen dat het college toezeit met een plan te komen vanaf het begrotingsjaar 2024. We zullen deze motie daarom niet steunen.

02:56:11

Voorzitter: Anderen? De Partij voor de Dieren.

02:56:16

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Wij kunnen ons bij de ChristenUnie aansluiten.

02:56:21

Voorzitter: Dat was het? Dan open ik de stemming.

02:56:23

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor negentien en tegen 23, de motie is verworpen.

- **M5: Een woning voor jong en oud**

02:56:43

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder vijf: 'Een woning voor jong en oud'. Zijn daar nog stemverklaringen? De ChristenUnie.

02:56:55

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, deze motie is zo mooi dat we deze zelf ingediend hadden kunnen hebben. Dat is ook de reden dat wij dit in het coalitieakkoord hebben laten opnemen. We zullen de motie daarom steunen.

02:57:09

Voorzitter: D66.

02:57:11

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, Voorzitter. Al eerder gaven wij aan dat wij heel graag willen dat de verhuisketen op gang wordt gebracht. Dat is ook precies waar deze motie op gericht is, in dit geval voor het segment ouderen. We zullen de motie dan ook van harte steunen.

02:57:23

Voorzitter: Nog meer? Niet het geval. Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

02:57:43

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aanvaard.

- **M7: Jaarlijkse drugscampagne**

02:57:46

Voorzitter: Motie onder M 07: 'Jaarlijkse drugscampagne'. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming voor M 07.

02:58:17

Voorzitter: Voor negen en tegen 33, dus verworpen.

- **M8: Meer geld naar sportaccommodaties**

02:58:21

Voorzitter: De motie onder acht: 'Meer geld naar sportaccommodaties'. Stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

02:58:41

Voorzitter: Voor elf en tegen 31, motie is verworpen.

- M9: Groningen uitgevapet

02:58:47

Voorzitter: Dan de motie onder M 09. Die is wat gewijzigd, zoals u heeft gehoord. Besluitpunten drie en vier zijn eruit. Stemverklaringen nog? Nee, dan open ik de stemming.

02:59:34

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 38 en tegen vier. Motie is aangenomen.

02:59:43

Voorzitter: Dan de motie onder veertien, de motie 'Uit de grond stampen' Zijn daar nog stemverklaringen?

02:59:51

Mevrouw Jacobs (VVD): Voorzitter, die hadden we ingetrokken.

- M15: Het bestuur komt naar u toe

02:59:52

Voorzitter: Die is ingetrokken. Vijftien: 'het bestuur komt naar u toe'. Daar nog stemverklaringen? ChristenUnie.

03:00:08

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, Voorzitter. Het is een stemverklaring voor motie vijftien en motie 26. Die gaan allebei gaan over hoe we omgaan met onze inwoners. We hebben alle vertrouwen in de gebiedsgerichte aanpak in combinatie met de wijk- en dorpwethouders. Die aanpak zetten we door en verbeteren we. Het college heeft al aangegeven dat dit maatwerk per gebied wordt. Een extra aandacht daarbij voor de dorpen, omdat die een grotere afstand lijken te ervaren, lijkt ons goed, want ook wij horen de zorgen daarover. De wethouder gaf dat ook aan, dus wij volgen de lijn die het college heeft aangegeven.

03:00:43

Voorzitter: Nog andere stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:01:02

Voorzitter: Voor veertien en tegen 28. Dat betekent verworpen.

- M17: Groene toekomst voor iedereen

03:01:10

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder zeventien: 'Groene toekomst voor iedereen'. Zijn er nog stemverklaringen? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:01:46

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 39 en tegen drie. Dat betekent dat die motie is aangenomen.

- M18: Huiselijk geweld en kindermishandeling preventiever en zonder wachtlijst aanpakken

03:01:54

Voorzitter: Motie onder achttien over huiselijk geweld en kindermishandeling. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:02:25

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aanvaard.

- M19: Beboeten illegaal opkopen en verhuren woningen

03:02:28

Voorzitter: Motie onder negentien: 'Beboeten illegaal opkopen en verhuren woningen'. Daar is gewijzigd: in het tweede kwartaal van 2023 wordt de raad geïnformeerd. Zijn daar nog stemverklaringen? Mevrouw Jacobs, VVD.

03:02:50

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u, Voorzitter. Wij waren tegen het oorspronkelijke voorstel en aangezien wij toch wel houden van enige consistentie en consequent handelen, zullen wij nu ook tegenstemmen.

03:03:00

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:03:22

Voorzitter: Voor 32 en tien tegen, dus de motie is aangenomen.

- M21: Verbeteren leefbaarheid en veiligheid in wijken en buurten

03:03:28

Voorzitter: Motie onder 21: 'Verbeteren leefbaarheid en veiligheid in wijken en buurten'. Zijn daar nog stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:04:08

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aanvaard.

- M23: Ons Eigen Huis

03:04:10

Voorzitter: Motie 23: 'Ons Eigen Huis'. Stemverklaring? Nee, ik open de stemming.

03:04:35

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- M24: Huppie huppie in Groningen is mijn cluppie

03:04:38

Voorzitter: Motie M 24: 'Huppie huppie in Groningen is mijn cluppie'. Stemverklaringen? Ja, GroenLinks.

03:04:49

De heer Swart (GroenLinks): Bedankt, Voorzitter. Wij hopen op een mooie uitkomst van het onderzoek. Wij vinden dat als het gaat om de capaciteit van studentensportverenigingen dat de bal ligt bij de RUG en bij de Hanze. Wij stemmen voor.

03:05:03

Voorzitter: Anderen nog? Dan open ik de stemming.

03:05:20

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- **M25: Quicksan Nieuwe Poort – zomer 2022**

03:05:21

Voorzitter: Motie M 25: 'Quicksan Nieuwe Poort'. Stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:05:50

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor zeven en tegen 35. Die is verworpen.

- **M26: Aandacht voor dorpen**

03:06:04

Voorzitter: Dan komen we bij de motie onder nummer 26. Daar had de ChristenUnie bij motie vijftien al een opmerking over gemaakt. Dat is genoteerd. GroenLinks.

03:06:20

De heer Swart (GroenLinks): Bedankt, Voorzitter. Er is altijd een beetje ruimte voor verbetering, wat de wethouder ook aangaf. Ik was ook afgelopen vrijdag in Glimmen en daar werd ik blij verrast over het gebiedsteam en hoe dat samenwerkt met de Glimmenaren. Wij hebben er alle vertrouwen in dat dit ook in andere wijken kan en daarom stemmen wij tegen.

03:06:41

Voorzitter: Anderen nog? Dan gaan we stemmen.

03:07:12

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 19 en tegen 23, daarmee is de motie verworpen.

- **M29: Geen kuub aardgas naar Duitsland**

03:07:18

Voorzitter: De motie onder 29: 'Geen kuub aardgas naar Duitsland'. Stemverklaringen? De ChristenUnie.

03:07:32

De heer Rebergen (ChristenUnie): Voorzitter, ik begrijp niet zo goed, waarom deze motie gehandhaafd blijft. We ons op één juni als raad duidelijk uitgesproken, geen extra gas en dus gaswinning beëindigen. Dat hoeft wat mij betreft niet nog een keer. Wij zullen tegenstemmen.

03:07:47

Voorzitter: GroenLinks.

03:07:50

Mevrouw Jones (GroenLinks): Dank u wel, Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de ChristenUnie met nog de extra opmerking dat het dictum van één juni breder was, namelijk om aan te geven bij het Rijk, de regering en andere betrokken partijen dat het besluit om definitief te stoppen met de gaswinning in 2023 moet worden nagekomen. Wij zijn bang om nu dit in stemming te brengen met een nauwere focus, namelijk alleen de geopolitieke situatie. Wij hebben ons al eerder in meer brede termen uitgesproken tegen gaswinning, dus wij zullen daarom tegen deze motie stemmen.

03:08:32

Voorzitter: De Partij van de Arbeid.

03:08:35

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, voor ons een soortgelijke stemverklaring, want er is al eerder een voorstel in de gemeenteraad aangenomen – volgens mij was het bijna unaniem of unaniem – en dat was misschien nog wel een iets beter voorstel, dan wat nu voorligt. Daarom is deze motie overbodig en stemmen wij tegen.

03:08:50

Voorzitter: De Stadspartij.

03:08:52

Mevrouw Sloot (Stadspartij 100 % voor Groningen): Voorzitter, mijn fractie vindt deze motie absoluut niet overbodig. Het kan niet vaak genoeg worden gemeld. Daarbij zit hier sinds één juni een nieuw college en wij denken dat het goed is om ook een nieuw college op stap te sturen met een goede motie. Wij zullen dus voorstemmen.

03:09:12

Voorzitter: De SP.

03:09:13

De heer Dijk (SP): Voorzitter, wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de heer Rebergen van de ChristenUnie.

03:09:19

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

03:09:21

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ja, wij sluiten ons ook aan bij de ChristenUnie. Deze motie lijkt ons echt overbodig, omdat we unaniem er voorstander van zijn dat de gaswinning in Groningen wordt afgesloten.

03:09:33

Voorzitter: Nog anderen? De VVD.

03:09:36

Mevrouw Jacobs (VVD): Wij stemmen ook tegen, niet omdat we vinden dat de gaswinning door moet gaan, maar omdat we vinden dat de motie van één juni wat ons betreft duidelijk was. Volgens mij is er geen andere geopolitieke situatie dan op dat moment.

03:09:49

Voorzitter: Student en Stad.

03:09:51

De heer Bosch (Student en Stad): Ook wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de ChristenUnie.

03:09:56

Voorzitter: Daarmee hebben we alle stemverklaringen gehad. Ik open de stemming.

03:10:24

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor zeven en tegen 35.

- M32: Maximaliseren inzet Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG)

03:10:28

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder 32: 'Maximaliseren inzet Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG)'. Geen stemverklaringen? Dan open ik de stemming.

03:10:55

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- M33: Gebiedsgericht blijven werken

03:10:57

Voorzitter: Motie onder 33: 'Gebiedsgericht blijven werken'. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:11:34

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- M34: Een Groningse LHBTI+ monitor

03:11:37

Voorzitter: Dan de motie onder 34: 'Een Groningse LHBTI+ monitor'. Zijn daar nog stemverklaringen? Niet? Dan open ik de stemming. Oh, wel een stemverklaring? Waar? De Partij van de Arbeid.

03:12:06

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, op zich natuurlijk heel sympathiek en volgens mij heeft het college ook gezegd, dat ze best willen meenemen hoe kunnen we dit zo goed mogelijk inventariseren. Als dat geïnventariseerd is, is vervolgens de vraag bij de begroting, hoe willen we dit nu structureel borgen? Volgens mij is dan ook het moment dat je deze afweging moet maken. Nu hebben we volgens mij deels een toezegging van het college gehoord en is het logischer om het andere deel bij de begroting te behandelen, dus tegen.

03:12:33

Voorzitter: Ik begreep de Partij voor de Dieren ook?

03:12:35

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Ja, wij sluiten ons aan bij die stemverklaring.

03:12:37

Voorzitter: Nog andere stemverklaringen? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:13:00

Voorzitter: Voor 14 en tegen 28, dat betekent dat de motie is verworpen.

- M35: Toekomst voor Culturele Suikerondernemers

03:13:11

Voorzitter: Dan zijn we bij de motie onder 35: 'Toekomst voor Culturele Suikerondernemers'. Zijn daar nog stemverklaringen? De Partij voor de Dieren.

03:13:24

Mevrouw Bosma (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Wij zullen voorstemmen, maar we zullen tegen de tijd dat er voorstellen komen voor een nieuwe locatie voor evenementen, wel kijken of dat ecologische gevolgen heeft.

03:13:36

Voorzitter: Anderen nog? Nee? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:13:53

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 39 en tegen drie, dat betekent dat de motie is aanvaard.

- **M36: Shelter City een tijdelijk thuis voor mensenrechtenverdedigers**

03:14:01

Voorzitter: Motie M 36 Shelter City. Zijn daar nog stemverklaringen? Niet het geval. Ik open de stemming.

03:14:20

Voorzitter: Voor 37 en tegen vijf, dat betekent dat de motie is aanvaard.

- **M37: Een Groningse Energiedag**

03:14:26

Voorzitter: Zevenendertig: 'Een Groningse Energiedag'. De SP voor een stemverklaring.

03:14:32

De heer Brandenburg (SP): Voorzitter, wij zullen hier voorstemmen, maar wel met dien verstande dat dit een dag wat die aansluit bij Groningers, die bijvoorbeeld moeite hebben om de energierekening te betalen en dat het niet een dag wordt voor Teslarijders om aan elkaar te vertellen hoe goed zij voor de wereld zijn.

03:14:50

Voorzitter: Anderen nog? Zit er hier trouwens een Teslarijder in de zaal? Die durft nu niet meer natuurlijk. Oké, dan gaan we nu stemmen.

03:15:24

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 35 en tegen zeven, dat betekent dat de motie is aanvaard.

- **M38: Voorbereid de winter in**

03:15:31

Voorzitter: Dan de motie onder 38: 'Voorbereid de winter in'. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen.

03:15:58

Voorzitter: Voor 41 en tegen één, dat betekent dat de motie is aanvaard.

- **M39: Verschil in beleefde en werkelijke slagvaardigheid**

03:16:03

Voorzitter: Dan zijn we bij M 39: 'Verschil in beleefde en werkelijke slagvaardigheid'. Dat is een gewijzigde opdracht, het laatste punt is veranderd. Stemverklaringen nog? Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:16:43

Voorzitter: Voor 33 en tegen negen, dat betekent dat de motie is aangenomen.

- M40: Behoud middelen voor collectieve zorgverzekering voor de doelgroep

03:16:49

Voorzitter: Motie onder 40: 'Behoud middelen voor de collectieve zorgverzekering voor de doelgroep'. Daar nog een stemverklaring? Nee, dan gaan we stemmen.

03:17:26

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- M41: Hoorzitting aanpak Noordelijke wijken

03:17:28

Voorzitter: Motie M 41: 'Hoorzitting aanpak Noordelijke wijken. Zijn daar nog stemverklaringen? Ja, VVD.

03:17:38

Mevrouw Jacobs (VVD): Dank u wel, Voorzitter. In de schorsing heb ik het even met meneer Dijk gehad over hoe hij dat wilde en dat maakt dat wij ook voor deze motie zullen stemmen. Ik heb hem de suggestie aan de hand gedaan om ook Jochen Mierau hierbij te betrekken, die ook in Groningen onderzoek heeft gedaan naar de gezondheid in de noordelijke stadswijken. Dat advies zou hij overnemen, dus dat stemt ons helemaal gerust.

03:18:00

Voorzitter: U heeft goed naar elkaar geluisterd, begrijp ik hieruit. Dan zijn we bij D66 voor een stemverklaring.

03:18:09

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, wij sluiten ons bij aan bij wat de VVD zegt, als het gaat om ook lokale experts te betrekken, want dat lijkt ons wel handig als we kijken naar het lijstje. Daarnaast zullen we de motie steunen, omdat we de inhoud helemaal zien zitten, met de opmerking dat we wel wat bezorgd zijn over de focus of tunnelvisie op noordelijke wijken. Er zijn ook andere wijken die deze aandacht verdienen, dus met die kanttekening zullen we de motie steunen.

03:18:38

Voorzitter: Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:18:55

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

- M42: Uitwerken OZB voor eigenaren niet-woningen

03:18:56

Voorzitter: Motie onder 42: 'Uitwerken OZB voor eigenaren niet-woningen'. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

03:19:27

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Voor 26 en tegen 17, de motie is aanvaard.

- M43: Woonwensen en behoeften jongeren en studenten

03:19:33

Voorzitter: Dan zijn we bij motie onder 43: 'Woonwensen en behoeften van jongeren en studenten'. Zijn daar nog stemverklaringen? De Partij voor de Dieren.

03:19:49

De heer Hekkema (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Toch nog even een kleine toevoeging, dat we graag willen zien dat het straks niet alleen gaat om vragenlijsten, maar misschien ook echt sessies, waarbij jongeren ook fysiek input kunnen leveren. Dat lijkt me nog een goede toevoeging, denk ik.

03:20:04

Voorzitter: Dat verandert de hele zaak natuurlijk weer.

03:20:07

De heer Hekkema (Partij voor de Dieren): Het staat ook zo in de motie, dus het komt goed.

03:20:09

Voorzitter: Oh, ja, ik lees het er nu ook opeens in. Oké, we gaan stemmen. Ik open de stemming.

03:20:32

Voorzitter: Unaniem aanvaard.

03:20:36

Voorzitter: Dat betekent dat we alle moties hebben besproken en daar ook over hebben gestemd.

4. Raadsvoorstel 7-7-22

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt vier: de bevestiging van het raadsvoorstel en vaststelling 7-7-22 onder registratie 359698-2022. Daarmee bent u akkoord? Daarmee bent u akkoord.

5. Sluiting

Voorzitter: Dat betekent dat we bijna bij de sluiting zijn van het geheel. In de eerste plaats wil ik Peter Swart heel hartelijk danken voor zijn aanwezigheid hier. Ceciel komt weer terug en dat gaat gelukkig allemaal goed. Het was fijn om je ook in Glimmen aan te zien komen rijden, precies op het moment waarop de lunch zijn hoogtepunt bereikte, maar je had er dan ook een hele fietstocht op zitten. Het was kort, maar hevig en het waren twee fantastische ... enzovoort. We zijn er zo ongelooflijk zeker van dat je weer een keer terugkomt in onze raad, dat ik een royaal cadeau voor je heb. Dat is een fles water, geheel goedgekeurd door het CDA. Dat willen we allemaal wel natuurlijk, maar we zullen het nog vermaterialiseren. Dan wil ik elk raadslid dat af en toe hier wat gelopen heeft – ik kijk verder niemand aan nu – vanwege last van zijn rug, daarbij heel veel sterkte bij toewensen. Nu kijk ik toch opeens naar rechts, hoe kan dat nu? Zet hem op, doe je oefeningen en het komt vast goed. Ik wil ook Rik vanuit deze plek niet alleen van harte feliciteren met zijn diploma, maar natuurlijk ook sterkte wensen met zijn herstel. Dan zijn we bijna bij het eind van deze vergadering gekomen. Ik heb begrepen dat er zo nog een glas water te drinken valt in de tuin, maar dat komt omdat we allemaal boven de 24 zijn. Tot slot, degene die ons tot nu toe altijd door deze vergaderingen met heel veel mensen heeft geleid, heel veel dank. Ook dat willen we vermaterialiseren, dus Josien voor jou ook een fles water.

03:23:49

Voorzitter: Mensen, een aantal van ons gaat met reces. Heel veel plezier, geniet en ontspan en dan zien we elkaar over een aantal weken weer terug.